VLAAMS NATIONAAL WEEKBLAD

Wij

DONDERDAG 7 JANUARI '93

38e JAARGANG • NR.1 • 33 fr.

EUROPA '93

DE SCHONE OF HET BEEST ?

Uniek!

Exclusief te koop bij uw dagbladhandelaar en bij Media Club. 100 fr.

Foto Knack, het jaarboek dat een overzicht brengt van de belangrijkste gebeurtenissen van 1992 in prachtige kleurenfoto's. Voor één keer geeft de Knack-redaktie voorrang aan het beeld en zorgt de tekst voor een beknopte achtergrondinformatie. Een dokument om bij te houden ! Foto Knack is een luxueuze editie met geplastificeerde cover.

Knip deze bestelbon uit en stuur hem ingevuld terug naar
Media Club, Meiboomlaan 33, 8800 Roeselare
Tel. 051/23 23 32 (24 op 24 uur) Fax 051/23 24 87

MC MEDIA CLUB

Hiermee bestel ik Foto-Knack voor de prijs van 100 fr.

Ik sluit hierbij een briefje van 100 fr. in als betaling.

Naam _____

Voornaam _____

Straat _____ Nr _____

Postkode _____ Gemeente _____

Klantnummer (fakultatief) _____

JAAR VAN DE WAARHEID

DE feestvreugde die Europa van oud naar nieuw moest brengen werd overschaduwd door de oorlogsellende die zich op nauwelijks duizend kilometer van hier afspeelt. De wensen voor *zaligheid* klonken een beetje schijnheilig, deze voor *vrede, geluk* en *gezondheid* bitter.

Het moet voor mensen die in vrede leven en in overvloed van eten en drinken zwemmen leerzaam zijn te beseffen dat *vrede* een biezonder kostbaar goed is en van vandaag op morgen kan kantelen in miserie. Voorzichtig met zo'n ,,goed'' omspringen mag wel dé boodschap voor 1993 zijn.

Ook het vreugdevuur, aangestoken om de ontgrenzing van Europa te vieren, kon maar matig bekoren. Er zitten aan dàt Europa nog zoveel bramen die ons, volks-nationalisten, pijn doen zodat de vreugde eerder op *koudvuur* leek.

De terechte euforie na het slopen van Muur en Gordijn, het tekenen van de ontwapeningsakkoorden, het plechtig afsluiten van de Koude Oorlog, het herenigen van Oost met West in Duitsland, en andere merkwaardige feiten hadden nieuwe tijden aangekondigd. En nieuwe problemen aan het licht gebracht, blijkt achteraf. Onder meer door de massale toevloed van ,,vreemde mensen'' worden vastgeankerde maatschappijbeelden uit hun hengsels gelicht. Dergelijke bewegingen roepen onvermijdelijk weerstanden op, maar dat deze tot moorddadig geweld zouden leiden hadden wij in het beschaafde Europa niet meer verwacht. Niet zoals wij de barbaarsheid in de Balkan ook niet meer voor mogelijk hadden geacht...

In tal van kommentaren wordt 1993 als het *Jaar van de Waarheid* voorspeld. En dat zou wel eens kunnen, de vele mekanismen die tijdens voorbije jaren in gang werden gezet zullen dit jaar wellicht verder draaien. Internationaal zijn er de grote items: de oorlog in ex-Joegoslavië, de tergende twisten in het Midden-Oosten, de wankele toestand in het GOS, de aangroeiende onrust in Zuid-Afrika, de volksverhuizingen van Zuid en Oost naar West, en noem maar op.

Twee grote onbekenden werpen op dit breed geborstelde doek hun schaduwen: het nakende aantreden van de nieuwe president in de VSA en de wassende macht van de Chinese Volksrepubliek.

Zal *Bill Clinton* zich inderdaad voornamelijk toeleggen op de ekonomie van zijn land of wil hij, zoals zijn voorganger, een zogenaamde nieuwe wereldorde vestigen? Kloppen de berichten dat de leiders in China, geleerd door de gebeurtenissen in de USSR, hun politiek ànders aanpakken en een uitbraak naar ,,de wereld'' voorbereiden? Alvast *Boris Jeltsin* heeft dat begrepen, het geld dat de GOS-leider in Peking is gaan lenen heeft iets van een knieval voor de grote buur...

In Europa kampen Duitsland, Italië en Frankrijk met gevaarlijke opstoten van haat tegen uit den vreemde aangespoelde mensen. Niet alleen gebrek aan gepast en gedurfd beleid zorgt voor ongenoegen maar evenzeer *scandalitis* binnen de regeringspartijen veroorzaken afkeer van het politieke bedrijf. Beiden vormen de voedingsbodem waarop de fouten van het verleden weer kansen krijgen.

In deze woelige wereldzee zwalpt het land *België* met zijn drie volksgemeenschappen rond. Ook naar het *Jaar van de Waarheid* toe? Twee grote, onopgeloste tema's – staatshervorming en financiën – verhinderen echter dat dit land de politieke vorm krijgt waar het zo'n nood aan heeft.

Het voorbije jaar werd afgesloten met *verlies*: verlies aan tijd, verlies aan geld, verlies aan verdere federalisering. En dat is bedroevend. De reeds belabberde financiële toestand blijft verder ontsporen en tekenen van beterschap zijn (voorlopig) niet te ontwaren. Het moet nochtans, niet alleen om het Maastricht-dreigement af te wenden maar omdat het zo niet langer kan. Dreigen op den duur tal van sociale voorzieningen niet in het gedrang te komen? Worden nieuwe belastingen onvermijdelijk? Het zou leiden tot een totaal ongeloofwaardig beleid.

De bevolking vraagt de overheid nu eens echt de nek uit te steken voor een krachtdadige begrotingsingreep, maar wat betekent *een nek* als deze door het bankroet is gebroken?

Staatshervormend wordt gewacht op een opening uit de knoop van het welles-nietes-spel van de milieuheffing. Mag het geen tijd worden dat eindelijk het zwaarst gaat doorwegen wat het belangrijkst is? Met St.-Michiel is een flink stuk goede weg bewandeld, maar door langer talmen dreigen de enkele mankementen die het vergelijk ontsieren een eigen leven te gaan leiden en de hele operatie weer eens om zeep te helpen. Of wordt in alle stilte een oplossing uitgedokterd? Mogen wij deze hoop koesteren?

Het zou anders wat tijd gaan worden om, eens dit akkoord gestemd, tot een gezondmaking van de federale financiën te komen zodat de Vlaamse en de Waalse gemeenschap voluit hun eigen wegen kunnen gaan. Deze onzekerheid moet opklaren, liefst in 1993!

Het *Jaar van de Waarheid*, ook voor de demokratische Vlaams-nationalisten van de Volksunie. Zij mogen 1992, ook al waren het 365 moeilijke dagen, niet als een verloren jaar beschouwen. 1992 was met zijn dissidenties en diskussies een kuur van loutering en inkeer, het signaal om weer aan te pikken bij de pijlers van een rijk programma.

Nu ,,vijand'' België zich oplost en door eigen, zichzelf besturende gemeenschappen wordt vervangen is de nood groot om gestalte te geven aan deze regio's. Elke gemeenschap zoals hij gebekt is en zijn plaats in Europa en in de wereld ziet.

De weg naar deze plaats is nog lang. Hoe Wallonië dit trajekt aflegt is de zaak van de Franstaligen. Hoe Vlaanderen het rooit is onze zaak. Het zal de Volksunie bij dit werk niet aan inzet, verbeelding en moed ontbreken om daarbij een rol te blijven spelen. Dan mag 1993 ook voor haar het *Jaar van de Waarheid* worden!

Maurits Van Liedekerke

INHOUD

Vlaams-Nationaal Weekblad

Uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 2/217.35.10.

Jaarabonnement	**1.200 fr.**
Halfjaarlijks	**700 fr.**
Driemaandelijks	**400 fr.**
Los nummer	**33 fr.**

Verantw. uitgever:
Bert Anciaux,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231 ('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

7 Volgens volksvertegenwoordiger Hugo Olaerts ontspoort het fiskaal beleid van de regering Dehaene kompleet.

8 De IRA heeft voor de derde keer een wapenstilstand voor de kerstperiode afgekondigd. Ierland beraadde zich hierbij over de vraag of de Sinn Fein, de politieke arm van de IRA, aan de onderhandelingstafel over Noord-Ierland mag plaatsnemen.

9 Eind '92 stelde VU-senator Willy Kuijpers 15 vragen aan zijn stadsgenoot minister Tobback over de proletarisering van vele buitenlanders in België.

11 Het gaat niet goed met de openbare financiën. Eén van de zeldzame politieke zekerheden van 1993 is dat de globale overheidsschuld de 10.000 miljard frank zal overschrijden.

13 Zoals elk zichzelf respekterend medium stelde ook WIJ een Europa '93-bijlage samen. Enkele WIJ-medewerkers die dagelijks met Europa bezig zijn, sprokkelden de meest prangende mankementen aan dit Europa in opbouw samen. Europa: de schone of het beest?

21 Het konservatieve Groot-Brittannië investeert miljoenen in TV-uitzendingen voor 70.000 Schotten, terwijl een half miljoen Friestaligen zich in Nederland tevreden moet stellen met een half uurtje TV op zondagmiddag.

22 In het tweede deel van het Latijnsamerikaans jaaroverzicht doet Peter Desmet Haïti, de Dominikaanse republiek, Venezuela en Colombia aan.

24 Het Vlaams Internationaal Centrum (VIC) gaat samen met Koerdische organizaties dorpen in Koerdistan heropbouwen.

28 Flandrien stelde zijn sportjaaroverzicht samen. De Olimpische Spelen, de Europese voetbalkampioenschappen, de binnenlandse sportgebeurtenissen, de Tour... álles valt samen te vatten onder een noemer: Om de poen is het te doen!

(omslagfoto R. Szommer)

VAN MOSKOU...

In Moskou ondertekenden de Amerikaanse president *Bush* en zijn Russische kollega *Jeltsin* het Start II-verdrag. De ondertekening van het *Strategic Arms Reduction Treaty* was een onderdeel van de nieuwjaarsreis die Bush van Somalië, waar hij in gevechtstenue de mariniers en in één moeite ook de Somali's een hart onder de riem kwam steken, naar Moskou bracht, en die in Parijs zou eindigen. Politiek toerisme in de nieuwjaars(kom)kommer is immers lonend, weten doorwinterde politici.

Het Start II-verdrag verplicht Rusland en de VS om twee derde van hun kernkoppen te vernietigen, tot een plafond van 3.000 tot 3.500. Tegen het jaar 2003 moeten bovendien alle op het land geplaatste interkontinentale raketten met meerdere kernkoppen verdwenen zijn. Deze raketten worden beschouwd als de meest gevaarlijke omdat ze een reikwijdte hebben van duizenden kilometers, zeer trefzeker zijn, en in één klap uiteenliggende doelwitten kunnen verwoesten.

De ondertekening van Start II was voor Bush een van z'n laatste historische wapenfeiten als president van de VS. Jeltsin hoopt zijn imago van Russische nummer één te herstellen. Zijn spot was zwaar gedimd toen hij vorige maand door de Opperste Sovjet gedwongen werd zijn premier door een konservatief te vervangen. Geen van beide presidenten vermeldde éénmaal *Gorbatsjov*, de man die dit verregaande ontwapeningsverdrag mogelijk maakte.

...TOT EX-JOEGOSLAVIE

Bush en Jeltsin spraken ook over de oorlog in Bosnië. Hierover waren ze veel minder eensgezind. Terwijl de westerse media volop melding maken van gruwelijke Servische oorlogsmisdaden waar zelfs de meest perverse nazi-beulen nog niet opgekomen waren, stelt Rusland zich steeds duidelijker op tegen een militaire interventie in Bosnië, en kiest daarmee partij voor de Bosnische Serviërs.

Van Moskou vloog Bush naar Parijs, waar hij de kwestie ook met *Mitterand* besprak. De presidenten kwamen er overeen de onderhandelingen in Genève nog een laatste kans te geven. Wanneer die niets opleveren, waar het naar uitschijnt, lijkt het onafwendbaar dat de VN-rezolutie over het vliegverbod boven Bosnië met militaire middelen zal afgedwongen worden.

Wie dan alvast niet in de Baranja te vinden zal zijn, is komkommertoerist *Filips II van België*. De prins had zich voor de gelegenheid verkleed in kolonel van de para's. Hij kwam nochtans niet om te vechten, maar wel om met de Belgische blauwmutsen in de Baranja oudjaar te vieren. Terloops gaf Filips de blauwhelmen wat goede raad bij de inrichting van hun loopgraven, een oude specialiteit van het Belgische vorstenhuis.

In de staart van de kerstvakantie zat nog heel wat ijspret verscholen. Hoewel de sneeuw het ook dit jaar weer liet afweten, zorgde het enkele dagen aanhoudende vriesweer er voor dat er volop kon geschaatst worden. Na het bal van de ambtenaren vonden de weergoden de tijd blijkbaar gekomen om iedereen zonder al te veel gebibber opnieuw naar z'n werk te laten gaan. De temperaturen stegen spektakulair. Het gevolg was wel dat de wegen herschapen werden in ijzelbanen. Gelukkig was de dooi, de neerslag en de ijzel die er het gevolg van waren, door weerdiensten, strooidiensten en rijkswacht goed voorzien en aangekondigd. (foto vum)

VU-senator *Willy Kuijpers* bracht ook, zij het dat dit bij hem een gewoonte geworden is, de kerstvakantie in het buitenland door. Ditmaal ging Kuijpers op reis naar de jonge republiek Macedonië. Vanuit deze gewezen Joegoslavische republiek, die zich eind '91 onafhankelijk verklaarde, komt men echter Griekenland niet in (en zeker niet in een auto die eigendom is van de regering van de republiek Macedonië), wat Kuijpers ten aanschouwe van de pers wilde bewijzen. Griekenland verzet zich immers met hand en tand tegen de erkenning van Macedonië, omdat deze naam volgens de Grieken al drieduizend jaar onder Grieks patent ligt. Kuijpers kondigde aan dat hij bij zijn terugkeer in Brussel klacht zal indienen tegen EG-lidstaat Griekenland, wegens ongeoorloofde belemmering van het vrij verkeer van personen en goederen.

SOMBER '93

Volgens een opiniepeiling van Dimarso-Gallup op het einde van '92 wordt er van '93 weinig goeds verwacht. Bijna de helft van de Belgen meent dat '93 over het algemeen slechter zal worden dan '92. Verleden jaar was slechts 29% van mening dat '92 slechter zou zijn dan '91. Het is vooral de bloedige burgeroorlog in ex-Joegoslavië die de Belgen parten speelt. Maar anderzijds verwacht 55% een stijging van het aantal stakingen en sociale konflikten in eigen land. Deze percentages zijn het hoogste van de jongste tien jaar, en overtreffen zelfs het pessimisme uit de krisisperiode '82-'86. 73% meent dat volgend jaar de werkloosheid verder zal stijgen. De Vlamingen (78%) zien hier de toekomst zwarter in dan de Walen (68%).

De opiniepeiling geeft een positiever beeld van de persoonlijke situatie van de Belgen dan van hun oordeel over de evolutie van het land. Een meerderheid (55%) heeft in '92 evenveel geld op de eigen rooster geteld dan in '91, en 14% werd in '92 zelfs rijker. Wat de persoonlijke toestand aangaat bespeurde Dimarso een opmerkelijk verschil tussen Vlamingen en Walen. 72% van de Vlamingen kijkt tevreden terug op '92, tegenover slechts 63% van de Franstaligen.

SLOVAKIJE

In Ierland werd een tweeling geboren waarvan één deel het levenslicht zag in '92, en één in '93. Straffer nog gebeurde in wat vroeger nog Tsjechoslovakije noemde. Dat land verdween van de landkaart en maakte plaats voor twee nieuwe staten: Tsjechië en Slovakije.

De tweedeling van Tsjecho-Slovakije kwam natuurlijk niet uit de lucht vallen. Na de fluwelen revolutie wordt er nu gesproken van een fluwelen scheiding in de staat die 74 jaar stand hield dankzij het totalitaire cement van het kommunisme.

De twee nieuwe staten zitten echter in zware problemen. Vooral Slovakije, waar de privatizeringen veel langzamer verlopen dan in Tsjechië, heeft veel weg van een ekonomisch kerkhof: hoge werkloosheid, lage lonen, verouderde industrie. Slovakije blijft wel een geassocieerd lid van de EG, maar is nu plots een Oosteuropese staat geworden.

GRANATEN

De situatie van de Palestijnse gedeporteerden in het niemandsland op de grens tussen Israël en Libanon is nog steeds niet opgelost. Integendeel. Het Israëlische leger heeft zaterdagavond het kamp met de meer dan 400 verbannen Palestijnen met granaten bestookt.

Het Israëlische leger wilde hen hiermee de stuipen op het lijf jagen en hen Libanon indrijven. En de Israëli's wilden dorpelingen uit de buurt die het kamp met kledij en voedsel klandestien bevoorraden afschrikken. Er werd dan ook niet echt gemikt op het kamp van de Palestijnen, en er vielen gelukkig geen gewonden. De verdreven Palestijnen trachten reeds drie weken in dit niemandsland te overleven.

DIANA

Het jaar '92 was voor het Engelse koningshuis al een *annus horribilis*, maar, als we tenminste de *Gazet van Antwerpen* (2/1) mogen geloven, zal 1993 niet anders zijn. Want de katolieke krant heeft in de Engelse pers gelezen dat prinses *Diana* het plan koestert om zich tot het katolicisme te bekeren. En dat zou verreikende gevolgen kunnen hebben.

Want in dat geval zou kroonprins *Charles* geen koning meer kunnen worden. Als Charles immers de volledige scheiding met Diana doorvoert (momenteel is er alleen sprake van feitelijke scheiding „van tafel en bed") kan hij geen koning meer worden omdat „het hoofd van de Kerk van Engeland" geen gescheiden man kan zijn. Maar ook als hij officieel met Diana gehuwd zou blijven gaat het koningschap dan aan z'n neus voorbij omdat de Britse koning, volgens wetten die teruggaan tot 1701, niet mag trouwen of getrouwd zijn met een katoliek.

Op 1 januari jl. vervielen de binnengrenzen in de Europese Gemeenschap. Voortaan zullen de doeanekantoren aan de Europese binnengrenzen er troosteloos bijstaan. Wie daarbij in het vuistje lacht, is de konsument. Zoals deze Britten. Ze komen in groten getale de plas overgestoken naar het Noordfranse Kales, waar ze de supermarkten van hun voorraden Duits bier verlossen. Dat is voor de Britten nl. zoveel goedkoper geworden dat het de moeite loont even te komen shoppen op het kontinent. (foto ap)

VREDE IN SOMALIE ?

In de Etiopische hoofdstad Addis Abeba is de „vredeskonferentie" begonnen over de burgeroorlog in Somalië. Rond de tafel zitten onder het toekijkend oog van de Verenigde Naties enkele Somalische krijgsheren in maatpak en met das. De verwachtingen zijn niet erg hooggestemd, omdat sommige klanleiders wegbleven, en anderen hun wantrouwen tegenover de Verenigde Naties niet onder stoelen of banken steken. De VN vraagt hen voorlopig ook niet meer dan dat ze het eens worden over de datum, plaats en agenda van een konferentie van nationale verzoening, die op zijn beurt moet leiden tot de vorming van een regering.

De belangrijkste krijgsheren zijn er dus in geslaagd om de interventiestrijdkrachten ervan te overtuigen dat een regeling die een stabiele vrede in Somalië mogelijk moet maken, niet zonder hen bewerkstelligd kan worden. Die interventietroepen toonden zich nog niet al te ijverig in het ontwapenen van de bendes.

Het geweld in Somalië houdt nochtans niet op. Het VN-kinderfonds Unicef maakte bekend dat het zijn medewerkers terugtrekt uit Kismayo, dat door Amerikanen en Belgische para's wordt beveiligd. In Kismayo werd ondanks die buitenlandse troepenmacht het Britse hoofd van de Unicef-post doodgeschoten. Onze para's in Kismayo zaten begin deze week goed in het nieuws toen een patrouille rode baretten op 17 Somalische lijken stootte.

De Amerikanen kondigden aan dat ze het opperbevel over de operatie ten laatste op 20 januari, de dag van de machtswissel in het Witte Huis, aan de VN zal overdragen.

■ Sedert 1 januari raadt het Verbond der Vlaamse Tandartsen haar leden aan de honoraria met 2,5% op te trekken. Vermits voogdijminister *Moureaux* (PS) het nieuwe akkoord tandartsen-ziekenfondsen nog niet goedgekeurd heeft, en het oude op 31 december verliep, waren de honoraria voor **tandartsen** vrij. Volgens het VVT komt een stijging met 2,5% overeen met de normale indeksaanpassing.

■ De Duitse ekonomie-minister *Möllemann* nam ontslag. Hij gaf toe brieven gestuurd te hebben naar warenhuizen om hen aan te sporen een **beveiligingssisteem voor winkelkarretjes** te kopen dat door de firma van zijn neef geproduceerd wordt.

■ De Britse premier *Major* kondigde aan dat het Britse **pond** dit jaar nog niet terugkeert naar het Europees Monetair Sisteem (EMS). Major vindt het wenselijk dat de Europese munten een steviger band krijgen met de jen en de dollar.

■ De leiders van de Amerikaanse Evangelische kerk willen er de toekomstige Amerikaanse president *Bill Clinton* van overtuigen om de **diplomatieke kontakten** met het Vatikaan te verbreken. De kerk vindt dat een VS-ambassadeur bij de Heilige Stoel indruist tegen het principe van de scheiding tussen kerk en staat.

■ *Vytautas Landsbergis*, de man die Litouwen naar de onafhankelijkheid leidde, is geen kandidaat bij de presidentsverkiezingen die volgende maand in zijn land georganizeerd worden. Landsbergis kreeg bij de verkiezingen van november al een flinke opdoffer toen de vroegere kommunisten hem versloegen.

■ Waals-Brabant wordt sinds een paar weken geteisterd door zware **boerderijbranden**. Een en ander zou het werk zijn van een piromaan. In 's Gravenbrakel werd een boerenwacht opgericht.

■ Hoewel ontwapening deze week al was wat de klok sloeg, zouden de VS bezig zijn met de ontwikkeling van een nieuw **spionagevliegtuig**. De *Aurora* zou de grootte hebben van de Concorde en acht keer sneller kunnen vliegen dan het geluid. Zo wordt de aarde gerond in vijf uur. Met de Aurora, die betaald wordt uit de zwarte kas van het Pentagon, zouden al drie jaar proeven gedaan worden.

HUGO OLAERTS: BELGISCH FISKAAL BELEID FAALT

VU-kamerlid *Hugo Olaerts*, lid van de kommissie Financiën en Begroting, maakt in een nota brandhout van het fiskaal beleid van de federale Belgische regering. Volgens Olaerts zag de regering tijdens de jaarwende niet alleen sterren, maar kreeg ze een paniekvuurwerk van opdoffers, die de bevolking niet onthaalt op oooh's, maar op bah's. Later op de week kreeg Olaerts trouwens gelijk. De Standaard meldde dinsdag dat het tekort van de globale overheid (schatkist, gewesten en gemeenschappen, sociale zekerheid en lokale besturen) voor '92 uitkomt op 6,8% van het BNP.

■ Tijdens het begrotingsdebat stelde U reeds dat de regering haar eigen begrotingsnormen van 1992 niet haalde.

„Het financieel tekort van de globale Belgische overheid gaat grof de 6% (in plaats van de voorziene 5,7%) van het bruto nationaal produkt te boven. Hierdoor lijkt de Maastrichtnorm van 3% van het bnp in 1997 minder haalbaar dan ooit.

Dehaene was er nochtans als de kippen bij om de belastingen en de lasten te verhogen. Enkele voorbeelden: de btw-harmonisatie en de aksijnsaanpassing vanaf 1 april '92, de nieuwe inverkeersstellingstaks op nieuwe auto's, de sociale bijdrageverhoging van 1%, de niet-indeksatie van de belastingschalen, en ga zo maar door."

■ Volgens u treffen deze maatregelen vooral de kleine man.

„Ja, de btw-harmonisatie en de aksijnsaanpassing vormen uiteindelijk een belastingsverhoging die de hoge inkomens begunstigen en de armste gezinnen benadelen. Mensen die in 1992 een identieke sociale woning kochten, werden diskriminerend belast met 17% btw tot 1 april, met 19,5% van 1 april tot 1 juli, en daarna met 12%. Sommigen betaalden een prijsverschil tot 200.000 frank.

De inperking van het woon-werkverkeer tot 6 frank per kilometer staat in schril kontrast met het ontrekend, onregelmatig en steeds duurder wordend openbaar vervoer van voor al de NMBS en is een bron van ongeoorloofd onderscheid inzake de beroepsverplichtingen.

De inverkeerstellingstaks bevoordeelt de duurste aankopen. De sociale bijdrageverhoging pakt de kleine man, die vroeger vrijgesteld was. En de niet-indeksatie van de belastingschalen speelt eveneens in het voordeel van de grootste belastingbetalers, en ga zo maar door.

Maar de administratieve onkostenverhoging voor de mutualiteiten werd drastisch verhoogd, zonder dat er ook maar 1 frank oude schuld, vooral van de socialistische ziekenfondsen werd terugbetaald.

De bevolking moet weer op de knieën voor het grote, lege spaarvarken van Dehaene en moet offeren op het altaar van de Belgische waanzin. Maar deze schizofrene offerande is niet volgens de draagkracht en het vermogen. De grote kapitaaljagers manipuleren de belastingswetgeving, zelfs met hulp van sommige banken. De koördinatiecentra bepalen hun lage belasting zelfs zelf, zoals bleek uit het antwoord dat minister Maystadt op mijn vraag over de Biezondere Belastingsinspektie gaf."

■ De regering zal zeggen dat U makkelijk praten heeft. Welke alternatieven heeft Hugo Olaerts?

„Ik stel slechts vast dat de regering de bevolking bijkomende miljarden laat ophoesten, maar dat ze miljarden belastinggeld laat liggen. Enkele voorbeelden: de belastingsaangiften van de handelswinsten worden in de grote steden als Brussel, Luik en Antwerpen haast niet gekontroleerd wegens onderbezetting en onderwaardering van het personeel.

Een tweede voorbeeld: in 1989 maakten minstens 360 vennootschappen zich schuldig aan mogelijk bijkomende belastingsontwijking via de forfaitaire buitenlandse belasting. Hoewel daarvan bewijzen voorhanden waren, werden pas in 1992 slechts 230 vennootschappen tijdig gekonfronteerd met een bericht van wijziging. De 130 overige ontsnapten en zij die minder dan 5 miljoen verzamelden, kwamen niet eens in aanmerking. Alsof een ontwijking van minder dan 5 miljoen een te verwaarlozen fraude is! Een kleine belastingsplichtige wordt anders behandeld.

De regering laat ook belastinggeld liggen in het nieuwe btw-stelsel voor de intrakommunautaire leveringen dat chaotisch verloopt, België schandelijk veel geld kost en de konsument door de slordige overgangsregeling in de kou laat staan."

■ Kortom: de regering faalt?

„Zo moet men het stellen. Er werd te weinig echt gesaneerd. Het oneigenlijk gebruik werd onvoldoende weggesneden. De maatschappelijke fraude neemt niet evenredig af met de stijging van de nieuwe demografische uitdagingen. De ekonomische groei vermindert. Dehaene houdt zich niet aan z'n eigen begrotingsnormen, die nochtans lamentabeler zijn dan die van Martens VIII."

IERSE NIEUWJAAR 1993

Voor de derde keer sedert 1990 heeft het IRA een wapenstilstand afgekondigd, naar aanleiding van Kerstmis. Langs de andere kant werden dit jaar ook 70 gevangenen vrijgelaten en drie dagen lang hadden de mensen in Noord-Ierland de illusie van wat vrede kon zijn...

Deze wapenstilstand zou echter slechts 72 uur duren en ik herinner mij dat in '90 de eerste bom ontplofte nauwelijks 20 minuten na de *deadline*. In 1991 slechts na drie minuten. Het venijnige van de afkondiging van dit jaar zit er in dat niet gepreciseerd wordt of de rust ook toepasselijk zou zijn in Engeland en in Londen in het bijzonder. Zo houdt het IRA de spanning er in en de politie in vol alarm terwijl het zijn eigen mannen voor enkele uren in veiligheid houdt. Alhoewel : de jacht op de illegalen gaat ook op Kerstmis ongestoord verder.

Op 23 december viel een doodskommando onverwachts in een katoliek huisgezin binnen, waar iedereen bezig was met het inpakken van kerstgeschenken. Enkele ogenblikken nadien lag de jonge familievader, met kogels doorzeefd, dood naast zijn vijfjarige dochter, onder de verbijsterde, ongelovige ogen van zijn vrouw en vier andere kinderen.

Daags voordien schonk ergens een jonge vrouw op straat een kerstkadootje aan een van de Britse soldaten op *check-point-duty*. De soldaat nam het ontroerd aan en bracht het pakje mee naar de kazerne... waar de veiligheid vaststelde dat rond de fles wisky meer dan 1/2 kg *semtex* verpakt zat, genoeg om het hele garnizoen huizenhoog de lucht in te blazen.

Wij hebben er in Vlaanderen eigenlijk geen idee van wat er daar, op nauwelijks goed één uur vliegen van Zaventem, aan de hand is. De Britten lukken er nog steeds in de ganse EEG en de wereld te doen geloven dat dit een binnenlandse aangelegenheid is en dus ,,none of our business''...

Ondertussen zijn de onderhandelingen (waarover ik in een vroegere *Horizon* heb geschreven) aanbeland bij de kern van het probleem. Ten bewijze daarvan verwijs ik naar de meer dan 24 blz. lange speech die eind vorige week door de Britse premier van Noord-Ierland, Sir *Patrick Mayhew*, werd uitgesproken en naar het 10 blz.-lang antwoord daarop door *Gerry Adams*, leider van Sinn Fein, de politieke vleugel van de IRA.

Op dit ogenblik, zegt Sir Patrick, wil de meerderheid van de Noordierse bevolking bij het Verenigd Koninkrijk blijven ; Dat is een feit en de regering in Londen zal daarmee rekening houden. Aan de andere kant begrijpt London ook wel de aanspraak van het Zuiden op één Ierland.

Welnu, als degenen die de Noordierse bevolking willen overtuigen van hun gelijk, dat zouden kunnen gedaan krijgen langs demokratische en vredelievende wegen, dan zal de Engelse regering bereid zijn daar de konstitutionele gevolgen uit te trekken en zich daar niet tegen verzetten.

Het Sinn Fein kan aan deze oefening en aan de vredesonderhandelingen deelnemen, op voorwaarde echter en van het ogenblik dat het IRA verzaakt aan het wapengeweld.

Gerry Adams kan met sommige elementen van deze redenering mee opstappen maar hij wijkt daar radikaal van af door er, voor zover nodig, op te wijzen dat Sinn Fein al demokratisch verkozen is en aldus het gevoel der bevolking vertolkt. Daarom alleen al kan het zijn plaats aan de onderhandelingstafel, zonder verdere voorwaarden, opeisen.

Hij krijgt van de politieke kommentatoren in Dublin nogal wat steun met zijn redenering en vooral met zijn stelling dat het verbod om Sinn Fein op TV te laten verschijnen, een Britse, on-demokratische truuk is.

De onderhandelingen zijn ondertussen onderbroken ten gevolge van de regeringsvorming in Dublin. Tijdens de recente parlementsverkiezingen, die samenvielen met het anti-abortusreferendum, hebben de regeringspartijen een flinke nederlaag geleden en er moet nu naar een nieuwe koalitie worden gezocht.

De gewapende strijd tegen de Britse aanwezigheid op Ierse bodem kostte in 1992 het leven aan ,,slechts'' zeven Engelse soldaten. De schade die in hetzelfde jaar werd aangebracht aan Engelse bezittingen en aan Britse kommerciële eigendom (zowel in Noord-Ierland als in Groot-Brittannië) was echter nooit zo hoog als nu. Alsof het IRA een nieuwe strategie heeft ontwikkeld.

Ik blijf er ondertussen van overtuigd dat *onze* konstitutionele spitstechnologie de Ieren enkele goede diensten zou kunnen bewijzen... als de Britten dat tenminste zouden willen. In de Europese Gemeenschap zou dat, op het eind van deze eeuw, toch wel langzamerhand mogelijk moeten zijn. Maar een Europa dat niet eens reageert op de etnische zuiveringen van de Serven, zal zich waarschijnlijk niet ergeren aan enkele katolieken en protestanten die elkaar in 1993 zullen uitmoorden zoals zij dat al jarenlang plegen te doen.

Achter het argument dat de Britse soevereiniteit, ook volgend jaar, niet mag aangeroerd worden.

Wedden dat wij, als Vlaanderen 'ns zijn eigen buitenlands beleid zou kunnen uitvoeren... Stop ! Het is beter dat ik dit artikel snel beëindig !

Hans De Belder

15 PARLEMENTAIRE VRAGEN AAN MINISTER TOBBACK

Louis Tobback en Willy Kuijpers werden in dezelfde Leuvense armoewijk geboren. Zij beleefden in dat St.-Jakob niet alleen de zware sociale achterstelling van het toenmalige Vlaanderen, maar ook de vervreemding door de dunne Franstalige bovenlaag van universiteitsmensen uit *Leuven Frans*, die er de hoofdtoon voerden.

De gangen, de stegen en de beluiken – tot in de 60'er jaren bevolkt door het Leuvens proletariaat – werden meestal afgebroken of verkrotten. In andere wonen nu gastarbeiders, studenten en kandidaat-politieke vluchtelingen. Ze leven er wachtend, gelovend en hopend ,,op goeie papieren''. Maar 94% onder hen wordt afgewezen.

Senator Willy Kuijpers stelde eind '92 15 vragen aan zijn stadsgenoot-minister over dit nieuwe proletariaat. Reeds in 1978 publiceerde de toenmalige VU-staatssekretaris Vic Anciaux – als éérste in het beleid – een indrukwekkend dossier over de *proletarisering* van vele buitenlanders in deze staat. We leven nu 15 jaar verder.

ZONDEBOKKEN

Aan Willy Kuijpers dan ook de vraag of er in de jaren veel veranderd is.

W. Kuijpers: ,,*Struktureel werden er, véél te laat en te beperkt helaas, beleidsaanzetten gegeven. Maar de verkrotting, de proletarisering, de uitbuiting en ook de kriminalisering groeiden veel sneller. De verhoging van de mobiliteit en het opengooien van Midden- en Oost-Europa in 1989, verhoogden de druk. Bovendien bestond er haast geen inpassingsmetodiek, laat staan enige voorlichting. Gastarbeiders, illegale vreemdelingen en kandidaat-politieke vluchtelingen worden door een groeiend aantal mensen in het vel van één en dezelfde zondebok gestopt. Elders gebeurt dat met minderheidsvolkeren. Denken we maar aan de onmenselijke oorlogshouding van Serviërs t.a.v. Albanezen, Macedoniërs, Moslims, Hongaren en Kroaten. De racistische vijandschap van Turken tegenover Koerden, kristelijke Syriërs, Lasen en Grieken vertoont dezelfde ziekte.*

Op hun beurt zijn de staatsnationalistische Grieken tot en met onverdraagzaam t.a.v. Albanezen, Valachen, Macedoniërs maar ook t.a.v. Getuigen van Jehovah, enz...

De andere EG-landen bezitten evenmin een propere lei. Denk maar aan het lot van de Frans-Vlamingen, van de Bretoenen, van de Elzassers, enz.''

Bernard Attali van Air France en Pierre Goldfroid van Sabena schudden de hand onder het toeziend oog van minister Coëme. Volgens Kuijpers vervoerde Sabena in 1991 954 niet-toelaatbare buitenlanders, tegenover slechts 59 bij Air France. **(foto De Maître)**

■ **Kan je al deze etnische probelemen onder één en dezelfde noemer plaatsen?**

W. Kuijpers: ,,*Ik denk van wel want in zekere zin bestaat er weinig verschil tussen het Nols-optreden destijds in Schaarbeek, dat van een aantal Vlaams Blok-tenoren en Griekse staatsnationalisten. Dit zeggen ontslaat de Belgische staat echter niet van haar zware schuld van niet-beleid t.a.v. buitenlanders. En daarover handelden mijn 15 parlementaire vragen. De Vreemdelingendienst slibde adminstratief dicht. Hij werd, bij het vormen van deze regering, onder het gezag van Binnenlandse Zaken gebracht. Dit, nadat zowel Jean Gol als Melchior Wathelet er bij Justitie een knoeiboel lieten groeien.''*

■ **Een knoeiboel, beweert u...**

W. Kuijpers: ,,*Beginnen wij met de personeelsbezetting in deze dienst, verantwoordelijk voor de visumtoekenningen, de kontrole t.a.v. de buitenlanders, de grensinspektie, de kandidaat-politieke vluchtelingen, de illegalen, de repatriëring, enz...*

Rond dit alles voorziet het kader 237 ambtenaren, maar slechts 212 werken effektief en daarenboven doen 16 dit deeltijds. Met 13 dienstplichtigen, 4 gesko's en 113 kontraktuelen worden ze aangevuld. Maar iedereen beseft hoe wisselend deze bevolking wel is. Vorig jaar vertrokken er 88 uit dienst.

Indien men beseft dat een dergelijke ambtenarenopleiding toch wel 8 maanden in beslag neemt, kan men aanvaarden dat ook dit administratiewiel kompleet vastliep. Ongeveer 70.000 dokumenten, brieven, attesten en noem maar op, moeten in de dossiers geklasseerd worden. Bovendien loopt de personeelsafwezigheid, omwille van de tewerkstellingsdruk, op tot 25%.''

UIT DE LUCHT GEVALLEN...

■ **Ligt daar dan de oorzaak van de behandelingsachterstand?**

W. Kuijpers: ,,*Voor het grootste deel wel. De inzet van de tijdelijken deed die wel verminderen. Maar sedert augustus 1992 stegen dan weer volop het aantal asielaanvragen, vooral bij de Zaïrezen met 91,1%, bij* ▷

IERSE NIEUWJAAR 1993

Voor de derde keer sedert 1990 heeft het IRA een wapenstilstand afgekondigd, naar aanleiding van Kerstmis. Langs de andere kant werden dit jaar ook 70 gevangenen vrijgelaten en drie dagen lang hadden de mensen in Noord-Ierland de illusie van wat vrede kon zijn...

Deze wapenstilstand zou echter slechts 72 uur duren en ik herinner mij dat in '90 de eerste bom ontplofte nauwelijks 20 minuten na de *deadline*. In 1991 slechts na drie minuten. Het venijnige van de afkondiging van dit jaar zit er in dat niet gepreciseerd wordt of de rust ook toepasselijk zou zijn in Engeland en in Londen in het bijzonder. Zo houdt het IRA de spanning er in en de politie in vol alarm terwijl het zijn eigen mannen voor enkele uren in veiligheid houdt. Alhoewel : de jacht op de illegalen gaat ook op Kerstmis ongestoord verder.

Op 23 december viel een doodskommando onverwachts in een katoliek huisgezin binnen, waar iedereen bezig was met het inpakken van kerstgeschenken. Enkele ogenblikken nadien lag de jonge familievader, met kogels doorzeefd, dood naast zijn vijfjarige dochter, onder de verbijsterde, ongelovige ogen van zijn vrouw en vier andere kinderen.

Daags voordien schonk ergens een jonge vrouw op straat een kerstkadootje aan een van de Britse soldaten op *checkpoint-duty*. De soldaat nam het ontroerd aan en bracht het pakje mee naar de kazerne... waar de veiligheid vaststelde dat rond de fles wisky meer dan 1/2 kg *semtex* verpakt zat, genoeg om het hele garnizoen huizenhoog de lucht in te blazen.

Wij hebben er in Vlaanderen eigenlijk geen idee van wat er daar, op nauwelijks goed één uur vliegen van Zaventem, aan de hand is. De Britten lukken er nog steeds in de ganse EEG en de wereld te doen geloven dat dit een binnenlandse aangelegenheid is en dus ,,none of our business''...

Ondertussen zijn de onderhandelingen (waarover ik in een vroegere *Horizon* heb geschreven) aanbeland bij de kern van het probleem. Ten bewijze daarvan verwijs ik naar de meer dan 24 blz. lange speech die eind vorige week door de Britse premier van Noord-Ierland, Sir *Patrick Mayhew*, werd uitgesproken en naar het 10 blz.-lang antwoord daarop door *Gerry Adams*, leider van Sinn Fein, de politieke vleugel van de IRA.

Op dit ogenblik, zegt Sir Patrick, wil de meerderheid van de Noordierse bevolking bij het Verenigd Koninkrijk blijven ; Dat is een feit en de regering in Londen zal daarmee rekening houden. Aan de andere kant begrijpt London ook wel de aanspraak van het Zuiden op één Ierland.

Welnu, als degenen die de Noordierse bevolking willen overtuigen van hun gelijk, dat zouden kunnen gedaan krijgen langs demokratische en vredelievende wegen, dan zal de Engelse regering bereid zijn daar de konstitutionele gevolgen uit te trekken en zich daar niet tegen verzetten.

Het Sinn Fein kan aan deze oefening en aan de vredesonderhandelingen deelnemen, op voorwaarde echter en van het ogenblik dat het IRA verzaakt aan het wapengeweld.

Gerry Adams kan met sommige elementen van deze redenering mee opstappen maar hij wijkt daar radikaal van af door er, voor zover nodig, op te wijzen dat Sinn Fein al demokratisch verkozen is en aldus het gevoel der bevolking vertolkt. Daarom alleen al kan het zijn plaats aan de onderhandelingstafel, zonder verdere voorwaarden, opeisen.

Hij krijgt van de politieke kommentatoren in Dublin nogal wat steun met zijn redenering en vooral met zijn stelling dat het verbod om Sinn Fein op TV te laten verschijnen, een Britse, on-demokratische truuk is.

De onderhandelingen zijn ondertussen onderbroken ten gevolge van de regeringsvorming in Dublin. Tijdens de recente parlementsverkiezingen, die samenvielen met het anti-abortusreferendum, hebben de regeringspartijen een flinke nederlaag geleden en er moet nu naar een nieuwe koalitie worden gezocht.

De gewapende strijd tegen de Britse aanwezigheid op Ierse bodem kostte in 1992 het leven aan ,,slechts'' zeven Engelse soldaten. De schade die in hetzelfde jaar werd aangebracht aan Engelse bezittingen en aan Britse kommerciële eigendom (zowel in Noord-Ierland als in Groot-Brittannië) was echter nooit zo hoog als nu. Alsof het IRA een nieuwe strategie heeft ontwikkeld.

Ik blijf er ondertussen van overtuigd dat *onze* konstitutionele spitstechnologie de Ieren enkele goede diensten zou kunnen bewijzen... als de Britten dat tenminste zouden willen. In de Europese Gemeenschap zou dat, op het eind van deze eeuw, toch wel langzamerhand mogelijk moeten zijn. Maar een Europa dat niet eens reageert op de etnische zuiveringen van de Serven, zal zich waarschijnlijk niet ergeren aan enkele katolieken en protestanten die elkaar in 1993 zullen uitmoorden zoals zij dat al jarenlang plegen te doen.

Achter het argument dat de Britse soevereiniteit, ook volgend jaar, niet mag aangeroerd worden.

Wedden dat wij, als Vlaanderen 'ns zijn eigen buitenlands beleid zou kunnen uitvoeren... Stop ! Het is beter dat ik dit artikel snel beëindig !

Hans De Belder

15 PARLEMENTAIRE VRAGEN AAN MINISTER TOBBACK

Louis Tobback en Willy Kuijpers werden in dezelfde Leuvense armoewijk geboren. Zij beleefden in dat St.-Jakob niet alleen de zware sociale achterstelling van het toenmalige Vlaanderen, maar ook de vervreemding door de dunne Franstalige bovenlaag van universiteitsmensen uit *Leuven Frans*, die er de hoofdtoon voerden.

De gangen, de stegen en de beluiken – tot in de 60'er jaren bevolkt door het Leuvens proletariaat – werden meestal afgebroken of verkrotten. In andere wonen nu gastarbeiders, studenten en kandidaat-politieke vluchtelingen. Ze leven er wachtend, gelovend en hopend ,,op goeie papieren''. Maar 94% onder hen wordt afgewezen.

Senator Willy Kuijpers stelde eind '92 15 vragen aan zijn stadsgenoot-minister over dit nieuwe proletariaat. Reeds in 1978 publiceerde de toenmalige VU-staatssekretaris Vic Anciaux – als éérste in het beleid – een indrukwekkend dossier over de *proletarisering* van vele buitenlanders in deze staat. We leven nu 15 jaar verder.

ZONDEBOKKEN

Aan Willy Kuijpers dan ook de vraag of er in de jaren veel veranderd is.

W. Kuijpers: ,,*Struktureel werden er, véél te laat en te beperkt helaas, beleidsaanzetten gegeven. Maar de verkrotting, de proletarisering, de uitbuiting en ook de kriminalisering groeiden veel sneller. De verhoging van de mobiliteit en het opengooien van Midden- en Oost-Europa in 1989, verhoogden de druk. Bovendien bestond er haast geen inpassingsmetodiek, laat staan enige voorlichting. Gastarbeiders, illegale vreemdelingen en kandidaat-politieke vluchtelingen worden door een groeiend aantal mensen in het vel van één en dezelfde zondebok gestopt. Elders gebeurt dat met minderheidsvolkeren. Denken we maar aan de onmenselijke oorlogshouding van Serviërs t.a.v. Albanezen, Macedoniërs, Moslims, Hongaren en Kroaten. De racistische vijandschap van Turken tegenover Koerden, kristelijke Syriërs, Lasen en Grieken vertoont dezelfde ziekte.*

Op hun beurt zijn de staatsnationalistische Grieken tot en met onverdraagzaam t.a.v. Albanezen, Valachen, Macedoniërs maar ook t.a.v. Getuigen van Jehovah, enz...

De andere EG-landen bezitten evenmin een propere lei. Denk maar aan het lot van de Frans-Vlamingen, van de Bretoenen, van de Elzassers, enz.''

Bernard Attali van Air France en Pierre Goldfroid van Sabena schudden de hand onder het toeziend oog van minister Coëme. Volgens Kuijpers vervoerde Sabena in 1991 954 niet-toelaatbare buitenlanders, tegenover slechts 59 bij Air France. (foto De Maître)

■ **Kan je al deze etnische probelemen onder één en dezelfde noemer plaatsen?**

W. Kuijpers: ,,*Ik denk van wel want in zekere zin bestaat er weinig verschil tussen het Nols-optreden destijds in Schaarbeek, dat van een aantal Vlaams Blok-tenoren en Griekse staatsnationalisten. Dit zeggen ontslaat de Belgische staat echter niet van haar zware schuld van niet-beleid t.a.v. buitenlanders. En daarover handelden mijn 15 parlementaire vragen. De Vreemdelingendienst slibde adminstratief dicht. Hij werd, bij het vormen van deze regering, onder het gezag van Binnenlandse Zaken gebracht. Dit, nadat zowel Jean Gol als Melchior Wathelet er bij Justitie een knoeiboel lieten groeien.''*

■ **Een knoeiboel, beweert u...**

W. Kuijpers: ,,*Beginnen wij met de personeelsbezetting in deze dienst, verantwoordelijk voor de visumtoekenningen, de kontrole t.a.v. de buitenlanders, de grensinspektie, de kandidaat-politieke vluchtelingen, de illegalen, de repatriëring, enz...*

Rond dit alles voorziet het kader 237 ambtenaren, maar slechts 212 werken effektief en daarenboven doen 16 dit deeltijds. Met 13 dienstplichtigen, 4 gesko's en 113 kontraktuelen worden ze aangevuld. Maar iedereen beseft hoe wisselend deze bevolking wel is. Vorig jaar vertrokken er 88 uit dienst.

Indien men beseft dat een dergelijke ambtenarenopleiding toch wel 8 maanden in beslag neemt, kan men aanvaarden dat ook dit administratiewiel kompleet vastliep. Ongeveer 70.000 dokumenten, brieven, attesten en noem maar op, moeten in de dossiers geklasseerd worden. Bovendien loopt de personeelsafwezigheid, omwille van de tewerkstellingsdruk, op tot 25%.''

UIT DE LUCHT GEVALLEN...

■ **Ligt daar dan de oorzaak van de behandelingsachterstand?**

W. Kuijpers: ,,*Voor het grootste deel wel. De inzet van de tijdelijken deed die wel verminderen. Maar sedert augustus 1992 stegen dan weer volop het aantal asielaanvragen, vooral bij de Zaïrezen met 91,1%, bij* ▷

de Roemenen met 18,9% en bij de ex-Joegoslaven met 13,4%. Samen namen deze drie landen 44% van al de aanvragen voor hun rekening. De achterstand nam in 1991 weer toe met zo'n 2.000 dossiers."

■ En ondertussen zit het Klein Kasteeltje overvol...

W. Kuijpers: *„Ja, dat is een ander aspekt van dit pijnlijk dossier. De overbevolking in alle instellingen – tot en met de gevangenissen – is onverdraaglijk. Nochtans bestaat er een vrij eenvoudige oplossing.*

Ik heb de minister gevraagd ernaar te streven opdat alle asielzoekers bij hun aangifte-zélf *zouden ondervraagd kunnen worden m.b.t. de ontvankelijkheid. Daarbij aansluitend zou de repatriëring van de niet-ontvankelijken dan ook vrijwel onmiddellijk en metterdaad kunnen geschieden. Nu worden in vele gevallen deze kandidaten met al of niet veel gastvrijheid opgevangen om te wachten en bv. na twee jaar – of later nog! – te worden teruggewezen. Niemand wordt van zo'n procedure beter.*

En het gaat hier toch over 94% van de aanvragen, waarvan vele aanwijsbaar zijn tijdens zo'n onmiddellijke behandeling."

■ Over hoeveel dossiers gaat het in ons land?

W. Kuijpers: *„In het totaal, voor alle onderdelen van de Vreemdelingendienst, zijn er op jaarbisis in 1991 65.500 dossiers geopend, wat een verhoging betekende van 8.900 t.a.v. 1990. Daaromtrent kreeg die dienst ± 356.000 stukken te verwerken of ± 1.483 per werkdag. Een vermeerdering van 44.000. Daarnaast lopen er een 2.000-tal telefoontjes per dag binnen. De kandidaat-politieke vluchtelingen bezetten daarin met 15.176 aanvragen een flink pak werk."*

■ Steekt dit land daarmee boven de andere uit?

W. Kuijpers: *„Nederland kreeg in 1991 een 21.600-tal van dergelijke dossiers te verwerken. Zweden was goed voor 26.500, Zwitserland voor 41.600, Oostenrijk voor 27.300, Frankrijk voor 46.500 en Duitsland spande de kroon met 256.100 personen die om asiel verzochten.*

Maar ook de visumafdeling liep vast. Normaal kan die op jaarbasis een 15.000-tal aanvragen verwerken. Maar die liepen intussen tot wel 200.000 op."

SCHENGEN

■ U heeft voorgesteld om de doeane-ambtenaren in te schakelen?

W. Kuijpers: *„Dat heb ik inderdaad gedaan, samen met een uitbreiding van de konsulaire bevoegdheid ter plaatse en een ontradingsaktie. Met slechts twee faksen moet dit alles verwerkt worden. Wat wil je dan? Velen faksen nu 's nachts. Telefonisch werkt de Vreemdelingendienst helemaal hopeloos! Zodoende werken vele gegadigden dubbel. Ze sturen faksen; daarna brieven, koeriers. Zo groeide die stapel van 70.000 achterstallige, niet-geklasseerde dokumenten. Visumbehandelingsachterstanden voor een aantal landen belopen nu normalerwijze vijf maanden."*

Pastoor Jan Van Eycken poseert met jeugdige wijkbewoners van migrantenafkomst in Sint-Jans-Molenbeek. Ze wonen vaak in de slechtste huizen en wijken, en „proletarizeren" volgens Kuijpers verder. (foto vum)

■ Ook de rol van de vervoermaatschappijen heb je aangeklaagd.

W. Kuijpers: *„Inderdaad. Sabena alleen al, vervoerde in 1991 954 niet-toelaatbare buitenlanders, Alitalia 77, Luthansa 69, Air France 59. Bovendien zijn er de ontoelaatbare chartervluchten, die zich gelijk spooktuigen van de ene minder gekontroleerde luchthaven naar de andere bewegen. Zij kunnen alle beboet worden. Vandaar dat ik naar het aantal processen-verbaal en naar de vorderingen vroeg. De bijlagen bij de wet groeiden tot een juridisch moeilijk te doorgronden geheel, maar het opgeleide personeel om al die KB's en MB's toe te passen ontbreekt!"*

■ En wat als het Schengenakkoord van toepassing wordt?

W. Kuijpers: *„Als lid van die bijzondere voorbereidende kommissie heb ik de aandacht erop gewestigd hoe heel deze onvolkomenheid vanaf de toepassingsdatum, einde juli 1993, voor veel onheil zal zorgen. De 9 Schengenlanden zullen met een centraal kontrolebestand gaan werken. Ik vraag me af wie voor deze staat wat gaat invoeren. Ook de ambtenaren houden hun hart vast. Nochtans is de goedkeuring van dit verdrag méér dan noodzakelijk alleen al omwille van de overlappingen, het gebrekkige toelatings- en opsporingsbeleid."*

EEN PUT ZONDER HOOP

VOOR 1992 had de federale regering gerekend op een tekort van 5,7% van het BNP. Volgens de premier zal het tekort evenwel boven de 6% uitkomen. En daarmee blijven de overheidsfinanciën, naast de afwikkeling van het Sint-Michielsakkoord, zorg nummer één van de rooms-rode koalitie.

Dit gegoochel met die niet hanteerbare cijfers dreigt de situatie te verdoezelen of de burger te inspireren tot onverschilligheid ten aanzien van de toestand van de schatkist. En dit is fout want de toestand is inderdaad ernstig.

KOEKOEKSEFFEKT

Nemen we bijvoorbeeld het zogenaamde *koekoekseffekt*. Op de overheidsschuld moet uiteraard rente worden betaald, in totaal meer dan 700 miljard frank 's jaars. Hoe betaalt de overheid die rente? Met uw en mijn belastingsgeld uiteraard! Welnu, van elke 10 frank die wij aan de federale regering via de fiskus afdragen, heeft de overheid er 4 nodig om de rente te kunnen aflossen. Slechts 6 frank kan aangewend worden voor veiligheid, ontwikkelingssamenwerking, infrastruktuurwerken; kortom voor „beleid". Zoals een koekoek haar eigen jongen opvreet, zo knagen de renteaflossingen aan het budget van de overheid.

En naar wie gaat dan die rente, die meer dan 700 miljard frank? Gelukkig niet naar het buitenland, want de schuldeisers van de Belgische staat zijn voornamelijk binnenlandse banken en verzekeringsmaatschappijen (*institutionele beleggers*) en al die personen onder ons die hebben ingeschreven op staatsobligaties. Mensen met (wat) spaargeld dus. En dit is de reden waarom de staatsschuld te beschouwen is als een kolossaal stelsel van omgekeerde herverdeling. Want iedereen, dus ook de minder begoede, draagt via de belastingen bij tot het betalen van die rente waar dus alleen obligatiehouders van profiteren.

MAASTRICHT-NORMEN

Wil de regering dus opnieuw middelen hebben om een beleid te voeren en wil men de sociaal bedenkelijke gevolgen van de rentelast milderen, dan is een vermindering van de schuldenlast absoluut noodzakelijk. De Europese regeringsleiders hebben ondertussen in Maastricht, met het oog op een verder éénmakingsproces, de diverse regeringen met een aantal begrotingsnormen opgezadeld. Eind 1996 zou het jaarlijks begrotingstekort niet groter mogen zijn dan 3% van het BNP (in België dus nog meer dan 6% in 1992) en de totale overheidsschuld zou de 60% van het BNP moeten benaderen. In België is dit percentage momenteel opgelopen tot 125% van het BNP.

Het gaat niet goed met de publieke financiën. Na begrotingsminister Mieke Officiers (CVP) heeft nu ook premier Jean-Luc Dehaene toegegeven dat de regering haar begrotingsdoelstelling voor 1992 niet zal halen. Ondertussen daalt de barometer van de ekonomische vooruitzichten.
Eén van de weinige politieke zekerheden van het pas begonnen jaar is dat de globale overheidsschuld (dus de schuld van de federale regering, samengeteld met de schuld van de lagere overheden zoals gemeenschappen, gewesten, gemeenten... en de schuld van de overheidsinstellingen) in 1993 het onvoorstelbare bedrag van 10.000 miljard frank zal overschrijden! Eind 1991 bedroeg de globale schuld, volgens cijfers van de Nationale Bank, reeds 9.276 miljard frank. Ondertussen is dit bedrag reeds met meer dan 500 miljard aangedikt. De eksakte cijfers voor 1992 worden eerstdaags bekendgemaakt, maar nu reeds is geweten dat de verhoopte begrotingsdoelstellingen niet zullen worden gehaald.

Alvast deze laatste norm bereiken is onbegonnen werk voor de Belgische regering. Het beperken van de jaarlijkse tekorten staat voorop. Voor 1993 houdt de regering vast aan een aanvaardbaar tekort van 5,2%. De sputterende ekonomie en de stijgende werkloosheid, door alle instanties voorspeld voor 1993, dreigen roet in het eten te gooien en maken van deze eerder bescheiden doelstelling een moeilijk te bereiken objektief. Eind januari houdt de rooms-rode ploeg

De Maastrichtnorm voor de Europese Monetaire Unie, 3% tekort op het BNP tegen 1997, lijkt met de recente onheilstijdingen over de begroting verder weg dan ooit. (foto vum)

begrotingskontrole. Zal Dehaene ingrijpende maatregelen aandurven in de sociale zekerheid op een ogenblik dat blijkbaar geen enkele partij de fundamentele diskussie over de grenzen van de welvaartsstaat durft te voeren? Zullen enkele overheidsbedrijven verkocht worden aan de privé-sektor?

Op de vraag naar de mogelijkheid om de indeksering van de lonen voor een jaar op te schorten (zodat uw en mijn koopkracht vermindert) antwoordde de premier, sibellijns als steeds, dat hij „geen enkele maatregel uitsluit". Ook Waals minister van Sociale Zaken Philippe Moureaux (PS) heeft reeds eerder gesteld dat men „onvoldoende beseft dat het uur van de waarheid nadert".

Misschien kan de regering nog wel hopen op een verlaging van de rentestand om de uitgavenberg te milderen. Een half percentje

▷

De regering Dehaene werd deze week door VU-kamerlid Hugo Olaerts voor haar fiskaal beleid gebuisd. (Zie blz. 7)
(foto De Maître)

minder rente betalen op een schuld van 10.000 miljard frank scheelt al gauw een flinke slok op een borrel. Premier Dehaene meende hieromtrent alvast na de Europese Top in Edinburgh bij bondskanselier Helmut Kohl gunstige signalen te mogen ontvangen.

GOEDKOOP GESNEER

Over oorsprong en gevolgen van de verlammende overheidsschuld handelt het eerste boek van de nieuwe Vlaamse uitgeverij Darbo. Auteur *André Lammens*, joernalist die ondermeer werkzaam was bij het *Belang van Limburg*, poogde voor een breed publiek het technische en politieke verhaal van de schuld helder en inzichtelijk uiteen te zetten. Hij is hierin *niet* geslaagd. Gevreesd mag worden dat de overvloed aan cijfers en partikuliere gegevens alsook de verwarde struktuur van het werk de inzichten van de geplaagde lezer geenszins bevorderen. Illustratief hiervoor zijn de tabellen, 23 tabellen volgepropt met weliswaar interessante cijfers, maar didaktisch van weinig waarde. Overigens mist het boek een verklarende woordenlijst en een bibliografie, wat gezien de techniciteit van het onderwerp grote diensten zou hebben kunnen bewijzen.

Bovendien verwart de auteur deerlijk een eenvoudig, verstaanbaar taalgebruik met wat goedkoop populistisch gewauwel. De Europese Gemeenschap „weet immers dat politici echt niet te vertrouwen zijn (blz. 37)." Dat de fiskale heffing in 1976 42,5% bedroeg wordt: „In 1976 werd immers al 42,5% buit veroverd." „De overheid maakte er inderdaad snel een zootje van" en „wie iets wil verknoeien vertrouwt de zaak toe aan de Belgische overheid (blz. 113)." Of wat denkt u van deze: „... ambtenaren zijn produktiestorende en vrijheidsbeknottende faktoren (blz. 105)." De auteur hoedt er zich wel voor politici of politieke partijen bij naam te noemen, maar een pluim voor de Engelse eks-premier en neo-liberale hardliner *Margareth Thatcher* (blz. 59) en een sneer naar het door feministen gedomineerde vrouwelijke kader van het ACV dat een vergoeding voor de thuisarbeid zou boycotten, kon hij toch niet laten.

IS ER HOOP?

Wie desondanks dit boek wil doornemen leert niettemin dat volgens de auteur de overheid verkeerd heeft gereageerd op de krisis vanaf de jaren '70. De regeringen hebben steeds, ondermeer via de SZ, de konsumenten en de gezinnen rechtstreeks gefinancierd. Produktieve en groeibevorderende investeringen gebeurden veel te weinig.

De auteur betwist tevens de door de overheid gehanteerde cijfers. Sinds 1990 maakt de post „kredieten en participaties" – geld dat de overheid in tal van bedrijven stopt – geen deel meer uit van de lopende begroting, wat het jaarlijkse begrotingstekort met ongeveer anderhalf procent vermindert. Ekonomisch gezien is deze operatie te verantwoorden, want tegenover een participatie in een onderneming staat in principe produktieve aktiva of toekomstige winsten. In de Belgische kontekst is dat volgens de auteur zelden het geval.

En is er nog een sprankel hoop bij al dit onheilsnieuws? Als enige uitweg ziet de auteur een verdere besparing op de lopende uitgaven (lees de Sociale Zekerheid), nieuwe produktieve investeringen en het bekomen van een lagere rentevoet via het herwinnen van het vertrouwen van de kapitaalmarkt. En dit is slechts mogelijk als een streng budgettair beleid wordt gevoerd.

Filip Delos

– Het bankroet van België. Het verhaal van een staatsschuld van 10.000.000.000 BEF, André Lammens. Uit. Darbo, Antwerpen, 207 blz., 690 fr.

DE SCHONE OF HET BEEST ?

Tijdens nieuwjaarsnacht vielen de binnengrenzen van Europa weg, vreugdevuren werden aangestoken en de *onvermijdelijke* vooraanstaanden zorgden meteen voor historische (wij schreven haast *histerische)* uitspraken.
„Om van de verwezenlijking van de eenheidsmarkt met volle teugen te kunnen genieten is het echter nog te vroeg" temperde Euro-kommissievoorzitter *Jacques Delors* de feestvreugde. En gelijk had hij. De oorlog in Bosnië en de ekonomische situatie zitten als pijnlijke kiezelsteentjes in de schoentjes van de godin *Europa* die, zoals geweten, door *Zeus,* vermomd als stier, werd ontvoerd...
1 januari 1993 is een historisch feit, dat wel. 6 miljoen Vlamingen leven vanaf nu met 340 miljoen andere Europeanen in één grote ruimte, zij mogen nu plots overal staan en gaan waar zij willen, Europa-wijd mogen zij kopen en verkopen, studeren en werken. De romantiek van het smokkelen behoort tot het verleden. Ook deze van drugs- en wapensmokkel ?
Ja, hoe zit het met de (on)veiligheid ? Zal deze door het wegvallen van de grenzen niet bevorderd worden ? Wat is het antwoord op deze prangende vraag ?
Vrij verkeer van mensen en goederen, op de eerste plaats vrij voor wat het kapitaal betreft. Het sociale en het kulturele Europa moet nog een beetje wachten. De stem van vele kleine volkeren, talen en kulturen klinkt nog niet voluit, sommige van hen blijven gesmoord door centralistische voorzangers. Op dat vlak is Europa verre van volmaakt !
Er is veel voor en veel tegen Europa, daarom hebben wij het verhaal *Grenzenloos* de vraag meegegeven *Europa : de Schone* (Europese maagd) of *het Beest* (de vermomde stier) ?
In een handvol bijdragen verduidelijken enkele WIJ-medewerkers, die dagelijks met Europa bezig zijn, de meest prangende mankementen aan dit Europa in opbouw.
Werkten mee aan *Grenzenloos :* Herman Verheirstraeten, Geert Lambert, Bart Staes en Frank Ingelaere.

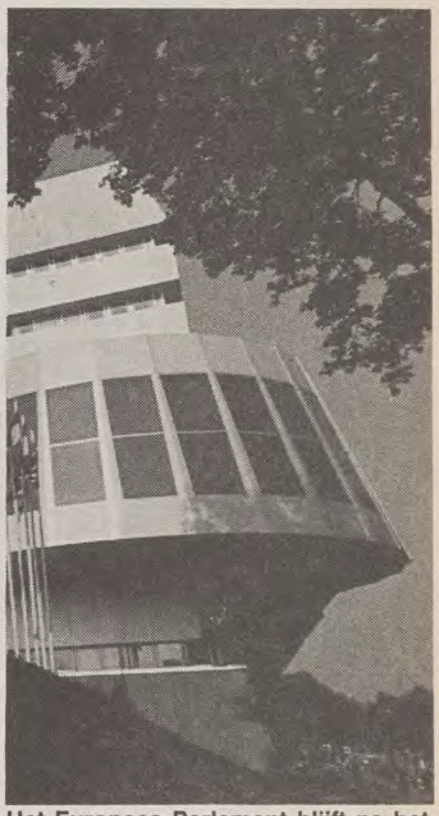

Het Europees Parlement blijft na het kompromis van Edinburgh, in Straatsburg, tenminste voor de maandelijkse plenaire vergaderingen. (foto vum)

WE schrijven 1986. De Top van Luksemburg is net afgelopen. Er waren hooggespannen verwachtingen : het Europees parlement én een werkgroep in de Ministerraad hadden een rapport voorbereid dat Europa werkelijk gestalte moest geven. De ministers dalen van de Kirchberg, en wat ze aan te bieden hebben noemden ze de *Europese Akte.* Europa moest tegen 1992 zijn grenzen hebben vervaagd. *Meer politieke samenwerking ?* Neen. *Meer demokratische instellingen en doorzichtigheid ?*

GELD EERST

Neen. Maar heel de kampanje *Europa '92* was gestart. In eigen land kregen wij er een heuse *staatssekretaris 1992* bij !

Al bij al was het natuurlijk een ambitieus plan : één Europese ruimte kreëren met een vrij verkeer van kapitalen (*first things first* !), goederen, diensten en personen. En daarbij een datum opgekleefd : het moest er allemaal zijn tegen 1 januari 1993. En, zo zei Delors onlangs, het is er nog voor 90%. Het vrij personenverkeer niet. Het zal nog wel een jaartje aanslepen vooraleer die klus is geklaard : Groot-Brittannië, Ierland en Denemarken wilden de kontrole aan hun grenzen niet opgeven, en de anderen, die zich in het zogenaamde „Schengen-akkoord" hebben verbonden, zijn niet tijdig gereed met alle schikkingen.

Maar vanaf nu zullen er geen lange rijen vrachtwagens meer staan wachten op de nodige boordpapieren, zijn er geen inkoopbeperkingen meer (tenzij enkele plafonds voor sommige produkten, zoals tabak en alkohol, maar daar is de konsument al lang van op de hoogte) maar men verwacht precies door die trafiek een nogal snelle gelijkschakeling van de prijzen zoals het bijvoorbeeld is gebeurd met de alkoholprijzen tussen Luksemburg en België die al een paar jaar niet noemenswaardig meer verschillen.

Diensten en goederen mogen in principe overal vrij aangeboden worden, en daarvoor moeten produkten aan een hele boel minimumkriteria beantwoorden. Dat zit allemaal vervat in zowat 300 Europese teksten en nog eens honderden nationale aanpassingsmaatregelen.

Er is natuurlijk nog veel werk : zo moeten de BTW-tarieven nog gelijkgeschakeld worden, moet de evenwaardigheid van de diploma's uitgewerkt, de *Europese NV* bepaald, en moeten vooral de regels voor het openen van openbare aanbestedingen vastgelegd worden, de harmonisatie van de telekommunikatie, de spoorwegen enz.

ZWITSERSE PAD

Om beter voorbereid te zijn, zijn veel bedrijven op pad gegaan om inplantingen te vinden in naburige landen, alleen of in sa-

▷

menwerking met lokale bedrijven (*joint ventures*).

1 januari 1993 moest nog meer worden: de markt zou ook geopend worden met de landen van de *Europese Ekonomische Ruimte* (de vroegere EFTA-landen) maar hier hebben de Zwitsers een pad in de korf gelegd. Door op Sinterklaasdag het hele geval in een referendum weg te stemmen. Het verdrag moet dus herzien worden, en zal allicht later dit jaar van kracht worden met de EFTA-landen die het wél hebben goedgekeurd (de Skandinaven, Oostenrijk, Liechtenstein).

En intussen startten op diezelfde dag ook de onderhandelingen voor toetreding tot de EG met Zweden, Oostenrijk en Finland. Dat allemaal moet Europa weer wat meer elan geven, meer konkreet maken.

PULP

Dat zal echter niet voldoende zijn om enerzijds de Euro-*angst* en anderzijds het Euro-*pessimisme* weg te nemen bij grote delen van de bevolking.

Euro-angst omwille van de dreigende anonimiteit in het massief grote geheel. Te begrijpen, alleen al op taal- en kultureel vlak. Europa kan enkel Europa worden wanneer dat respekt voor de verscheidenheid zal blijven opbrengen. In kulturele milieus is dat een evidentie. Op politiek vlak ligt dat anders.

Zo dreigt het Vlaamse kabeldekreet te sneuvelen. Men kan zich hierbij natuurlijk afvragen of het niet beter is één openbare zender te bewaren met een ernstige kijk op kwaliteit, naast een rits pulpzenders die we hoe dan ook langs Nederland door de strot geduwd krijgen. Of je nu één VTM krijgt of 5, wat zal het verschil nog uitmaken? We kunnen enkel maar hopen op een snel verzadigingspunt. (lees *Ook televisie zonder grenzen*)

ONMACHT

En de Europessimisten vinden dat het allemaal niet snel genoeg gaat. Gelijk hebben ze natuurlijk, wanneer je alleen maar de buitenlandse politiek bekijkt. De machteloosheid van de EG tegenover wat aan haar grenzen, in Bosnië, aan het gebeuren is, is politiek vernietigend. Tienduizenden zijn al gesneuveld in de terreur van de burgeroorlog, nog eens tienduizenden dreigen om te komen van de kou in Sarajevo en omstreken.

En nochtans, deze keer wéten we wat er daar aan het gebeuren is. Het is de schande van de moderne internationale samenleving. Over de toestand in Koeweit en de behandeling door de Irakezen heeft men vrijwillig leugens verspreid om de oorlog moreel te verantwoorden. Over Bosnië verzwijgt men met opzet de waarheid om zich achter zwijgende onschuld te kunnen verbergen.

ELLENDIGE LIJST

Ook sociaal dreigt er onrust: Europa '92 is ons allemaal voorgeschoteld als een projekt dat automatisch tienduizenden, ja zelfs honderdduizenden jobs zou kreëren. De Kommissie verspreidde er een zeer lijvig rapport over, het *rapport Cechini.*

Maar wat lezen we over de vooruitzichten in de tewerkstelling? In Groot-Brittannië plant *BP* de schrapping van 20.000 banen, *Ford* 10.000, *BT* 30.000, *British Gaz* 7.000.

In Duitsland voorziet *Daimler-Benz* de afdanking van 38.500 werknemers, *Volkswagen* 12.500, *Siemens* 33.000, *Vea* 5.000, *BASF* 10.500, *Hoechst* 1.000, *Bayer* 3.000, *Deutsche Bundespost* 9.000, *Thyssen* 5.000, *Opel* 6.000, *Ruhrkole* 15.000, *Man* 4.500.

De EG kent geen binnengrenzen meer sedert 1 januari '93. Op deze wijze wensten de doeanevakbonden Europa een gelukkig '93. Ze pakten een doeanehokje in. (foto vum)

En in Italië: *Fiat* 40.000, *ENI* 26.500.

Bij onze noorderburen *Philips* 26.000 en *Unilever* 5.000.

De lijst is ellendig. Nu verwacht men 8 (acht!) miljoen werklozen bij in Europa. En de plannen om hier wat aan te doen zijn niet klaar. Ja, er is het plan Delors II, maar dat is door de Ministerraad uitgebeend en uitgesteld. Nochtans had het ambitieuze plan van de Kommissievoorzitter voorzien in een ernstige financiële impuls in noodlijdende gebieden en sektoren precies om de te verwachten stijgende werkloosheid (niet omwille van Europa '92, maar omwille van een tanende wereldkonjunktuur zegt men nu) enigszins op te vangen. (Lees *Sociaal is anders*)

* * *

Europa: de Schone of het Beest?

Wij wensen pessimisme noch angst te delen. De Europese internationale samenleving moet er komen. Maar dan zullen we moeten zorgen voor werk (volgens een recent onderzoek zorg nummer één voor onze jongeren, waarbij dit land de kroon spant inzake jeugdwerkloosheid), en voor een optimistische toekomst. Niet door grote verklaringen, maar met feiten.

(h.v.)

Franse lekkerbekken komen gretig de Belgische grens over om te snoepen van de befaamde patisserie, chokolade en pralines. **(foto vum)**

SOCIAAL IS ANDERS

„Zonder de sociale dimensie zouden de grote Europese ruimte en de eengemaakte markt onvolledig blijven. Het doel is te komen tot de bouw van een fundament van sociale rechten in de gehele Gemeenschap."

Dit citaat uit het werkprogramma van de Kommissie voor 1991, is een wel erg laattijdige opstoot van sociale bekommernis.

De Europese Gemeenschap is van in haar oorsprong een ekonomisch projekt. Toen Italië, Frankrijk, Duitsland, Nederland, België en Luksemburg in 1951 de *Europese Gemeenschap voor Kolen een Staal* (EGKS) oprichtten was het de bedoeling de ekonomie van de deelnemende landen er bovenop te helpen door voor deze zware basisindustrieën de grenzen weg te werken, interne taksen op te heffen, oneerlijke konkurrentie te verbieden en te zoeken naar een zelfbevoorradend sisteem. Als dat liep zou de koopkracht van de verbruiker wel toenemen. De staal- en steenkoolsamenwerking werd zes jaar later uitgebreid tot de andere ekonomische sektoren (EEG) en tot de wil om ook inzake energiebevoorrading onafhankelijk van derden te worden en zelfbevoorradend te zijn. Het werd de angstwekkend eenzijdige keuze voor kernenergie met Euratom.

WITBOEK

Het zou nog tot 1974 met het *Eerste Sociaal Aktieprogramma* duren vooraleer er in de EEG over het sociale Europa „gepraat" werd. Van 1974 tot 1980 komt er een beperkte doorbraak met de goedkeuring van enkele richtlijnen die vooral inzake het arbeidsrecht van belang waren. Maar al in 1980 keert het tij opnieuw. De tachtiger jaren worden de liberale Thatcher-jaren met deregulering en vooral fleksibiliteit in de arbeidssfeer als „oplossing" voor de ekonomische en sociale krisis en de ermee gepaard gaande massale werkloosheid.

Het witboek van 1985 betreffende de interne markt, stijl 1992, was eenzijdig liberaal-ekonomisch gericht. In het projekt 1992 was weer eens geen plaats voor een sociaal luik.

Maar vooral in het Europees Parlement eisen de progressieve frakties de toevoeging van een sociale dimensie. Dat leidt in 1989 tot het *Gemeenschapshandvest van de Sociale Grondrechten van de Werkenden*. Het wordt in december 1989 door 11 van de 12 staatshoofden en regeringsleiders te Straatsburg ondertekend. Groot-Brittannië doet niet mee!

Om het Gemeenschapshandvest uit te voeren publiceert de Europese Kommissie een Sociaal Aktieprogramma, waarin 47 maatregelen worden opgenomen die als het absolute minimum minimorum worden beschouwd: het bevat voorstellen inzake beroepsopleiding, de gelijke behandeling van mannen en vrouwen, de veiligheid en de gezondheid op het werk, de bescherming van ouderen en jongeren,...

AKTIEPROGRAMMA

Maar de uitvoering van dit Aktieprogramma vordert tergend langzaam. Europees Parlementslid *Jaak Vandenmeulebroucke* (VU) waarschuwt reeds in mei 1991 voor de slakkegang waarmee de Europese Kommissie voorstellen indient. En de Raad van Ministers komt niet eens tot beslissingen. Toen was nauwelijks 4,2% van het aktieprogramma gerealiseerd.

Anderhalf jaar later blijft de balans negatief. De Kommissie slaagde er ondertussen wel in de meeste voorstellen op papier uit te werken. Maar in de Raad blijft alles geblokkeerd.

▷

Onder het Britse voorzitterschap werden nauwelijks drie sociale richtlijnen goedgekeurd.

Eventjes daarvoor hadden de Britten in Maastricht zelfs geweigerd het *Sociale Protokol* te ondertekenen. Dit protokol met elf breidt de sociale bevoegdheden van de EG uit. Het vergemakkelijkt ook de besluitvorming door meerderheidsstemmingen te aanvaarden.

DUMPEN

1 januari 1993 betekent de openstelling van de Europese grenzen. Fusies, overnames, herstructureringen zullen in nog toenemende mate plaatsvinden. Daartegenover staat geen sociaal luik. In een door het Europees Parlement goedgekeurd verslag van Europarlementslid *Lode Van Outrive* (SP) wordt dan ook terecht gesteld dat sociale dumping na 1 januari 1993 veel gemakkelijker zal gebeuren: „*Deze sociale dumping kan zich uiten door een toename van nieuwe investeringen van bedrijven in die landen waar de arbeidsomstandigheden het slechtst ontwikkeld zijn, zoals het Verenigd Koninkrijk en Portugal.*" En je hoeft op de grote bouwwerken in Brussel of Antwerpen maar eventjes goed rond te hangen om er een groot aantal Ierse en Portugese bouwvakkers bezig te zien die er vanzelfsprekend onder „andere en slechtere voorwaarden" dan onze eigen bouwvakkers tewerkgesteld zijn. Ook dat is sociale dumping.

Europa kan geen sociale gemeenschap worden met alleen maar vrijblijvende aanbevelingen, modelprojekten, aktieprogramma's of resoluties. Er is nood aan een echt sociaal beleid. Dat wordt één van de grote uitdagingen voor het Belgische voorzitterschap in de tweede jaarhelft van dit jaar.

Na het Deense referendum in mei en de behandeling van het Verdrag van Maastricht in Westminster moet er dan normaal gezien voldoende ruimte zijn om een (minimale?) doorbraak te forceren.

(b.s.)

EP-lid Vandemeulebroucke waarschuwde reeds in mei '91 voor de slakkegang waarmee de kommissie het sociale Europa gestalte geeft. **(foto wij)**

Onder het Britse voorzitterschap van premier John Major werden nauwelijks drie richtlijnen uit het Sociaal Aktieprogramma goedgekeurd. **(foto vum)**

OOK TELEVISIE ZONDER GRENZEN

Op 16 december 1992 veroordeelde het Hof van Justitie van de EG het Vlaamse kabeldekreet wegens strijdigheid met de EG-verdragsbepalingen inzake het vrij verkeer van diensten en het recht van vestiging. Het Hof viseerde o.m. het verbod van het doorgeven op de Vlaamse kabel van televisieprogramma's van omroepen van andere EG-landen, wanneer de uitzending niet gebeurt in de taal of in één der talen van de staat waar de omroep gevestigd is.

Dit voorschrift verhinderde tot nog toe dat de kommerciële RTL4 vanuit Luksemburg een specifiek op Vlaanderen gericht programma zou aanbieden. Het arrest illustreert eens te meer de weerslag van de snelle internationalisatie van het omroeplandschap op de Nederlandstalige media. De VU heeft volgende reaktie bij dit arrest.

FEDERALE OMWEG

Vooreerst toont deze uitspraak een van de tekortkomingen van het huidige EG-recht en van het Verdrag van Maastricht aan: de regio's binnen de Europese Gemeenschap blijven het recht ontzegd om zich rechtstreeks te wenden tot of zich te verdedigen voor het Hof van Justitie van de EG.

De Vlaamse Gemeenschap heeft zich in deze zaak dan ook niet zelf kunnen verdedigen maar diende dit over te laten aan de federale regering. De VU blijft er dan ook op aandringen dat de rechtstreekse toegang van de regio's tot het Hof van Justitie van de EG waargemaakt zou worden bij de volgende herziening van het EG-verdrag in 1996. Het Belgische voorzitterschap van de EG in de tweede helft van dit jaar dient hiertoe bij te dragen.

Ondertussen voorziet de aan de gang zijnde staatshervorming in een regeling waarbij de federale regering zich inzake de dagvaarding voor en de verdediging van de Vlaamse Gemeenschap voor het Hof van Justitie van de EG en andere internationale rechtbanken zal moeten schikken naar het optreden van de Vlaamse regering.

Een tweede punt van VU-kritiek vormt de overwegend ekonomische benadering van dit dossier door de Kommissie en het Hof van Justitie van de EG. Reeds bij de invoering van de EG-richtlijn „televisie zonder grenzen" wees de EVA-fraktie in het Europees Parlement op het onsamenhangend karakter van dit EG-beleid: enerzijds wil men een volledige vrijheid van grensoverschrijdende televi-

sie binnen de EG verwezenlijken zonder oog te hebben voor de taalkundige en kulturele weerslag daarvan; anderzijds was er een volledig gebrek aan konkurrentiewetgeving om verregaande koncentraties binnen de eenheidsmarkt, en dus een bedreiging van het pluralisme in de media, tegen te gaan.

De Berlusconi's, Murdochs en Maxwell-zaliger kregen m.a.w. vrij spel bij het tot stand brengen van paneuropese mediakonglomeraten. Dit is zelfs niet het geval in de VSA, het meest liberale omroepland ter wereld. Daar geldt een specifiek kartelrecht voor de media waardoor het gelijktijdig bezit door eenzelfde groep van een bepaald aantal TV-stations, kranten en teledistributiebedrijven verboden is.

NIEUW MEKANISME

Voorts werd in dit arrest nog geen rekening gehouden met het kultuurartikel van het Verdrag van Maastricht, dat de eerbiediging van de nationale en regionale verscheidenheid van de kulturen vooropstelt. Dit artikel bevat tevens een belangrijke „integratiebepaling" volgens dewelke de Europese Gemeenschap bij haar optreden op andere beleidsgebieden, zoals het mediabeleid, rekening moet houden met de kulturele aspekten.

Bovendien voorziet het Verdrag van Maastricht in de mogelijkheid van een genuanceerder beleid inzake nationale of regionale steunmaatregelen in de kultuursektor.

VU-Europarlementslid *Jaak Vandemeulebroucke* heeft EG-Kommissaris *Karel Van Miert*, die sinds nieuwjaar bevoegd is voor het mededingingsbeleid, dan ook verzocht om een specifiek op de media- en kultuursektor gericht konkurrentiebeleid te ontwikkelen. Tevens vraagt hij de nieuwe Portugese EG-kommissaris voor Kultuur, *Pinheiro*, om de nodige maatregelen te nemen voor de daadwerkelijke naleving van de bovenvermelde kulturele integratiebepaling. Dit kan gebeuren door een wijziging van het reglement van de EG-ministerraad waardoor dossiers met een kulturele weerslag door de betrokken sektorraad verwezen moeten worden naar de EG-Raad van ministers van Kultuur. Ook hier dient werk van gemaakt te worden tijdens het Belgische EG-voorzitterschap.

Voorts zal het samenwerkingsakkoord over de vertegenwoordiging van België in de EG, dat ingevolge de staatshervorming tussen de federale overheid en de Gemeenschappen en Gewesten gesloten zal moeten worden, een mekanisme moeten voorzien waardoor de Gemeenschappen automatisch betrokken zullen worden bij EG-dossiers inzake materies die in beginsel een federale bevoegdheid zijn, maar die een kulturele of taalpolitieke weerslag kunnen hebben. Een voorbeeld daarvan is het taalgebruik bij de op konsumentenbescherming gerichte etikettering.

(f.i.)

RAAD VAN REGIO'S KAN KULTUREN REDDEN

Door het opengaan van de grenzen zouden kleinere regio's wel eens verplicht kunnen worden hun eigenheid op te offeren aan het kultuurpatroon van de groteren. **(foto Epa)**

Velen vrezen dat met een ééngemaakt Europa één van de boeiendste aspekten van de Gemeenschap zou verdwijnen: onze kulturele verscheidenheid. Het opengaan van de grenzen zou kleinere regio's beetje voor beetje verplichten hun eigenheid op te offeren aan het kultuurpatroon van de groteren. Europa '93 zou het einde betekenen van elke bescherming van een kulturele identiteit.

1 OP 1.000 ECU'S

Is de vrees voor de *hamburgerkultuur* echt zo terecht? Zal Europa zich echt met alles moeien? Zo'n vaart zal het heus wel niet lopen. Integendeel, het ingaan van het nieuwe jaar, luidde zeker geen andere kultuurpolitiek in. Tot de dag van vandaag (dus ook na het opengaan van de grenzen) werd en wordt *kultuur* eerder stiefmoederlijk behandeld. Slechts één op duizend door de Gemeenschap gespendeerde Ecu's vindt zijn weg naar de onderwijs- of kulturele sektor. Bij het opstarten van de Europese Gemeenschap primeerde immers het ekonomisch belang. Kultuur was eerder iets voor de Raad van Europa... die echter niet bindend kon optreden.

Het duurde uiteindelijk tot na de *Europese Akte* van 1987, of bijna drie decennia nà het Verdrag van Rome, vooraleer ook onderwijs, wetenschappelijk onderzoek, de bescherming van het architektonisch erfgoed en de bescherming van „niet-officiële talen" op de agenda van de Gemeenschap verscheen. Maar ook daar ontbreekt het nog vaak aan een sluitende juridische grondslag om als EG maatregelen te kunnen treffen, met alle ge- ▷

Het Verdrag van Maastricht is duidelijk: zolang niet alle lidstaten, of nevengeschikte besturen, dit wensen blijven onderwijs en kultuur dé uitsluitende bevoegdheid van de lidstaten. Hopelijk wordt dit ook zo voor de kleine kulturen verdronken in de grote staten!

volgen vandien. Zo worden voorstellen naar het onderwijsbeleid toe steevast onder de noemer „konkurrentiebeleid" gekatalogeerd, wat uiteindelijk altijd leidt naar een enge ekonomische benadering van ons onderwijs.

Zo werd lang getwijfeld of Europa zich met een – voor onze literaire wereld zo belangrijke – vaste boekenprijs zou kunnen verzoenen. Want was zoiets niet konkurrentievervalsend?

WORDT EUROPA '93 (ON)VEILIGER?

Nu de grenzen van Europa openstaan stellen velen zich de terechte vraag of Europa in '93 veiliger of onveiliger wordt. Op uitnodiging van Jaak Vandemeulebroucke en de Regenboogfraktie wordt daarover van gedachten gewisseld op een studievoormiddag. Hier het programma waaraan tal van eminente sprekers deelnemen.

De studieronde gaat door op vrijdag 15 januari a.s. en begint om 10u. in zaal Van Maerlant van het EP, Belliardstraat 97-113 te Brussel.

PROGRAMMA

Om 10u.15 beantwoordt *Bruice De Ruyver* van de Gentse universiteit de vraag of *Schengen* een antwoord biedt op de grensoverschrijdende kriminaliteit.

Om 10u.45 zal *Tuur Van Wallendael* uit zijn ervaringen als ombudsman van Antwerpen putten; vooral de problematiek van de grootsteden komt daarbij aan bod.

Om 11u.15 behandelt *Johan Leman* (van het Kommissariaat voor de migranten) het tema „kriminaliteit in relatie tot de migrantenstroom".

Om 11u.45 licht kamerlid *Hugo Coveliers* het politioneel beleid in België door.

Na deze lezingen is er ruimte voor vragen en diskussie, waarna konklusies worden getrokken. Einde rond 13u.

Wie deze toch wel belangrijke studieontmoeting wil bijwonen neemt kontakt op met J.Vandemeulebroucke, EP, Mont 2.031 in 1047 Brussel.

EG: GEEN MOEIAL!

Het *opengaan van de grenzen* zal hier echter weinig verandering in brengen: Europa is juridisch niet echt bevoegd, maar eigent zich niettemin, langs allerlei omwegen, belangrijke delen van de koek toe.

Het veel besproken Verdrag van Maastricht zou echter wel deze impasse kunnen doorbreken. Het verdrag is duidelijk: zolang niet alle lidstaten, of nevengeschikte besturen (bvb. de Vlaamse Raad en de Vlaamse regering) dit wensen, blijven onderwijs en kultuur de eksklusieve aangelegenheid van de lidstaten. Er kan dus echt geen sprake meer van zijn dat Europa een bedreiging zou vormen voor onze kulturele identiteit. Zolang ook Vlaanderen dit niet wenst, kan Europa zich immers niet met onze kulturele politiek gaan moeien.

Dit betekent echter niet dat de Gemeenschap hier geen enkele taak te vervullen heeft. Een goede aktieve politiek zou immers een pak voordelen kunnen meebrengen voor het beschermen van kleinere kulturen. Een Europa met enkel puur ekonomische doeleinden kan immers niets anders dan oordelen dat alle TV-zenders overal moeten toegelaten worden en zal dus nog meer kommerciële zenders opdringen. Wanneer slechts

enkelen met meer dan 70% het medialandschap kontroleren, dan dringt een EG-optreden zich op.

De Gemeenschap in haar geheel wordt dan immers het enige doeltreffende middel tegen een terechte vrees voor kulturele vervlakking.

RAAD VAN REGIO'S

Bovendien kan er nooit sprake zijn van een echte ééngemaakte markt, zo men niet eerst zorg draagt voor eerlijke uitgangsposities. Het staat natuurlijk mooi te spreken over vrij verkeer van arbeid, wanneer men via diplomavereistes de tewerkstelling blijft reserveren voor eigen ingezetenen.

Dergelijke politieke houding zou eensklaps elke positieve verwachting van Europa '93 de kop indrukken. Lidstaten en andere bevoegde autoriteiten moeten dan ook rond de tafel zitten om te spreken over een gelijkschakeling van diploma's, over het aanvaarden van identieke toegangsvoorwaarden voor hoger onderwijs, over het organiseren van uitwisselingsprogramma's...

Uiteindelijk dienen àlle Europese kulturen samen te werken om zich te verzetten tegen elke vorm van kulturele vervlakking. Ons kostbaar kultureel aanbod blijft een van de meest boeiende gegevens in onze samenwerking. Het behoud van deze verscheidenheid in volkeren en talen mag gewoonweg niet verloren gaan en Europa moet hierin beschermend optreden.

De kreatie van de *Raad van Regio's* in het Verdrag van Maastricht gaf eindelijk de start aan de erkenning van deze kulturele rijkdom. Echte Europese éénwording, zonder te vervallen in een Europse éénheidsworst, eindigt dan ook niet bij het opengaan van de grenzen, maar kan niet meer dan zijn een kleine etappe hierin.

(g.l.)

BEELDSPRAAK

SCHOENEN
VERDIEVEL
Willy VERDIEVEL- Hilde DEMAREY
Albert I-laan 171, 8620 NIEUWPOORT-BAD
Tel. (058) 23 51 96 - Fax (058) 23 51 96
DOCKSIDES AIGLE TRETORN ROMIKA Scholl Ronny TEKO AMBIORIX
BAMA Kickers adidas GUMA Gabor BAMA
JED diadora MEPHISTO TROPS SEBAGO
WEEK-END **altijd** open
Woensdag gesloten
Grote keus in
MEPHISTO®
wandelschoenen
ADVERTENTIE

Quartrip

Zelfs! Als! Je! Het! Van! De! Daken! Wil! Schreeuwen!

blijft het onder ons.

Mensen hebben zorgen. Dat is nu eenmaal menselijk. Alleen zijn zorgen soms zo'n rem dat je als mens helemaal blokkeert. En je diep van binnen luid om hulp schreeuwt. Maar het voor de buitenwereld inslikt. In die moeilijke momenten kan je 'n beroep doen op Tele-Onthaal.

Op het (nieuwe) telefoonnummer 106 vind je dag en nacht steun. We laten je er op jouw manier op verhaal komen. We luisteren naar wat je op het hart hebt. We zoeken pratend met je mee naar inzichten en uitwegen. En bezorgen je, als het nodig is, de kontakten voor verdere hulp.

Tele-Onthaal. 106.
Praten is de eerste stap.

Bel ons als je in alle vertrouwen wil praten over je zorgen en angsten. Zonder drempelvrees. Want niemand die je naam of adres vraagt. Niemand die je ziet. Je bent alleen met iemand die luistert. Voor 'n gesprek van mens tot mens.

TELE 106 ONTHAAL

Met medewerking van KB KREDIETBANK, fotogravure Leleux, zetterij Aanzet en dit blad.

DOORBRAAK VOOR FRYSKE TILLEFYZJE

LJOUWERT/STORNOWAY – In Schotland beleeft de Gaelictalige televisie een heuse doorbraak. Dankzij professioneel lobbywerk, veel politieke steun van onder meer de *Scottish National Party* en het inspirerende voorbeeld van Wales is het budget voor televisie-uitzendingen in het Gaelic door de regering in Londen vervijfvoudigd van twee naar tien miljoen Engelse Pond (560 miljoen Bfr.). Door deze investering ging voor een publiek van 70.000 Gaelictaligen het aantal televisie-uren in het Gaelic met ingang van januari 1993 van twee naar zes omhoog

Een kwestie van rechtvaardigheid, zeggen de initiatiefnemers, en bovendien is het ook goed voor onze ekonomie want de Schotstalige televisie zorgt voor 250 arbeidsplaatsen, verdeeld over Glasgow, Skye en Stornoway. Zij houden zich bezig met onder meer aktuele programma's, vertalingen, het maken van de eerste Schotse soap en met het ontwikkelen van een programma om Gaelic te leren.

WIEGEL BEENT BIJ

De kijkcijfers zijn met uitschieters van rond de 200.000 al aanmerkelijk hoger dan het aantal sprekers van de Keltische taal, vertelde de Schotse taalstrijder *Boyd Robertson* in november tijdens een werkbezoek aan Friesland. Zijn verhaal maakte indruk en werd meermalen aangehaald tijdens de algemene beschouwingen in de Provinciale Staten.

De vergelijking was ook te pijnlijk om onopgemerkt voorbij te gaan: het konservatieve Groot-Brittannië investeert miljoenen in TV-uitzendingen voor 70.000 Schotten, terwijl 500.000 Friestaligen zich tevreden moeten stellen met 30 minuten op zondagmiddag.

Kommissaris der Koningin *Hans Wiegel* wilde dat niet op zich laten zitten en maakte daarom onlangs bekend dat ook Friesland meer Frysktalige televisie krijgt met ingang van 1994. De provincie trekt 1,6 miljoen gulden uit voor investeringen (32 miljoen Bfr.), de EG legt er de helft bij, en mediakommissaris *Walter Etty* zegde toe dat Omrop Fryslân voor de eksploitatie kan rekenen op 48 miljoen Bfr. uit de Nederlandse omroeppot. Reklame-inkomsten, een bijdrage van de Friese kabelabonnees en sponsoring moeten voor aanvullende middelen zorgen. Het aantal arbeidsplaatsen in Ljouwert zal met minimaal tien stijgen.

Omroep Fryslân-direkteur *Marinus de Boer* mikt voor 1994 op vijf wekelijkse uitzendingen tussen 18u.15 en 19u. via het Friese kabelnet. Daarnaast blijven voor de kijkers buiten Fryslân de uitzendingen op zondagmiddag 13u. (Nederland 2) gehandhaafd. Deze ondertitelde programma's trekken, ondanks het ongunstige uur, de jongste weken zo'n 200.000 kijkers, en hebben daarmee hun bestaansrecht ruimschoots bewezen.

Opname voor het praatprogramma Fryslân Boppe (foto Jelmer Miedema)

In vergelijking met Schotland blijven de beschikbare middelen echter karig, maar volgens De Boer en Wiegel is het voldoende om te beginnen. Wiegel noemde twee voor Friesland belangrijke doelstellingen: versterking van de Friese taal en kultuur en versterking van de audio-visuele bedrijfstak in Friesland. En dat betekent dat deze *Hollandse* gezagsdrager na tien Friese jaren eindelijk aan het inburgeren is.

VOLHARDING

In de Nederlandse situatie belooft het TV-eksperiment van Omrop Fryslân iets uitzonderlijks te worden. Bestaande regionale TV-initiatieven, zoals TV Oost in Twenthe en Stads TV in Rotterdam, verkeren in grote financiële onzekerheid en moeten het zonder middelen uit de rijksomroeppot stellen.

Omrop Fryslân kan op grond van de Friestaligheid en de uitzendingen via Nederland 2, wel rekenen op rijksondersteuning.

Met de verwachte realisatie van meer Fryske tillefyzje met ingang van 1994 is ook een belangrijke eis van de Friese beweging en de Friese politiek deels ingewilligd. In dit geval niet door de warme steun van kultuurminister *d'Ancona* of staatsomroep NOS, maar door ondernemingslust en volharding van de Friezen zelf. Omrop Fryslân is duidelijk aan het proberen om een eigen koers in te slaan.

In het voorjaar van 1993 gaan programmakers en -raad hun licht opsteken in... Schotland.

Onno P. Falkena

LATIJNS-AMERIKA OP DE DOOL /2

In 1992 beleefde Haïti één van de zwartste jaren uit zijn geschiedenis. Amnesty International verklaarde dat „martelingen, eksekuties en willekeurige arrestaties aan de orde van de dag zijn" sinds de wettig verkozen president *Jean-Bertrand Aristide* 15 maanden geleden door een bloedige militaire staatsgreep werd afgezet.

Toch weigert de VS om alle Haïtiaanse vluchtelingen politiek asiel te verlenen. En van de 11.000 die om „uitzonderlijke redenen" als politiek vluchteling erkend werden zitten er nog 277 vast op de Amerikaanse legerbasis op Cuba, Guantánamo.

ZINGEN

Dit omdat zijzelf of één van hun familieleden drager is van het AIDS-virus. Desondanks probeerden de Haïtianen massaal de legerterreur per boot achter zich te laten. Maar de Amerikaanse kustwacht werd versterkt en 99% van hen die het Amerikaanse vasteland bereikten worden steevast teruggestuurd.

De Haïtiaanse bevolking blijft als één blok achter haar verdreven president „Titid" Aristide staan. Ze wordt daar alleen in ondersteund door *Radio Enriquillo* de door een Scheutist geleide Dominikaanse radio die gezongen nieuwsberichten richting Haïti stuurt om de Haïtiaanse bevolking te sensibiliseren en een hart onder de riem te steken. *Gezongen* nieuwsuitzendingen omdat de Dominikaanse autoriteiten *gesproken* Creoolse bulletins verboden op aandringen van Port-au-Prince. De officiële kerk speelt onder één hoedje met het militaire regime en steunde zelfs de verkiezing van Marc Bazin, Aristide's tegenstander in de presidentsverkiezigen van december 1990, als nieuwe premier. Bazin werd uiteraard voorgedragen door het leger.

De boycot van de OAS *(Organisatie Amerikaanse Staten)* bleef een dode letter en speelde alleen de militairen en spekulanten in de kaart. Ondertussen worden overal langs de Haitiaanse kusten boten gebouwd en in gereedheid gebracht om de oversteek naar de VS te maken wanneer Bill Clinton als president in funktie treedt.

De westerse wereld toonde zich het afgelopen jaar uiterst onverschillig t.o.v. de situatie en legde de-facto militaire regering met Bazin als burgeruithangbord nauwelijks het vuur aan de schenen.

VUURTOREN

Zoals *Guido Vandecandelaere* in WIJ stelde: „De westerse hipokrisie is werkelijk onbegrensd, het enige wat telt is de vrije markt ekonomie".

Colombia leeft ook in 1993 verder in de ban van Pablo Escobar, de sterke man van het cocaïne-kartel van Medellín.

Buurland Dominikaanse Republiek kende eveneens een woelig jaar. de bevolking nam het niet dat er honderden miljoenen dollars verspild werden aan een bombastisch monument in de hoofdstad Santo Domingo ter ere van de „500 jaar ontdekking". Meer omfloerst ook „de ontmoeting van twee werelden" genoemd. Hierdoor verloren 50.000 mensen hun woning. Diegenen die mochten blijven worden aan het oog van de toeristen en de blanke Dominikanen onttrokken door een hoge stenen muur, nu reeds „de muur der schande" gedoopt. De politie arresteert zelfs kinderen die het wagen over de muur te klauteren om rond het monument te spelen.

De volkswoede i.v.m. deze geldverkwisting is des te groter omdat steeds meer mensen het moeilijk hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. In het binnenland is de ekonomische situatie zo uitzichtloos dat tienduizenden vrouwen hun gezin in de steek laten om als huismeid of serveerster in Europa aan de slag te gaan. Dikwijls komen ze dan nog tegen hun wil in de klauwen van de vrouwenhandelaars en de prostitutie terecht. Er zijn dorpen waar het vrouwelijke deel van de bevolking enkel uit kinderen en grootmoeders bestaat.

Zelfs *Juan Luis Guerra*, de wereldberoemde merenguezanger uit Santo Domingo, die niet bepaald bekend staat voor politieke uitspraken vond het nodig om op zijn gloednieuwe straalplaat *Areito* uitgebreid de aandacht op *El Alto Costo de la Vida* (de hoge levensduurte) te vestigen. Het vuurtorenmonument, door sommigen een mausoleum genoemd, zorgt er elke keer voor dat het hele land zonder stroom zit als de gigantische laserstralen de lucht aftasten.

Ook hier stelde de officiële kerk zich weinig kritisch op en steunde ze tot de verbijstering van het volk volop de oude, blinde 85-jarige president *Balaguer* in zijn verkwistingspolitiek. Daags na de officiële opening droeg de paus aan de achterkant van het monument een plechtige eucharistieviering op.

De tweede grote gebeurtenis van formaat was de derde CELAM, bisschoppenkonferentie voor Latijns-Amerika in Santo Domingo. De Curie in Rome was vastbesloten het niet zo ver te laten komen als op de twee vorige, beroemde CELAM-konferenties van Puebla en Medellín, waar de 'Preferentiële optie voor de armen' als strategie van de Latijnsamerikaanse kerk naar voren werd geschoven. Daaruit groeide later de bevrijdingsteologie met beroemde vertegenwoordigers zoals Leonardo Boff, Jon Sobrino en Gustavo Guttierez.

Volgens Guido De Schrijver van de Romerostichting (tevens Scheutist) „ werd er veelvuldig gesjoemeld, zowel met de teksten als met de deelnemers". Bovendien werd een groot deel van de aanwezigen „niet door de nationale bisschoppenkonferenties maar door Rome aangesteld".

De Amerikaanse joernalist *Gary McEoin* stelde zelfs dat „teologen die ervan kónden verdacht worden de bevrijdingstheologie te verdedigen, nadrukkelijk werden geweerd".

KORRUPTIE ALOM

Venezuela was in '92 het toneel van twee pogingen tot staatsgreep door de militairen en twee moordaanslagen op de 70-jarige president *Carlos Andrés Peréz*. De eerste poging in februari was vooral een aangelegenheid van luchtmachtofficieren maar bij de recente poging in december konden de coupplegers op veel steun rekenen binnen alle geledingen van het leger.

95 militairen zochten en vonden politiek asiel in Peru toen duidelijk werd dat de paramilitaire *Guardia Nacional* met zijn circa 80.000 man schappen nog steeds pal achter de president staat. Zij zijn dan ook de enigen, want alle andere sektoren van het openbare leven in Venezuela : sindikaten, kerk, oppositiepartijen, leger, studentenbeweging tot de meerderheid van de regeringspartij Acción Democrática toe pleiten ervoor dat de president vreedzaam de macht overdraagt of vervroegde verkiezingen uitschrijft. Maar Peréz weigert hierover ook maar te denken. Door de ekstreme toepassing van neo-liberale ekonomische principes, de alom verbreide korruptie en de besluiteloosheid van het politieke apparaat heeft de meerderheid van de bevolking het vertrouwen in de demokratie verloren.

Verwacht wordt dat het leger Carlos Andrés Peréz op korte termijn wandelen zal sturen en een Nationale Konferentie zal bijeen roepen die orde op zaken zal moeten stellen.

Ondertussen stijgt de werkloosheid, de kriminaliteit, de inflatie en de Dollar-koers. De gemeenteraads-, en goeverneursverkiezingen, één week na de poging tot staatsgreep, laten van de regeringspartij alvast geen spaander heel. De oppositie ; de Kristendemokratische *Copei*, de socialisten *(MAS)* en de sindikalistische *Causa R* haalden 14 van de 20 goeverneurszetels binnen.

In Colombia laaide het guerrilla- en druggeweld in de tweede helft van het jaar weer in alle hevigheid op. De guerrillabewegingen : de *Gewapende Revolutionaire Strijdkrachten van Colombia* (FARC) en het *Nationale bevrijdingsleger* (ELN), verenigd in de *Guerrilla Coördinatie Simón Bolivar*, waren begin '92 vergevorderd in de vredesonderhandelingen met de regering Gaviria in de Venezolaanse hoofdstad Caracas. Dit in navolging van de guerrillabewegingen M-19 en EPL die in '90 de wapens neerlegden. Uiteindelijk sprongen de onderhandelingen af op de waterdichte veiligheidsgaranties die FARC en ELN eisten om de herintegratie van haar militanten in de Colombiaanse samenleving mogelijk te maken zonder dat zij het gevaar lopen door rechtse doodseskaders en militairen gelikwideerd te worden. Met name de eis tot het instellen van 96 „vredeszones", waarin de guerrilleros zich tijdens een overgangsperiode met behoud van wapens konden terugtrekken vond de regering van het goede teveel. Vooral sinds oktober zijn de guerrillaaanvallen toegenomen. Doelwit bij uitstek is de petroleumlijn naar de Atlantische kust.

In november werden 26 militairen die een pompstation van deze pijplijn in het oerwoud bewaakten in koelen bloede afgemaakt. De guerilla wil dat de petroleumproduktie, grotendeels in handen van Noordamerikaanse multinationals, genationaliseerd wordt naar analogie met Mexiko en Venezuela.

ESCOBAR

„De rijkdom van het land komt niet bij de burgers terecht" ; aldus de *Coordinadora Simón Bolivar*.

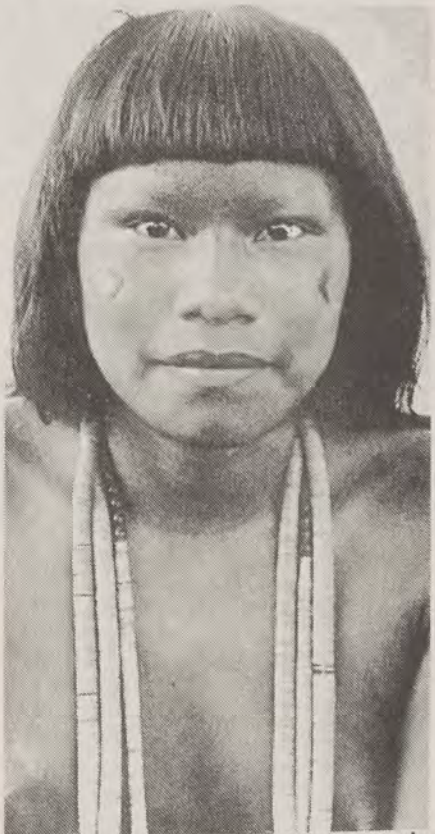

In de Dominikaanse republiek nam de bevolking het niet dat er honderden miljoenen dollars naar een monument ter ere van de „Ontdekking" gingen. De lokale bevolking blijft intussen in de kou staan. (foto vum)

De gebeurtenis van het jaar was ongetwijfeld de ontsnapping van de leider van het cocaïne-kartel van Medellín, *Pablo Escobar* in juli. De officiële versie luidt dat de regering Escobar wilde verplaatsen naar een zwaarbewaakte gevangenis in plaats van de tot gevangenis omgebouwde luxe-villa te Envigado, nabij Medellín. Dit om te vermijden dat Escobar zijn drugskartel verder zou leiden vanuit de gevangenis. Escobar kreeg lucht van de zaak en wandelde onder het oog van honderden, omgekochte, soldaten gewoon de gevangenis uit.

De kritiek op de Colombiaanse regering was verpletterend. Vooral de VS waren woedend en beschuldigden Colombia ervan stokken in de wielen van het anti-drugsbeleid te steken. Volgens de Colombiaanse joernalist *Hernando Calvo* had de Colombiaanse regering vooral angst voor een mogelijke kidnapping van Pablo Escobar door de Amerikaanse DEA *(Drug Enforcement Agency)*, die hij trouwens vroeger persoonlijk cocaïne leverde, of de CIA. De regering was vooral beducht voor het bloedbad waarin Colombia dan ondergedompeld zou worden. Zodoende verkoos zij het minste van de twee kwaden. Escobar heeft in het verleden bewezen voor niets terug te deinzen. Het Medellín-kartel liet twee presidentskandidaten vermoorden, tientallen rechters en politie-officieren en blies verscheidene passagiersvliegtuigen in volle vlucht op. Door alle aandacht op het Medellín-kartel te richten zagen de konkurrenten, het Calí-kartel, de kans schoon om hun positie wereldwijd gevoelig te versterken. Goed ingelichte bronnen gewagen zelfs van een samenwerkingsakkoord met de Mafia.

Sinds juli houdt de spiraal van geweld niet meer op. Per weekend vallen er 40 à 50 doden door bomaanslagen of scherpschutters.

Maar ook topmannen van het Kartel van Medellín werden uit de weg geruimd, in november vond men in Medelín twee in de koffer van een auto. Het is al lang duidelijk dat guerilla en narkotrafikanten de handen in mekaar geslagen hebben. Samen hebben ze een erg grote militaire en financiële aktieradius, terwijl het 140.000 koppen tellende leger gedemotiveerd en niet voldoende uitgerust is.

Het is niet bekend of de regering-Gaviria is ingegaan op de eis van Escobar tot onderhandelen. Escobar hoeft niets te vrezen aldus een bewoner uit Medellín : „De mensen hier houden van hem en als hij om hulp vraagt zal niemand weigeren". Escobar geniet nog steeds een grote populariteit onder de arme stadsbevolking van het dichtbevolkte Medellín, tweede stad van Colombia. Als geen ander wist hij de mensen aan zich te binden door het financieren van sportklubs (Medellín heeft de beste voetbalploeg van het land), straatverlichting, woningen en riolering. Sociaal- ekonomische steun die van officiële zijde vaak achterwege blijft.

Peter Desmet

HEROPBOUW KOERDISCHE DORPEN

EEN AKTIE HET VLAAMS INTERNATIONAAL CENTRUM

Twee jaar geleden kwam de Golfoorlog op gang. Toen de Amerikanen en hun bondgenoten Koeweit hadden bevrijd, en Irak op de knieën gedwongen, kwamen ze tot de vervelende vaststelling dat de Iraakse president Saddam Hoessein nog steeds en betrekkelijk stevig op zijn troon zat. Koerden in het Noorden en Shiïeten in het Zuiden van Irak werden zowat aangespoord om in opstand te komen, maar eenmaal zover bleef de steun steken in verbale hoogstandjes. Tot het Iraakse leger – wel overwonnen maar belange na niet uitgeschakeld – het tegenoffensief inzette, de Shiïeten en Koerden zwaar bombardeerde, en de Koerden massaal op de vlucht joegen.

GEBOORTE KOERDISCHE STAAT?

Onder de bescherming van de Verenigde Naties en van de militaire geallieerden en binnen de betrekkelijke rust die dit meebracht in Noord-Irak slaagden de Iraakse Koerden er in het leven te organiseren. Meer zelfs, het lukte hen om een *staat in wording* te scheppen, met vrije verkiezigen, voor het eerst in hun geschiedenis, met een eigen parlement, met een eigen regering. Nog niet onafhankelijk, maar toch reeds autonoom zetten de Koerden de stap van *volk wordt staat*. Hoelang kan deze situatie nog duren ?

Daarom is het erg belangrijk dat de Koerden zelf hun autonome staat zo stevig mogelijk uitbouwen, zodat ook deze realiteit in de balans van een toekomstige verzoening wordt opgenomen.

"Vader Barzani" verenigt nog steeds de verstrooide kinderen van Koerdistan. (foto AP)

VERWOEST KOERDISTAN

Het opbouwen van een vrij (Iraaks) Koerdistan is verre van eenvoudig. Het gaat immers niet enkel om de terugkeer en de hervestiging van duizenden vluchtelingen, het gaat ook en vooral om de heropbouw van een verwoest Koerdistan. Want het wereldgeheugen mag dan al „kort" zijn en gaan van het voorlaatste tot het allerlaatste shot, de realiteit plaatst de Koerden voor de gevolgen van meer dan dertig jaar oorlog en repressie. Zo werden er na het Iraans-Iraakse akkoord van maart 1975 (Algiers) meer dan 1000 Koerdische dorpen met de grond gelijk gemaakt. Het betrof niet enkel de woningen, ook de levensomstandigheden werden onmogelijk gemaakt : het vee werd afgeslacht, de boomgaarden werden omgehakt, de moestuinen werden chemisch bewerkt, waterbronnen werden met cement dichtgegoten. Tijdens de oorlog Iran-Irak wordt vanaf 1985 de strijd tegen de „onbetrouwbare" Koerden opnieuw verhevigd. In 1987 vallen de eerste aanvallen met chemische wapens (een „verbeterde vorm van ieperiet") op de Koerdische dorpen Sulaymaniah, Karadagh en Mawet. De meest geruchtmakende aanval komt er in 1988 op de stad Halabja, waar duizenden doden vallen na een aanval met mosterdgas, tabun, cyanide en sarin. Op dat ogenblik reageert de Westerse wereld amper : Saddam Hoessein is immers een bondgenoot tegen de Shiïetische heersers van Iran, tegen Khomeiny.

In die dertig jaar oorlog en repressie werden 4.000 dorpen verwoest... Wil Koerdistan een kans hebben op overleven, dan moet dat puin geruimd worden, dan moet nieuw leven kunnen starten...

AKKOORD VIC-KOERDISTAN

Na grondig beraad en na eerdere plannen kwamen het Vlaams Internationaal Centrum (VIC) en afgevaardigden van de Koerdische organisaties en de Koerdische regering tot het besluit dat de heropbouw van Koerdische dorpen, ook al in het kader van een versteviging van de autonomie, tot de eerste prioriteit van Koerdistan behoren. Heropbouw : dat wil zeggen huizen bouwen, boomgaarden terug aanleggen, nieuwe waterbronnen aanboren, mensen hervestigen. Binnen het akkoord werden vier dorpen uitgekozen : Suria, Nazdur, Navishke, Chamsayda. Suria is een dorp van Koerdische kristenen (Assyrische kristenen) een minderheidsgroep, die vertegenwoordigers heeft in het parlement. Het dorp werd vernield in 1969 en 1988, het ligt in de vruchtbare Tigrisvallei. Nazdur ligt op de grens met Turkije, in de bergachtige grensstreek. Ook dit dorp werd tweemaal verwoest, in 1976 en 1988.

Navishke, op 30 km ten noorden van Duhok, maakte net zoals de andere dorpen, twee keer kennis met het Iraakse leger. De bewoners leven nog in de omgeving van wat hun dorp was, in tentenkampen.

Chamsayda, een dorp van hoofdzakelijk boeren en veetelers, ligt in het Barwary Balagebied, en werd in 1988 ,,chemisch'' gezuiverd...

Het heropbouwprogramma is gericht op een vermenigvuldigingseffekt. Er worden eenvoudige werktuigen geleverd, zoals steen- en dakpanpersen, voor het aanmaken van bouwstenen, klei en cement, waarbij geen brandstof nodig is. Er wordt gestart met vakopleiding bouwen en schrijnwerkerij. De dorpelingen bouwen zelf hun eenvoudige huisjes, en de scholen en de dispensaria. Samen leggen ze de waterleiding aan, starten met elektriciteitsnetten, en irrigatiekanalen.

SAMEN MET ARENDONK

Wie wil helpen of wil steunen kan terecht bij het VIC, Laanbrugstraat 11, 1210 Brussel. Ook de aktie van Herman Hermans uit Arendonk is een onderdeel van de aktie. De totale kostprijs van het projekt bedraagt 24.633.478 frank. Voor 1993 hebben we 1.500.000 frank nodig. We hopen op medefinanciering van de federale overheid om de 9,4 miljoen te bereiken.
Uw steun is welkom op rekeningnummer 435-0258561-39, VIC, met vermelding : *Heropbouw Koerdistan* (Giften vanaf 1.000 fr. krijgen attest voor belastingsaangifte).

VOLKSNATIONALE SOLIDARITEIT

De VU-afdeling van Arendonk beleeft de solidariteit met andere volkeren daadwerkelijk. Toen begin 1991 jaar vanuit Vlaanderen een aantal vrachtwagens met kledij richting Koerdistan trokken, was ook de VU van Arendonk ervan overtuigd dat ze veel meer kon doen dan alleen maar lijdzaam toezien. De Arendonkse Vlaams-nationalisten zetten een kelding-inzamelaktie op touw, waarbij in de gemeente zo'n tien ton werd opgehaald. De kleren werden verkocht en met de opbrengst werd een waterpomp gefinancierd in Mizizah in Iraaks Koerdistan. VU-Arendonk deed de aktie nogmaals over met als resultaat een winst van 140.000 frank. Dit bedrag werd geschonken aan het Vlaams Internationaal Centrum (VIC).

In samenwerking met het Koerdisch Instituut werden aanvankelijk plannen gesmeed voor de bouw van een hospitaal. Om verschillende redenen werden deze plannen opgeborgen en vervangen door plannen die in de bouw van een aantal dorpen in Koerdistan voorzagen.

Herman Hermans, gemeenteraadslid in Arendonk, engageerde zich tegenover het VIC om mee te werken de nodige fondsen bijeen te zoeken. Reeds geruime tijd zet Herman Hermans zich onbaatzuchtig in om VU-afdelingen in het arrondissement Turnhout te overtuigen mee te werken aan dit unieke projekt. ,,*Wanneer een 25-tal afdelingen bereid zijn hun schouders onder dit initiatief te zetten, kan dit vanuit VU-standpunt als een geslaagde volksnationale solidariteitsaktie beschouwd worden!*'', aldus Herman Hermans.

Belangstellenden kunnen voor meer informatie over de dorpenaktie en een draaiboek voor de ophaling van kleren terecht bij Herman Hermans, Wampenberg 15 in 2370 Arendonk, tel. : 014/67.00.50.

EEN ELEKTRA VAN ONZE TIJD

Het is wel even wennen: Elektra voor haar vreemde woning, een versleten voituur!... (foto A. Augustijns)

Op operagebied zijn we in dit kleine land wel erg verwend geweest in het najaar van 1992; alleen al die twee Richard Strauss-opera's, misschien wel zijn twee sterkste, zeker zijn twee uitzonderlijkste werken: de schitterende een aangrijpende *Salomee* in De Munt (sept. '92) en nu de herneming van *Elektra* in de Vlaamse Opera (première op 22 december 1992).

ZEDELIJK VERVAL

Deze Elektra met de enscenering van *Nuria Espert* was in 1988 een produktie van de Munt (in samenwerking met het Gran Teatric del Liceu te Barcelona, geboortestad van de regisseur) en werd in oktober 1990 overgenomen door de Vlaamse Opera.

Het werd toen een overweldigende vertoning met een verpletterende vertolking van de Hongaarse Eva Marton als Elektra, en o.l.v. *Stefan Soltesz*, die vanaf dit seizoen muziekdirekteur is van de Vlaamse Opera, en dus ook de leiding heeft bij de herneming dit jaar. Met deze Elektra herhaalt hij met het orkest werkelijk een zeer hoog peil, een niveau dat de vergelijking kan doorstaan met de beste internationale opera-orkesten. En deze moeilijke maar geniale Strauss-partituur vraagt veel vakbekwaamheid en doorzicht, én een groot aanvoelen in de overweldigende klankimpressies; een overvloed aan impressies die ons het gehele scala aan menselijke gevoelens op een ongewoon plastische wijze laten horen. Soltesz waakte er over dat de stemmen in deze orkestrale uitbarsting niet letterlijk verdronken. Dat hem dat meestal lukte komt natuurlijk ook door de keuze van intendant *Marc Clemeur* die er in geslaagd is om de drie veeleisende vrouwenrollen te bezetten met grote stemmen.

Want Strauss' *Elektra* wordt overheerst door vrouwen, en niet alleen muzikaal maar zeker karakterieel. De grote dramatische kracht van deze opera schuilt natuurlijk in de inhoud van het verhaal, de Griekse tragedie van Sophokles. Verbijsterend, zoals alleen de Grieken dit konden. Universeel menselijk (of onmenselijk) en van alle tijden, zoals alles nù nog even schokkend herkenbaar is.

Het is dan ook niet zo ver gezocht dat Nuria Espert dit drama verplaatste nar de veertiger jaren in het fascistisch Italië, „omdat zo de gewelddadige moraal van Elektra tegen de achtergrond van zedelijk verval (brutaliteit en het lichtvaardig doden als afrekening onder oorlogsgeweld) geloofwaardiger wordt".

Alhoewel men bij de eerste uitvoering (De Munt '88) wel een beetje met heimwee dacht aan wat de enscenering had kunnen zijn wanneer deze Griekse tragedie geplaatst zou zijn in zijn tijd en in Micene, zoals Hofmannsthal het overnam van Sophokles.

Met het beeld van de versleten auto als woonplaats van Elektra voor de vervallen gevel van een Italiaans palazzo, is men bij de herneming verzoend geraakt. Sterker nog, de muziek én de inhoud werkt zo ingrijpend op het gemoed van de toehoorder dat men het geheel niet meer uiteenrafelt in ergerlijke details, maar men het ondergaat als een geloofwaardig drama van onze tijd.

Hugo von Hofmannsthal maakte dit schitterende teaterwerk, met als uitgangspunten de *Elektra* van Sophokles, waarvan hij de opbouw en het verloop grotendeels volgt.

OPGEBRAND

Zowel Hofmannsthal als Sophokles vermelden nauwelijks de voorgeschiedenis van deze Atriden-tragedie, die als gekend wordt verondersteld. Bij beiden staat de door wraak geobsedeerde Elektra centraal – en hierin gaat Hofmannsthal nog verder. Bij hem wordt Elektra de verpersoonlijking van de allesomvattende haat, en wanneer het doel van haar

haat wegvalt (de moord op haar moeder Klytämnestra en diens minnaar Aegisth) heeft ze zichzelf als het ware opgebrand : in haar vreugdedans gaat ze tot het uiterste en dwingt zichzelf in de dood.

Dat deze verpletterende karakterrol om de allergrootste stemmen schreeuwt is overduidelijk. De Duitste sopraan *Gabriele Schnaut* heeft zo'n grote stem, die ze dan ook bijna feilloos hanteert, maar, zij slaagde er niet in om die onvergetelijke en adembenemende vertolking van Eva Marton te evenaren. Schnauts' *Elektra* had niet die demonische kracht als van een bezetene, maar zij bracht een Elektra die uitdagend de situatie overschouwt.

Deze keer was het de Hongaarse *Livia Budai-Batky* die ons in de ban hield. Haar Klytämnestra was schitterend. Een door wroeging en nachtmerries geplaagde vrouw, kampend tussen afkeer voor Elektra, tevens smekend om haar begrip. Moeiteloos gebruikte zij haar getrainde stem om al deze gevoelens kleur te geven.

Ook orkestraal is dit een indrukwekkende scène, met donkere onrustige klanken en wilde, schrille aksenten, passend bij de gemoedsstemming van deze gekwelde vrouw.

De meer lirische orkestratie hoort bij Chrysothemis, Elektra's zuster. Deze muziek hunkert als het ware in haar plaats naar het gewone normale leven, i.p.v. de door wraak en angst geladen omgeving waar ze nu in leeft. *Renate Behle*'s sopraan had te weinig kontrast met Gabriele Schnaut's stem, maar klonk onvermoeid en helder tot het einde.

Deze drie vrouwenrollen domineren deze opera op zulke wijze, dat men geneigd is de anderen te vergeten. Nochtans is het op Orestes dat Elektra en Chrysothemis wachten.

De Zwitserse bariton *Aldo Tiziani* (ons reeds bekend als Klingsor in *Parsifal*) zong Orest, en de herkenningsscène is wel het meest ontroerende uit *Elektra*, muzikaal én scènisch bij deze produktie.

Verder vernoemen we nog *Karl-Heinz Thiemann* als Aegisth, en zijn er nog dienaren, dienstmaagden (hier de meest Griekse figuren) en een deel van het koor, voorbereid door *Simon Halsey*.

Melden we nog *Ezio Fregerio* voor het dekor. *Franca Squarciapino* voor de kostuums en *Bruno Boyer* voor de belichting.

Deze *Elektra* in de enscenering van *Nurai Espert* (in deze produktie in regie gebracht door *Peter Jonckheer*) blijft een zeer sterke indruk nalaten.

Wie dit nog wil meemaken, kan dat nog op zaterdag 9 januari om 20u.

Het loont de moeite om voor een kaartje te gaan vechten ! Als dat niet lukt is er nog het programmaboek, altijd zeer interessant en boeiend om meer te weten te komen over opera !

M.P.

NIEUWJAARKE ZOETE MET ENYA EN LEONARD COHEN

Nog net voor de eindejaarsfeesten verschenen een aantal parels die niet meteen in de eindejaarsluete pastten. Nu, in de welgekomen dagen van herniewde rust, vinden ze wel hun plekje.

Vooreerst is er de Canadese dichter en zanger Leonard Cohen, die de eenzaamheid van zijn Griekse eiland verliet om weer een fijne straalplaat te maken. Met *The Future* lijkt het of hij een soort sintese wil maken van wat eerder van hem verscheen, én wat we in de toekomst nog kunnen verwachten. Dit doet hij in amper negen titels, en het inleidend nummer is niet meteen hoopgevend wat tekst en vorm betreft : ,,...*geef mij de Berlijnse muur maar weer, Sint Paulus en Stalin, want ik heb de toekomst gezien mijn broeder : het is crack en sex, om het gat dat de kultuur naliet te vullen...*". Waarna hij zijn tipische weemoed eens in cinisme, dan weer in bijbelse citaten en eksistentiele verwijten verwoordt. De viertijdenbeat wisselt voor lichtvoetige blues en *Waiting for the miracle*, liefde als enige hoop, dringt zich alweer met trage fluisterstem op. Afsluiter van het eerste drieluik is *Be for real*. De drang naar meer ,,echtheid'' is ook de rode draad in *Breeze*, *Closing time* (de kroeg sluiten) en *Democracy*, waarin fans helemaal de lijn van *Suzanne* en *The Partizan* herkennen, niet in het minst door het tipische omlijstende meisjestrio. Uitstekende singels ! De evergreen *Always*, geschreven door Irvin Berlin in 1925, en in de Nederlanden in '61 door de Blue Diamonds tot Europese hit gezongen, mengt weerom Cohens gekende weemoed en passie tot een originele parel, alsof gezongen in een Harlemse negerkroeg. Liefhebbers van ,,Nieuwe Muziek'' (New Age ?) vinden in *Tacoma Trailer* een schitterende afronding van deze Sony-uitgave.

Leonard Cohen. (foto VUM)

KELTISCHE ENYA...

De nieuwe plaat van Enya wijdt je verder in in de mistieke sfeer die Chen zachtmoedig preekte. In '86 zong Enya in de Ierse groep Clannad die muzikaal zwalpte tussen de hoge baren van de Iers-Keltische traditie en de al té toegankelijke laagten van de singelmarkt. Zo verloor de groep haar goede faam ! Enya stapte eruit en schreef voor de BBC-reeks *The Celts* een sfeervol klankbeeld, een gedeelte hiervan was trouwens op de BRTN te zien, waarmee onmiddellijk duidelijk werd welke richting ze uit wilde. Haar eerstgeborene langspeler *Watermark*, met vooral het nummer *Orinnoco Flow*, sloeg in, omwille van de misterieuze sfeerschepping, nauw verwant aan de opkomende ,,Nieuwe Muziek'' van Vollenweider en anderen. Ook van de bij WEA uitgebrachte *Sheperd Moon* werden 10 miljoen eksemplaren verkocht. Enya's frêle stemgeluid, omlijst door ijle koortjes en uitgekiende sintesisers en fidlle dragen zeker en vast bij tot haar hits-met-klasse. En is deze derde langspeler *Celts* niet dé beste, het is in ieder geval een stijlvolle schitterende opvolger van twee voornoemden.

DE NIEUWE SNAAR EN POLAK SISTERS...

Net voor oudejaar was De Nieuwe Snaar met een ,,*Historie van...*'' op het BRTN-scherm. Een dokumentaire samengesteld uit de vele clips die de jongens sedert '83 maakten voor de BRTN, live-fratsen en delen uit *Hackadja*, bijgestaan door gasten als Guy De Pré en Jan Van Rompaey. Dus anderhalf uur lol, maar dan van een kwaliteit die velen hen benijden. Deze show is nu ook op videokassette verkrijgbaar, terwijl zopas ook de singel *Ik heb vannacht*, uit de recente CD *William* verscheen. Op deze CD staat ook de rocker *De buiten*, de recente Préhistorie-aankondiging op muziek van Tura, en een instrumentaaltje ervan. In februari en maart toert De Nieuwe Snaar alweer door Vlaanderen.

Van de Polak Sisters (Petra en zussen) verscheen nu terecht op singel *Roem en rijkdom*, het mooiste nummer uit de bij EMI verschenen *Elvis Belvis*-plaat.

S.D.

OM DE POEN IS HET TE DOEN

DE kommercialisering schrijdt dus onvermoeibaar verder. Tot blijdschap van internationale sportbonzen en nationale bondsbestuurders wiens ogen de kleur van dollarbiljetten hebben gekregen. Het kind draagt vele namen. Van mundialisering tot rationalisering. Van Champions League tot World Cup Trophy. Natuurlijk is het niet al goud wat blinkt. De belangstelling voor voetbal loopt zeker bij ons spektakulair terug. De wielersport verkeert in nood. Acht profploegen moesten worden opgedoekt wegens tekort aan sponsorgelden. De autosport ontdeed zich van haar wereldkampioen. Nigel Mansell werd op financiële gronden en na veel kuiperijen afgevoerd.

De dopingbestrijding vordert moeizaam en eigenlijk helemaal niet. De schandalen rond Krabbe en Reynolds. De veroordeling van Danny De Bie. Het geweld en de korruptie konden niet worden ingedijkt. De sport leeft op voet van oorlog met de wetgever. De transferpremies moeten worden omgebogen tot opleidingsvergoedingen. Voor het laatst ook werden de winter- en zomerspelen in één en hetzelfde jaar gehouden. Het OIK wil immers onafgebroken geld ontvangen. Men zou goed gek zijn de dollarstroom drie jaar droog te leggen. Bovendien kan men nu proberen de televisierechten nog hoger op te trekken. De grote stations kunnen hun financiële inspanningen immers beter spreiden. Maar ook hier zal de markt vroeg of laat korrekties aanbrengen. De Spelen van Barcelona skoorden niet de verhoopte kijkcijfers. De kijker bedankt. Er is geen grens aan zijn inkasseringsvermogen. Dat geldt ook voor voetbal en andere zogeheten populaire sporten. De verzadiging is bereikt. De selektie is begonnen en de kleine sporten zullen andermaal de zwaarste rekening gepresenteerd krijgen.

TERUGLOOP

In de stille dagen rond Kerstmis en Nieuwjaar werd de zweer opengeprikt. Ondanks het onvermoeibaar hoerageroep van voorzitter D'Hooghe en de grenzeloze bewondering voor de bijdrage van Anderlecht tot de ontwikkeling van het bouwkundig erfgoed van het vaderland loopt de belangstelling voor ons topvoetbal terug. Gestaag en ononderbroken. In de eerste klasse begon de afkalving van het toeschouwerbestand al in 1987. Zij kon nog geen moment worden afgeremd.

De oorzaken voor de inkrimpende populariteit konden zelfs door een blinde worden herkend. Het geweld rond en „op" het veld. De afnemende spektakelwaarde. De veel te dure toegangsprijzen. De opmars van de kommercie en de afkeer van de gewone supporter daarvoor. De sfeer in en rond de stadions is veranderd. Er wordt niet meer gelachen. Alles is bloedige ernst. De klubs zijn onherkenbaar geworden. De managers zijn doorgaans geen voetbalmensen. Het kontakt tussen klubs en spelers enerzijds en hun supporters anderzijds is vermoedelijk voorgoed opgebroken. Het voetbalaanbod op televisie is in ons bekabeld landje onzindelijk groot. Wie vier keer zapt ziet de ballen rollen...

Sport is al lang geen spel meer maar in 1992 minder dan ooit. Topsporters zijn werknemers geworden, klubs werkgevers. Voetbal is een produkt geworden en sponsors werden partners. In Barcelona werden de topsporters over gouden lopers naar het podium geleid. Olimpische medailles werden door de bonden vertaald in veel bankbiljetten. De televisie leverde meer financiële brandstof dan ooit voor de motor van de sportwereld. De media en het publiek waren méér geïnteresseerd in drama's en schandalen dan in prestaties. De sport is een wereld geworden van getallen, afzetgebieden, budgetten, marktaandelen en rechtsgeschillen. Geen sportdiscipline, geen kampioen kon nog ontsnappen. De vleespotten zijn geldpotten geworden en er is geen weg terug.

Veelbetekenend maar ook vanzelfsprekend is dat de lagere afdelingen toeschouwers bijwinnen. Daar kent men de spelers nog. Daar mag de toeschouwer nog ademen. Daar vormt het voetbalvolkje nog een gemeenschap. Er wordt gelachen en gediskusieerd. Er worden pintjes gedronken. De voetbalsport vervult er nog ongestoord haar aloude sociale funktie. We moeten ons desondanks geen illusies maken. Voor de topklasse is er geen weg terug. Alles zal rond het geld blijven draaien. Maar de verwijdering tussen de gewone betalende toeschouwer en de grote klubs zal nog toenemen. De vervreemding gaat verder. De sponsorinkomsten, de loges, de business seats, de elektronische reklamepanelen, de televisiekamera's zijn zoveel belangrijker geworden dan de natuurlijke „long" van de klubs die volgens het gezondheidsboekje van de voetbalsport de supporter zou moeten zijn. De man met zijn gekleurde sjaal is „quantité negligable" geworden... Het is beter en eerlijker dit gewoon luidop te zeggen.

Een parallel verhaal loopt door de hedendaagse wielergeschiedenis. Hein Verbruggen is een verlicht man. Zeer zeker. Een marketingspecialist, een organisator, een bankier en een Hollandse doordrijver. Hij heeft de Internationale Wielerunie naar zijn hand gezet en hij aarzelt geen moment tradities en gewoonten overboord te gooien wanneer dit hem goed uitkomt. De velo moet zoveel mogelijk op televisie. Niet enkel de topkoersen. Er moeten package deals worden gesloten. Wil je dit uitzenden dan moet je er dat bijnemen. Natuurlijk zullen er op de Spelen van Atlanta profs aan de startlijn moeten staan. Niets of niemand zal hem tegenhouden. Hij waait als een stormwind door het verkalkte en aartskonservatieve wielermilieu. Het zal wel zijn schuld niet zijn dat het aantal profploegen drastisch wordt ingekrompen. De sponsors melden zich afwezig. Een beetje wielerploeg kost gauw meer dan honderd miljoen. Dat geld is niet onmiddellijk gevonden. Zeker niet in een klein landje als het onze. De rekening zal dan ook vooral bij ons worden gepresenteerd.

DE WEG EN DE DOPING

Op zichzelf kan het natuurlijk geen kwaad dat het beroepsrennersbestand drastisch wordt ingekrompen. Maar men moet er voor waken het kind niet met het badwater weg te gooien. De op sportieve gronden vaak terecht verketterde kermiskoersen waren altijd de voedingsbodem voor de populariteit van de wielersport in onze kontreien. Men kan maar zelden ongestraft verbranden wat men heeft aanbeden...

In 1992 werd meer "gedoopt" dan ooit, ook tijdens de Spelen van Barcelona. (foto AP)

De harmonisering van de sportreglementen met de burgerlijke wetgeving is ook in 1992 een teer punt gebleven. In ons land spitst de aandacht zich vanzelfsprekend toe op de gedragingen en denkpistes van de voetbalbond. De transferreglementen zijn aan herziening toe. Ook in het glazen huis is dit een erkend gegeven. Maar het blijft wikken en wegen. Men wil eigenlijk, en het is niet onbegrijpelijk, de kool en de geit proberen sparen. Men kan de wetgever niet eeuwig tegen de haren instrijken. Men wil echter ook geen sportieve zelfmoord plegen. Want daar komt het dus wel op neer wanneer men de liberalisering ongeremd doorvoert. Het worden dus evenwichtsoefeningen op een dun touw. Er moet naar een brede konsensus worden gestreefd en het is zeer de vraag of die op korte termijn kan worden gevonden. Doorredenerend kan en moet men zich ook afvragen of de Europese Gemeenschap zich op termijn niet met deze materie zal komen bemoeien. De Uefa heeft mooi praten met bijvoorbeeld maksimaal drie buitenlanders in Europacupwedstrijden maar hoe lang kan dit soort maatregelen stand houden wanneer zich benadeeld voelende klubs hun recht langs wettelijke kanalen proberen af te dwingen? Het vrij verkeer van personen wordt door het Europees recht gewaarborgd...

Nationaal en internationaal moet ook de dopingsbestrijding en bestraffing worden geharmoniseerd. Ook dit is veel gemakkelijker gezegd dan gedaan. De materie is ingewikkeld. De wetgevingen zijn verschillend. De opstellingen tegenover het probleem zijn uiteenlopend. Men moet zich anders geen illusies maken. Er wordt meer „gedoopt" dan ooit. In alle sportdisciplines. Ook op de Spelen waar nagenoeg niemand positief kon worden bevonden. Ook hier loopt de theorie achter op de praktijk. De ontwikkelingen rond Katrin Krabbe, Silke Möller, Grit Breuer, Butch Reynolds en in eigen land Danny De Bie waren een blamage voor de sportwereld en de dopingbestrijding. De geloofwaardigheid van de procedures werd in twijfel getrokken. De rechtbanken voelden zich meer dan eens verplicht moreel bewezen „dopers" wit te wassen. Het recidivisme van een Katrin Krabbe bewees nadien hoe onwaarschijnlijk diep de kwaal moet zijn geworteld in het denken en het doen van grote kampioenen. De sport- en rechtswereld raken elkaar vandaag in alle denkbare domeinen. Het probleem van de vrijwillige overtredingen en de onvrijwillige slagen en verwondingen maakt sportleiders kortademig. In de affaires Lozano-Desloover en Bauer-Criquielion is het laatste woord nog altijd niet gezegd...

Het is niet helemaal uitgesloten dat ons land er in slaagt het voortouw te nemen in de aangehaalde materies. Eind 1992 werd er luidop gesproken over het bijeenroepen van een Staten Generaal voor de Sport. Indien al de betrokken instanties, bonden en belangenverenigingen daaraan willen meewerken kan veel mogelijk worden. Maar dan moet men afstappen van kortzichtige belangen, moet men verder proberen denken dan de eigen portefeuille en moet vooral ook... de overheid haar verantwoordelijkheid maar eens opnemen.

We zijn geen vurige bewonderaars van de nieuwe BOIC-voorzitter Adrien Vanden Eede. Deze Franstalige Brusselaar is de *pleegzoon* van majoor Mollet en bijgevolg een verstokte unitarist. Hij heeft echter overschot van gelijk wanneer hij stelt dat de bewindvoerders in dit land sistematisch hebben verzuimd een sportpolitiek te voeren. Daardoor wordt het BOIC zoniet verplicht dan toch uitgenodigd te fungeren als een soort sportministerie. Om aan overigens nog steeds erg beperkte werkingsmiddelen te geraken moest de kommercie over de drempel van het Belgisch Olimpisch huis worden gesleept. Het was voor marketingkampioen Vanden Eede een koud kunstje. Maar de wormen zitten nu wel in het hout natuurlijk.

Het is zeer de vraag of „de landspolitiek" in deze haar verplichtingen zal willen erkennen, laat staan nakomen. Het zijn er geen ekonomische tijden naar om plots in de sport te gaan investeren. De fysieke konditie van de jeugd mag dan nog zo slecht zijn. Op beterschap hopen mag, er op rekenen is naïef. Daarom zal Vanden Eede vermoedelijk doorgaan op de ingeslagen weg en nog meer kommerciële partners aantrekken om zijn doelstellingen te proberen te verwezenlijken. De voorzitter van het BOIC droomt er begrijpelijkerwijze van dat België op het internationale hoogfeest van de sport, de Spelen, een rolletje van betekenis zou kunnen spelen. Momenteel zijn we daar verder van verwijderd dan ooit. In Barcelona liepen we er dank zij de meisjes Bredael en Rakels niet helemaal bij voor spek en bonen maar veel scheelde dat toch niet. Van der oudren fierheid - Roelants, Puttemans, Lismont, Van Damme, Van de Walle - is eigenlijk niets meer overgebleven. Daar zal de tijdsgeest en de welvaart voor veel tussen zitten maar als welmenend sportliefhebber kunnen wij Vanden Eede geen ongelijk geven wanneer hij stelt dat de beste atleten en de beste trainers moeten worden samengebracht ongeacht de taalvleugels tot dewelke zij behoren.

Er bestaat geen politieke oplossing die alleen maar voordelen biedt en dat hebben de om financiële redenen (subsidies) opgesplitste sportbonden tot hun schade en schande moeten ondervinden. Kwaliteit vloeit voort uit mensen, karakters, aanleg en werkingsmiddelen. Niet uit politieke strukturen. Die overtuiging zullen wij nooit loslaten.

▷

EEN BOERENZOON UIT PAMPLONA EN DE KLEINZOON VAN KAZZE

TOPTIEN 1992

1. Miguel Indurain
2. Het afscheid van Caje
3. Denemarken Europees voetbalkampioen
4. Nigel Mansell
5. Annelies Bredael
6. Cordier trekt er een streep onder
7. Het Dream Team en het einde van Magic Johnson
8. Een bedreigde Witrus
9. Tien op tien voor de Rode Duivels
10. Ene Jacky Durand wint de Ronde.

Sport is de grote leverancier van debatstof. De prestaties van grote kampioenen spreken tot de verbeelding van de man in de straat. Hij droomt nog graag. Zijn entoesiast meeleven blijkt uit café- en treingesprekken. De eigentijdse ontwikkelingen hebben meegebracht dat randverschijnselen van de gekommercialiseerde topsport ook de diskussies zijn gaan voeden van managers, bedrijfsleiders, juristen en universiteitsprofessoren. Sport is een fundamenteel bestanddeel van het maatschappelijk leven geworden.

We hebben er dan ook moeten over nadenken vooraleer we „onze" toptien in de „juiste volgorde" op papier konden zetten. En dan nog. Vanzelfsprekend hebben we ons laten leiden door persoonlijke interessesferen. We lopen vlugger warm voor een wielerkampioen en een voetbalcrack dan voor een baseballer of kunstschaatser. De lezer zal niet anders hebben verwacht.

DE BESTE VAN ZIJN GENERATIE

Miguel Indurain en Jan Ceulemans hebben één gemeenschappelijke deler: beiden zijn, of in het geval van onze drievoudige Gouden Schoen waren, zij de beste van hun generatie.

Miguel Indurain, een eenvoudige boerenzoon met veel gezond verstand en een beheerst temperament uit de omgeving van Pamplona, is momenteel de onomstreden meester van het wielerpeleton. Hij heeft dit eigenlijk niet zelf gewild. Hij is er trouwens nog altijd een beetje verbaasd over. Indurain rijdt gewoon wat sneller dan de anderen in de koersen tegen de tijd. Op de hoogste cols kan hij de besten volgen. Hij is een kampioen

Voor Flandrien is Miguel Indurain de Sportman van 1992 en de beste van zijn generatie.

uit de school van Anquetil. Alles is berekend. Alles is onder kontrole. Hij is een geboren hardrijder die nooit „ontploft". Indurain is een prototype. Een trage, gezonde groeier. Hij was zevenentwintig toen hij echt doorbrak. Jarenlang mocht hij „rijpen" in de beschermde omgeving rond Delgado. Ook vandaag nog is hij niet gehaast. We zien wel. In de voorbije zomer won hij de Giro, de Tour en het Spaans kampioenschap. Met vanzelfsprekend gemak. Met groot overwicht. Hij was nooit dolentoesiast. Hij was gewoon blij, misschien zelfs gelukkig. Maar veel liet hij daarvan niet blijken.

Eigenlijk verschilt onze Ceulemans kwa karakterstruktuur niet veel van de Spaanse wielerkampioen. De Belgische voetballer van de jaren tachtig trok er begin 1992 een streep onder. Hij deinsde er voor terug zijn reeds zo beproefd gestel nog maar eens aan de goede zorgen van de chirurgen toe te vertrouwen. Caje, genoemd naar zijn grootvader Kazze, vond dat het wel was geweest en wie durfde hem tegenspreken? Hij begon bij Lierse en bleef eigenlijk altijd aan de Pallieterstad verknocht. Het duurde een jaar vooraleer hij in Brugge zichzelf en zijn spreekwoordelijke gemoedsrust terugvond. Ceulemans weerstond aan alle mogelijke verleidingen. Hij legde lukratieve aanbiedingen uit het buitenland naast zich. Hij sprak nooit een onvertogen woord over zijn tegenstanders, over de scheidsrechters, over ploegmaats. Hij was een man voor alle getijden. Guy Thijs weet beter dan wie ook hoezeer zijn suksessen als bondcoach afhankelijk waren van de kapitein van Club Brugge. De trainer van de nationale ploeg heeft zijn aanvoerder dan ook nooit laten vallen. Ceulemans werd bijgevolg Belgisch rekordinternationaal en dat was maar rechtvaardig ook. Vandaag is Jan Ceulemans trainer van Eendracht Aalst. Het is nog veel te vroeg om oefenmeester Ceulemans te beoordelen. Maar hij beschikt over onderschatte troeven. Jan heeft alles meegemaakt. Hij is een mens. Een vaderfiguur. Hij bezat altijd spelinzicht. Hij kan relativeren. Hij is eerlijk. Hij blijft zichzelf in alle omstandigheden. Waarom zou hij in dit vak niet kunnen slagen?

SPOTTERNIJEN

Denemarken werd in juni tot eenieders verbijstering en eigen ongeloof Europees voetbalkampioen. Geen „kenner" die er nog wijs uit geraakte. De Denen waren ter elfder ure opgeroepen als vervangers van het uitgerangeerde Joegoslavië. Ze hadden zich een half uur op de gebeurtenissen kunnen voorbereiden. Niet al hun topspelers werden bereid gevonden aan te treden. De trainer riep weerstanden op. En desondanks. Ongedwongen, ongegeneerd werd dat troepje ongeregeld Europees kampioen. Het zelfbewuste Nederland en het ongenaakbaar gewaande Duitsland werden opzij gezet. Eerder was Frankrijk afgegaan... Vandaag zoekt men nog steeds naar een verklaring. Denemarken spotte met de logika, met de voetbalwetenschap. De meester-taktici kregen een les in bescheidenheid. Het was een geschenk van de hemel dat het kon, dat het mocht. De blijdschap van het naar Zweden overgekomen Deense supporterslegioen. De oprechte voetbalvreugde op het hoogste forum.

DE LEEUW STOPT

Nigel Mansell, die dit jaar voor het eerst wereldkampioen Formule I werd, spotte vermoedelijk meer dan eens met het gevaar in zijn jarenlang gevecht om erkenning en waardering.

De 39-jarige Brit werd vereerd met de bijnaam „de leeuw". Hij werd aanvankelijk gewaarmerkt als een brokkenrijder en het

heet dat hij ooit zijn huis heeft moeten verkopen om zijn loopbaan te kunnen voortzetten. Toch is Mansell, die doorgaat voor een modelechtgenoot moet drie kinderen, in Engeland onmogelijk populair. Mansell Mania blokletterden de kranten. Nigel werd dit jaar wereldkampioen nadat hij zijn achtste GP van het seizoen had gewonnen. Lang voor het seizoen ten einde was. Het lag voor de hand dat de wereldkampioen bij Williams-Renault zou blijven maar kuiperijen van konkurrenten beslisten er anders over.

Nadat Prost werd aangeworven stelde Senna, zelf een oud-wereldkampioen, de suksesvolle en onklopbaar geachte renstal voor ,,gratis' voor ze te rijden. Op slag kreeg Mansell te horen dat zijn jaarsalaris met de helft naar omlaag moest indien hij in 1993 opnieuw wereldkampioen wilde proberen worden. Nigel hield de eer aan zich en besloot te stoppen. Hij rijdt volgend seizoen in de Amerikaanse Indy-Carts en daar zal hij natuurlijk niet slechter van worden.

TWIJFELS

Annelies Bredael won zilver in het roeien (skiff) op de Olimpische zomerspelen. Zij werd daarmee de beste Belgische vertegenwoordiger. Verwonderlijk was dat niet. Bredael had al veel bewezen en werd alom geroemd om haar trainingsijver en beroepsernst. Het was dan ook niet meer dan normaal dat zij werd geëerd met de Nationale Trofee voor Sportverdienste. Annelies Bredael is een zelfbewuste vrouw van 27 die weet wat ze wil maar desondanks door twijfels wordt bevangen. Ze is regentes wiskunde en vraagt zich af hoe ze nog langer haar jong leven (mag) opofferen aan de roeisport. Op steun van buitenuit moet ze niet rekenen. Haar discipline is kommercieel oninteressant en waren er de Spelen niet de roeisport zou hooguit nog als een curiosum worden beoefend... Dat klinkt misschien oneerbiedig maar het is niet anders.

Bredael is trouwens niet de enige vrouwelijke topsporter die met twijfels zit opgescheept. Heidi Rakels, in Barcelona goed voor brons in judo, is burgerlijk ingenieur informatika en aarzelt om haar beroepsloopbaan nog langer ,,uit te stellen''. De topsport is nog altijd een mannenwereld. Voor de heren kan het geld niet op. Met vrouwen ligt het anders. De echte Olimpische geest heeft onder hen nog enigszins kunnen overleven. Omdat de ekonomische omstandigheden dat gewild hebben. Bredael en Rakels verleggen hun lichamelijke en mentale grenzen voortdurend en in stilte. Ze worden daar veel te weinig voor beloond.

John Cordier zal ons niet tegenspreken. De gewezen voorzitter van KV Mechelen zit met een kater. Hij heeft er noodgewongen een streep moeten onder trekken. Na tien mooie maar (te) kostelijke jaren heeft hij de voetbalsport de rug toegekeerd. De vader van de

Kompromisfiguur Paul Van Himst groeide uit tot beetje tovenaar.
(foto VUM)

omstreden investmaatschappeijen heeft geen stand kunnen houden. De topklub KV Mechelen kostte hem veel te veel geld en daar kwamen nog andere zakelijke beslommeringen bovenop. Het moet een harde en moeilijke beslissing geweest zijn want Cordier was ongewoon eerzuchtig en ambitieus. Hij verdient niettemin waardering. Hij heeft, met enig geluk weliswaar, in weinig tijd veel verwezenlijkt. Onder zijn beleid won Malinwa de kampioenstitel, de Belgische en de Europese beker. Ook achteraf en wetende wat het heeft gekost blijft het een onwaarschijnlijke prestatie.

MAGIC

In Barcelona stond het Amerikaans basketbalteam model voor ,,de magie'' in de sport. The Dream Team betoverde de Spelen. Met onaardse kombinaties. Met onmogelijke korven. Het beste basketbalteam ooit heette het. De legendarische Harlem Globe Trotters werden op kompetitieniveau tot nieuw leven gewekt... Onder de onklopbare Amerikanen Earvin ,,Magic'' Johnson. De met het Aidsvirus besmette 33-jarige basketgoochelaar van de Los Angeles Lakers. Johnson is een levende legende, een relikwie van de sport van plank en ring. Ja, een relikwie. Want inmiddels heeft hij zijn sportkarrière afgebroken om zich helemaal te wijden aan de strijd tegen het Aidsvirus. Zijn beslissing werd vermoedelijk door uiteenlopende motieven ingegeven. Enerzijds zal hij zijn besmette lichaam niet verder hebben willen slopen met uitputtende fisieke inspanningen, anderzijds was er de vrees van zijn tegenstanders voor hun eigen gezondheid. Een volgens de dokters onterechte schrik maar wat doe je met psichologische dwangbeelden? The Magic is dus geschiedenis geworden. Niet de sport en de roem maar wel zijn daaraan vastgekoppelde eksessen zijn hem fataal geworden. Jarenlange ongekontroleerde seks. Het triste wedervaren van een sportkampioen die in twaalf jaar tijd met zijn klub vijf landstitels won heeft in de States tot een rekordverkoop van kondooms geleid. Geen dure sensibiliseringskampanje vermocht hetzelfde effekt te sorteren...

WITRUS

In Barcelona schitterde ook de ster van een *Witrus*. Turnwonder Vitali Tsjerbo won maar liefst zes gouden plakken. Hij was de beste op de vier toestellen, won de meerkamp en zegevierde ook in de landenwedstrijd. Enkel Mark Spitz, het zwemwonder voor alle tijden, deed ooit beter: zeven gouden medailles... Tsjerbo was lid van... de eks-Sovjetploeg die in Barcelona haar zwanenzang zong en met het strijken van de Olimpische vlag voorgoed herinnering werd. Hoezeer de topsporters in het beproefde Rusland onder hun vroegere reputatie van bevoorrechten van het regime lijden mocht Tsjerbo inmiddels ondervinden. Zijn huis werd leeggeroofd. Hij beweegt zich gewapend over de straat. Hij overweegt emigratie naar de Verenigde Staten. Wie had anders verwacht?

PLUS EN MIN

Binnenlands was de overwinning van de onbekende Fransman Jacky Durand in onze Ronde van Vlaanderen een ondenkbaar geacht dieptepunt. De favorieten pasten in blok. Temporijder Thomas Wegmüller was de grote wegbereider. Durand was vijfentwintig en geen levende ziel gunde hem bij het vertrek een winstkans. Daarmee was tijdens het klassieke voorseizoen nog niet de laatste verrassing genoteerd. Een week later zegevierde veteraan Duclos Lassalle in Parijs-Roubaix. Voor Frankrijk een onverhoopte dubbel zonder toekomstperspektieven.

Nationaal hoogtepunt vormde de tien op tien van de Rode Duivels in de voorronde van het wereldkampioenschap. Nu al mag worden gesteld dat de Belgen er zullen bij zijn in 1994 in de Verenigde Staten. Overwinningen tegen Cyprus, de Far Oer, Tsjechoslowakije, Roemenië en Wales - de ene al meer overtuigend dan de andere - schijnen bondscoach Paul Van Himst een komfortabele toekomst te verzekeren. Het heet dat de oud-Anderlechtenaar geboren werd voor zijn huidige funktie. Hij is een kompromisfiguur die de scherpe hoeken geloofwaardig kan afronden. Hij maakte wellicht geen passies los maar hij telt weinig en misschien zelfs helemaal geen tegenstanders. Wat kan een voetbalbond die zichzelf moet proberen verkopen van een bondscoach meer verlangen?

Flandrien

ZATERDAG 9 JANUARI

TV 1

10.00 **Het slimme kanaal;** 12.00 **Couleur locale;** 12.30 **Affiche,** kunstaanbod; 14.45 **The big steal,** film; 16.00 **Première Film & Video,** filmnieuws; 16.30 **Top 30**; 17.00 **Kelly,** jeugdserie; 17.25 **Sleutel,** jeugdaktua; 17.50 **Musti,** tekenfilmserie; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Gered door de bel,** komische serie; 18.40 **Vlaanderen vakantieland,** toeristische infoserie; 19.15 **Joker- en lottotrekking;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **R.I.P.,** serie
20.30 **Sarah, plain and tall** TV-film
22.10 **Vandaag**
22.30 **Sport op zaterdag**
23.00 **A Chinese ghost story 2,** film

TV 2

12.00 **Kinder-atelier**
19.00 **Diamond Awards Festival,** compilatie
20.30 **Grüsse aus Wien,** operettekoncert
21.30 **The making of Sgt. Pepper,** The Beatles
22.30 **Nieuwskoncert van de Vlaamse Regering,** klassiek

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **Tekenfilm**; 13.30 **The busy body,** film; 15.15 **Bon voyage, Charlie Brown,** tekenfilm; 16.30 **Super Nintendo;** 16.35 **Superforce,** jeugdserie; 16.55 **Super Nintendo**; 17.00 **Super 50;** 17.50 **Super Nintendo;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Zorro,** avonturenserie; 18.30 **Dierenplezier,** kwis; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **Walters Verjaardagsshow,** spelprogr.
21.30 **Music Box,** film
23.30 **Nieuws**
23.50 **VTM-sport**
00.00 **The hour of the wolf,** film

Ned. 1

07.30 **Alles Kits,** kinderprogr.; 15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Letterland,** familieprogr.; 16.30 **Heb ik iets gemist?,** terugblik; 17.16 **Forza TV,** jongerenmag.; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** taal; 18.40 **Ko de Boswachter,** milieuprogr. voor kinderen; 18.57 **Sterkste man van Nederland,** sportspecial; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Twins,** film
22.15 **Glamourland,** gossierubriek
22.45 **Karel,** praatshow
23.31 **Alleen de kat kent de moordenaar,** film
01.05 **Nieuws**

Ned. 2

10.00 **Teleac;** 13.00 **Nieuws;** 15.35 **Blinde hartstocht,** serie; 16.00 **Nieuws**; 16.10 **Samson,** kindermag.; 16.45 **B.0.0.S.,** jeugdmag.; 17.20 **Top 40;** 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Discovering the world: Aruba,** dok.serie; 18.50 **Step by step,** serie; 19.15 **Wiseguy,** serie.
20.05 **Veronica Award,** rechtstreeks verslag
21.50 **Zaterdagavondcafé,** komische serie
22.20 **Casino Royale,** spelshow
22.45 **Joy in love,** erotische serie

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 15.00 **Schaatsen;** 17.31 **De grote meneer Kaktus show,** kinderprogr.; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Kassa!,** konsumentenmag.; 18.52 **Lingo,** woordspel; 19.20 **12 Steden, 13 ongelukken,** gedramatiseerde verhalen; 19.49 **Flying doctors,** doktersserie.
20.39 **Zeg 'ns AAA,** komische serie
21.07 **Sonja op zondag,** praatprogr.
22.00 **Nieuws**

ZONDAG 10 JANUARI

TV 1

09.00 **Samson;** 10.00 **Eucharistieviering**; 11.15 **De zevende dag,** praatkaffee; 12.45 **Sportmiddag;** 13.15 **De ganzenprinses en Falada,** TV-film; 14.30 **Knettergek,** jeugdserie; 15.00 **River Kings,** dramaserie; 16.00 **1 voor iedereen,** familieprogr. 17.00 **Cordon Blue,** kulinair mag.; 17.30 **Beestenbos is boos,** jeugdserie; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Wonderjaren,** komische serie; 18.35 **1000 sekonden,** spel- en kookprogr.; 19.00 **De Cosby show,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
19.45 **Sportweekend**
20.00 **FC De Kampioenen,** komische serie (herh.)
21.00 **De zomer van '45,** serie
22.00 **De Pré Historie,** Mieke Vogels
22.30 **Nieuws**
22.50 **Ziggurat,** kunstprogr.

TV 2

13.40 **BK Veldrijden in Koersel,** rechtstreeks
16.15 **IJshockey,** samenvatting

VTM

08.30 **Kinderklub;** 08.50 **Zondagochtendcartoons**; 09.40 **Trivial Pursuit junior,** telefoonspel; 09.45 **Schuif af,** kinderprogr.; 10.40 **Quizt't,** telefoonspel; 10.45 **Zondag-Josdag,** live-mag.; 13.00 **Nieuws;** 13.20 **Star,** filmmag. 14.05 **Carson's law,** advokatenserie; 14.45 **Clip club;** 14.55 **Crocodile Dundee,** film;
16.56 **The famous Teddy Z,** komische serie; 17.10 **The Heights,** serie; 17.50 **VTM-Sport;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Mimi,** praatshow; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **Meester!,** komische serie
20.30 **Gaston en Leo,** humor
21.00 **Luc,** praatshow
22.20 **The Powers that be,** serie

Ned. 1

10.45 **Eucharistieviering;** 11.56 **IOS Magazine;** 15.23 **De rest is stilte,** dok.; 15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Het gezongen woord,** samenzangliederen; 16.30 **Waar blijf je anders?,** diskussieprogr.; 17.00 **Nota Bene;** 17.05 **Opium,** kunst en kultuur; 17.30 **Een koncert gebouwd,** klassieke muziek; 18.15 **Sesamstraat,** boos; 18.30 **Nijntje,** tekenfilmpje; 18.35 **1 for U,** voor jonge televisiemakers; 19.00 **Abdijen in West-Europa,** dok. serie; 19.28 **Natuur in eigen land,** dok.; 20.00 **Nieuws.**
20.14 **In de hoofdrol,** praatshow
21.17 **Brandpunt,** aktualiteiten

Ned. 2

08.53 **Nieuws;** 11.23 **Nieuws**; 11.30 **TROS/Veronica sport;** 13.00 **Omrop Fryslân;** 13.30 **Oom Hedidouane,** kleuterprogr.; 13.35 **Najib,** praatprogr.; 14.15 **Levensled in 100 verzen,** dok.; 14.45 **Aktüel,** voor Turken; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **Teleac**; 17.15 **Blinde hartstocht,** serie; 17.40 **Knoop in je zakdoek,** op ziekenbezoek; 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Drama in muziek,** serie; 18.51 **Candid camera,** verborgen kamera; 19.13 **Weet u dat?,** teleac; 19.20 **Geschiedenis van het geld,** teleac.
19.55 **Noble House,** serie
21.30 **Het zijn toch weer die Hollanders**

Ned. 3

08.00 **Villa Achterwerk,** kinderprogramma; 11.00 **Muziek op zondag;** 12.00 **Het Capitool,** debat; 12.45 **Vara-Matinee,** koncert; 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Studio Italia;** 18.35 **Socutera;** 18.45 **Studio sport;** 20.00 **Nieuws.**
20.13 **Buren,** dok.
20.41 **the powers that be,** komische serie
21.09 **Een schitterend ongeluk,** praatprogr.

MAANDAG 11 JANUARI

TV 1

14.00 **Schooltelevisie;** 15.00 **Out of the past,** film; 16.45 **Diamond Awards;** 17.00 **Grensstad,** westernserie; 17.25 **Duupje,** kinderserie; 17.30 **David de kabouter,** tekenfilmserie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top Score,** woordspel; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Zeg 'ns AAA,** komische serie
20.20 **Ruth Rendell Mysteries,** serie
21.15 **Alle 5,** wetensch. progr.
21.50 **TV1-Denksportkampioen,** spelprogr.
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Europese verhalen,** schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Uitzending door derden**
21.00 **Ekologisch tuinieren,** tuinmag.
21.30 **Nieuws**
22.05 **Men sterft maar twee keer,** film

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **Tussen de lijnen,** sport; 13.50 **Cheers,** serie; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.05 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 17.00 **Tekenfilm;** 17.05 **Happy days,** serie; 17.35 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Kotmadam,** serie
21.00 **Beverly Hills 90210**, serie
21.50 **Telefacts,** aktualiteiten
22.35 **Nieuws**

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Avro's Service Salon,** infomag.; 17.01 **Heb ik iets gemist?,** hoogetpunten; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** kwijt/zoek; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis;** 18.57 **Weg van de snelweg,** toer. serie; 19.24 **Help,** serie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Opsporing verzocht,** oproep
21.15 **Hier en nu,** aktualiteiten
21.54 **Uit de school geklapt,** komische reeks
22.21 **Ha, die pa,** komische serie

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.35 **Blinde hartstocht,** serie; 16.00 **Nieuws;** 16.08 **Bekijk het maar,** kinderprogr.; 17.16 **De Teenage Hero Turtles in Europa,** tekenfilmserie; 17.38 **Telearchief,** Kunst, mode en architektuur; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Samen uit, samen thuis,** spelprogr.; 18.45 **Candid camera,** grappen; 19.08 **Dierenmanieren,** dierenmag.; 19.33 **Tax free,** komische serie.
20.04 **Love Letters,** spelprogr.
21.26 **Tros Triviant,** spelprogr.
22.13 **TROS Aktua,** aktualiteiten
23.54 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 Nieuws; 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Buren,** serie; 16.30 **4 HAVO, een klas apart,** dok.; 17.31 **Mijn vader woont in Rio,** kinderserie; 18.00 **Nieuws;** 18.18 **The wonder years,** komische serie; 18.47 **Laurel en Hardy,** komisch filmpje; 19.08 **TVTV,** pure televisie; 19.27 **Walter Joris,** humor; 19.42 **We zijn weer thuis,** dramaserie.
20.12 **Een schitterend ongeluk,** praatprogr.
22.00 **Nieuws**

DINSDAG 12 JANUARI

TV 1

14.00 **Schooltelevisie;** 15.00 **From this day forward,** film; 16.45 **Diamond Awards;** 16.00 **Grensstad,** westernserie; 17.25 **Duupje,** kinderserie; 17.30 **Beestenbos is boos,** jeugdserie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloog,** serie; 18.35 **Top score,** woordspel; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **De drie wijzen,** kwisprogr.
20.30 **Zeker weten,** praatshow
21.30 **NV De Wereld,** reportagemag.
22.00 **I.Q.,** kwis
22.30 **Vandaag**
22.55 **Vlaams-Nationale Omroepstichting**

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Schooltelevisie,** Frans en Duits; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Cordon Blue,** kulinair mag.
20.30 **Kijk uit!,** verkeerstips
20.35 **National geographic,** dok. serie
21.30 **Nieuws**
22.00 **Melo Melo,** serie

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.05 **Earthfile,** dok. serie; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.05 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 16.55 **Tekenfilm;** 17.00 **Happy days,** serie; 17.35 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Wie ben ik?,** spelprogr.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Drie mannen onder één dak,** komische serie
21.00 **Medisch Centrum West,** ziekenhuisserie
21.50 **Melrose Place,** gezinsserie
22.35 **Nieuws**
22.55 **Northern Exposure,** cultserie

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Avro Service Salon,** middagmag.; 17.19 **De hoogste versnelling,** automag.; 17.48 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** geheim; 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het klokhuis;** 18.57 **Survival run,** sportspecial; 19.25 **Growing pains,** komische serie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Het pleidooi,** serie
21.19 **Avro televizier,** aktualiteiten
21.58 **Birds of a feather,** komische serie
22.32 **De stoel,** praatshow

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.35 **Blinde Hartstocht,** serie; 16.00 **Nieuws;** 16.10 **Samson,** kindermag.; 16.50 **Club Veronica,** jongerenprogr.; 17.20 **Countdown,** popprogr.; 17.45 **Rinkeldekinkel,** showbizz en artiestenwereld; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Nederland Dierenland,** dierenprogr.; 18.50 **Newly weds,** serie; 19.20 **Veronica Reisgids,** reismag.; 19.45 **Sterren in de sneeuw,** sportieve muziekspecial.
20.20 **Melrose place,** pilootaflevering
21.30 **In de Vlaamsche Pot,** komische serie
22.00 **Nieuwslijn,** aktualiteiten
22.35 **Berg,** praatshow

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 14.00 **Omrop Fryslân;** 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Binnenland,** aktueel mag.; 18.55 **Lingo,** woordspel; 19.25 **Van gewest tot gewest,** regionaal nieuws; 20.00 **De Connaisseur,** kultuurkwis.
20.36 **Europolis,** dok. serie
21.29 **Sessies,** komische serie
22.00 **Nieuws**

WOENSDAG 13 JANUARI

TV 1

14.30 **Operatie Pindakaas,** jeugdfilm; 16.00 **Diamond Awards;** 16.30 **Samson,** kinderprogr.; 17.30 **Postbus X,** jeugdserie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top score,** woordspel; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Married with children,** komische serie
20.30 **Een zaak voor twee,** politieserie
21.25 **'Allo, 'Allo,** komische serie
22.00 **Op de koop toe,** konsumentenprogr.
22.30 **Vandaag**
22.55 **Boulevard: AIDS, de eerste tien jaar,** dok.

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Personal Upgrade,** infoserie; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Sportavond**
21.30 **Sport extra**
22.00 **Sportavond**

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **Super 50,** VTM top 50; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.05 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 16.50 **Tekenfilm;** 17.05 **Happy Days,** serie; 17.35 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Copy Copy,** komische serie
21.00 **Who gets the friends?,** TV-film
22.30 **Nieuws**
22.45 **Hill Street blues,** politieserie

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.07 **Avro's Service Salon,** middagmag.; 17.03 **Het gezicht van Nederland,** Domburg; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** dromen/voorstellen; 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het klokhuis;** 18.58 **Een wilde nacht,** eindeksamenfilm; 19.28 **Land in zicht,** zoektocht; 19.54 **Politieke partijen;** 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Crimes of the heart,** film
22.09 **Megabrein,** kwis

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.07 **Het kleine huis op de prairie,** serie; 16.58 **Kinderkrant;** 17.24 **Peter,** sketch; 1.730 **Tijdsein I,** aktualiteiten; 18.00 **Nieuws;** 18.19 **Ik weet het beter,** spelprogr.; 18.48 **50 kamers,** jongerenprogr.; 19.15 **Testpiloot,** dok.; 19.45 **Peter,** sketch.
19.52 **De stelling,** diskussieprogr.
20.22 **Politieke partijen**
20.35 **Studio sport**
21.59 **Tijdsein II,** aktualiteiten
22.30 **Antenne,** Een aparte leerschool, dok.
23.20 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 17.00 **Beestenbos is boos,** tekenfilmserie; 17.36 **Alfred J. Kwak,** tekenfilmserie; 18.00 **Nieuws;** 18.17 **Dubbeldekkers,** komische serie; 18.42 **Da's lachen,** tekenfilmpje; 19.00 **Lingo,** woordspel; 19.31 **Brand Meester!,** dramaserie.
20.26 **Per sekonde wijzer,** spelprogr.
21.00 **Nieuw Amelands peil,** serie
21.10 **Het familiebedrijf,** dok.
21.33 **Mooi meegenomen,** dok. serie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **Nova,** aktualiteiten

DONDERDAG 14 JANUARI

TV 1

14.00 **Schooltelevisie;** 15.00 **The magnificent Ambersons,** film; 16.45 **Diamond Awards;** 17.00 **Grensstad,** westernserie; 17.25 **Duupje,** kinderserie; 17.30 **Saartje en Sander,** tekenfilmserie; 17.40 **Prikballon,** kindermag.; 17.55 **Tik Tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Top score,** woordspel; 19.00 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Schwarzwaldklinik,** serie
20.45 **Matlock,** advokatenserie
21.30 **Panorama,** aktualiteiten
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**
23.15 **Gezond ondernemen,** info

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Schooltelevisie,** een dag uit het leven van een kind; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Couleur locale,** reportagemag.
20.30 **Tekens,** Vijf Duitse realisten, portretten
21.30 **Nieuws**
22.00 **Première Film & Video,** filmnieuws
22.30 **Citizen Kane,** film

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.05 **Earthfile,** korte dok.; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.05 **A country practice,** doktersserie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 17.00 **Tekenfilm;** 17.10 **Happy Days,** serie; 17.35 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **Tien om te zien,** show
21.30 **Jambers,** eigenaars van eksotische dieren
22.15 **Hunter,** aktieserie
23.10 **Nieuws**

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.09 **Avro's service salon,** middagmag.; 17.02 **De Stoel,** praatprogr.; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** slapen/slapen gaan; 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.40 **Het klokhuis;** 18.59 **De geschiedenis van de Nederlandse popmuziek,** muziekprogr.; 19.27 **Ted's Familiespel,** korte spelshow; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Jessica Fletcher,** detektiveserie
21.12 **Kenmerk,** aktualiteiten

Ned. 2

10.00 **Vrouw zijn,** vrouwenprogr.; 10.50 **Nederland zingt,** koor- en samenzang; 13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.08 **De familie Robinson,** serie; 16.35 **Ik ben Benjamin Ben,** serie; 17.00 **Skippy,** serie; 17.30 **Tijdsein,** aktualiteiten; 18.00 **Nieuws;** 18.19 **Ik weet het beter,** spelprogr.; 18.48 **Hobby-TV,** infoprogr.; 19.12 **Black Beauty,** jeugdserie; 19.35 **Was getekend...,** korte portretten.
19.54 **Nederland zingt,** koor- en samenzang
20.28 **Leven rond de Noordpool,** natuurdok.
21.21 **Het ziekenhuis,** plastische chirurgie
22.26 **Het witte goud van IJsland,** dok.

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 18.00 **Nieuws;** 18.18 **George and Mildred,** serie; 18.42 **Dit is Aubrey,** tekenfilm; 18.50 **Lingo,** woordspel; 19.19 **Geef nooit op,** kinderwensen in vervulling.
20.13 **Rhythm & Blues,** komische serie
20.40 **Bureau Kruislaan,** serie
21.09 **De verleiding,** rond reklame
22.00 **Nieuws**

VRIJDAG 15 JANUARI

TV 1

14.00 **Schooltelevisie;** 15.00 **Journey into fear,** film; 16.45 **Diamond Awards;** 17.00 **Grensstad,** westernserie; 17.25 **Duupje,** kinderserie; 17.30 **De Freggels,** poppenserie; 17.55 **Tik tak;** 18.00 **Nieuws;** 18.10 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.35 **Topscore,** woordspel; 19.00 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Het park,** serie
20.30 **De Droomfabriek,** familieprogr.
21.45 **Slisse en Cesar,** komische serie
22.30 **Nieuws**
22.55 **Dangerous curves,** avonturenserie

TV 2

18.50 **Nieuws;** 19.00 **Schooltelevisie,** Van Gogh; 19.30 **Het Capitool,** serie; 19.53 **Benny Hill,** kolder.
20.00 **Vlaanderen vakantieland,** Vielsalm-Golanfa en Zwitserland
20.40 **Ten huize van... Jo Leemans,** portret
21.30 **Nieuws**
22.00 **Affiche,** kultureel mag.
22.20 **Abdijen in West-Europa,** dok. serie
22.50 **Het laatste woord,** monoloog

VTM

13.00 **Nieuws;** 13.20 **De juiste prijs,** spelprogr.; 14.05 **Earthfile,** dok. serie; 14.15 **The power, the passion,** serie; 14.40 **Webster,** serie; 15.05 **A Country practice,** serie; 15.30 **Dynasty,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Clip Club;** 17.10 **Happy Days,** serie; 17.35 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spelprogr.; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Familie,** serie.
20.00 **Rad van Fortuin**
20.30 **De vraag van 1.000.000,** kwisprogr.
21.00 **Return to Snowy River II,** film
22.45 **Nieuws**
23.05 **Star,** filmmag.

Ned. 1

15.53 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.06 **Heb ik iets gemist?,** hoogtepunten; 16.57 **Young Riders,** jeugdserie; 17.45 **Boggle,** woordspel; 18.15 **Sesamstraat,** verkleden; 18.30 **Het jeugdjoernaal;** 18.40 **Het Klokhuis;** 18.57 **Vrijdagavond vroeg... Van Willigenburg,** praatprogr.; 19.30 **Volmaakte vreemden,** serie; 20.00 **Nieuws.**
20.23 **Ambulance,** serie
21.20 **Katharsis,** aktueel vraagstuk

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.35 **Blinde hartstocht,** serie; 16.00 **Nieuws;** 16.08 **I, Claudius,** dramaserie; 16.59 **De bal is rond,** spelprogr.; 17.32 **Power play,** komputerspelletjes; 18.00 **Nieuws;** 18.21 **Dingbats,** kriptogramspel; 18.50 **Candid Camera,** verborgen kamera; 19.13 **Natte neuzen,** hondenmag.
19.41 **Karaoke,** meezingen
20.08 **Medisch Centrum West,** ziekenhuisserie
20.59 **Tros TV show,** praatshowprogr.
21.52 **In the heat of the night,** politieserie

Ned. 3

08.53 **Nieuws;** 18.00 **Nieuws;** 18.35 **Werken aan werk,** dok. serie; 18.45 **Politieke partijen;** 18.55 **Lingo,** woordspel; 19.25 **Tom en Herrie,** popprogr.; 19.58 **Tegen de muren,** dramaserie.
21.01 **Requiem – W.A. Mozart,** klassiek
22.00 **Nieuws.**
22.10 **Studio sport joernaal**
22.39 **NOVA,** aktualiteiten
23.00 **Gesprek met de minister-president**
23.15 **Schönberg-cyclus: Verklärte Nacht opus 4,**

Michel Serrault en Charlotte Rampling in *Men sterft maar twee keer.* Maandag 11 januari op TV2, om 22u.05

ZATERDAG 9 JANUARI

THE BIG STEAL

Amerik. politiefilm van Don Siegel (1949) met Robert Mitchum en Jane Greer. Duke Halliday, een boekhouder in een Amerikaanse bank, werd tijdens een transport door een zekere Jim Fiske 300.000 $ lichter gemaakt... **(TV 1, om 14u.45)**

ZONDAG 10 JANUARI

CROCODILE DUNDEE

Sue Charlton, een ambitieuze joernaliste, wil een verhaal schrijven over Michael Dundee, een Australische jager die als bij wonder een aanval van een reuzenkrokodil overleefde. Austr. komische avonturenfilm (1986) met Paul Hogan en Linda Koslowski. **(VTM, om 14u.50)**

MAANDAG 11 JANUARI

MEN STERFT MAAR TWEE KEER

Op een verlaten plek werd het lijk gevonden van een „zwerver", maar inspekteur Staniland ontdekt een aantal kassettes die verrassende onthullingen bevatten. Franse misdaadfilm van Jacques (1985) met Charlotte Rampling en Michel Serrault. **(TV 2, om 22u.05)**

DINSDAG 12 JANUARI

ACROSS THE BRIDGE

Goed opgebouwde triller (1957) naar een verhaal van Graham Greene, over een Britse zakenman (Rod Steiger) die naar Mexiko vlucht om uit de handen te blijven van Scotland Yard. **(BBC 2, om 19u.)**

WOENSDAG 13 JANUARI

CRIMES OF THE HEART

Bruce Beresford verfilmde in 1986 het boek van Beth Henley dat bekroond werd met de Pulitzer-prijs. Daarin wordt het portret geschetst van drie zusjes die mekaar na een lange tijd opnieuw ontmoeten. Diane Keaton, Sissy Spacek en Jessica Lange weten met hun schitterende vertolkingen de eerder zwakke regie te verdoezelen. **(Ned. 1, om 20u.25)**

DONDERDAG 14 JANUARI

CITIZEN KANE

Meesterwerk van Orson Welles uit 1941. De film brak met alle tradities en vestigde er nieuwe. Het levensverhaal van de Amerikaanse persmagnaat Charles F. Kane wordt als één grote flash-back verteld. **(TV 2, om 22u.30)**

VRIJDAG 15 JANUARI

LA BELLE DE NUIT

Frans-Ital. komedie van René Clair (1952) met Martine Carol, Gérard Philippe en Gina Lollobrigida. Een komponist zonder sukses droomt steeds weg in galante avonturen uit het verleden waarin de vrouwen uit zijn volksbuurt in andere gedaanten voorkomen. **(BBC 2, om 1u.30)**

SATERDAG

AHASVERUS
***„Reisvrijheid voor Russen"*,**
las Ahasverus
START!

*

Al loopt de leugen nog zo snel *Der Spiegel* achterhaalt hem wel

*

Duitsland meer en meer op hete Kohlen

*

Wit-Geel Kruis zit met grote thuiszorgen

*

Vlaamse tandartsen zorgen voor vulling van hun portemonee

*

Wordt vredeskonferentie Bosniets?

*

In de onderhandelingen zit geen aVance

*

START van het einde voor Bush

*

Konferentie over Bosnië teverGeneefs?

*

Tsjechen kiezen voor Praagmatische oplossing

*

Somali's kregen Bush de Noël

*

Slovaken tsjekken hun grenzen na

*

Pyromaan verspreidt zich als een vuurtje

*

IRA versierde kerstbom

*

Somalië: Operatie Hope-loos?

FRANS-VLAANDEREN-KALENDER '93

De nieuwe kalender voor 1993 van het Davidsfonds *Frans-Vlaanderen* rolde van de persen. De kalender brengt tweemaandelijks stukjes Frans-Vlaanderen in de huiskamer. Kunstenaar *Jean-Claude Bottin* maakte unieke pentekeningen van het gemeentehuis van Morbeke, het Klokhuis in Hardevoorde, het oudste huis van Sint-Winoksbergen, de kapel O.L.V. van de Mirakelen in Kassel, het baljuwgerecht in Ariën-aan-de-Leie, de Vercruycemolen in Hondschoote en een tipisch huisje tussen Godewaarsvelde en Boeschepe.

De vormgeving van de kalender was opnieuw in handen van *Sin Aerts* en sluit perfekt aan bij de editie '92. De kalender kost 200 fr. per stuk en is verkrijgbaar door overschrijving van dat bedrag op rekeningnummer 000-1529169-61 van Davidsfonds Frans-Vlaanderen met vermelding „kalender 1993".

Met de opbrengst van de kalender zal de Vlaamse aktie in Frans-Vlaanderen ondersteund worden.

Meer informatie bij Peter Peene, Bikschotestraat 81, 8920 Langemark, tel. 057/48.81.95.

Le Klokhuis à Hardifort (het Klokhuis in Hardevoorde)

HERSENBREKER

Vooreerst aan alle hersenbrekerspelers een voorspoedig 1993 gewenst! Toch verliep de jaarwisseling niet voor iedereen even gelukkig. Tijdens de kerstvakantie vernamen wij minder prettig nieuws, de samensteller van de hersenbreker, onze Nederlandse kollega Jan Verdonck, raakte samen met zijn echtgenote betrokken bij een verkeersongeval. Momenteel zijn beiden opgenomen in het ziekenhuis. U zal het dus jammer genoeg enkele weken zonder hersenbreker moeten stellen.

De redaktie wenst Jan Verdonck en zijn echtgenote een spoedig herstel, en dat '93 voor hen verder vrolijker dingen in petto heeft. Wij zijn zo vrijpostig ervan uit te gaan dat u zich aansluit bij deze wensen. Misschien kan u gedurende de periode dat er geen hersenbreker verschijnt toch een kaartje met een boodschap tot beterschap sturen naar Dhr. en Mevr. Verdonck, Laanhorn 7 te 1181 BD Amstelveen, Nederland.

Toch brengen wij, zoals afgesproken, deze week de oplossing van opgave 161, en volgende week die van opgave 162.

OPLOSSING OPGAVE 161

Horizontaal: 5. patronen; 6. Schoonaarde; 9. ode; 10. spillebeentjes; 12. verkooppraatje; 14. ereburger; 16. ego; 17. stijlfiguur; 20. vangzeil.

Vertikaal: 1. opscheplepels; 2. strooplikkerij; 3. Boontje; 4. relatie; 7. doen; 8. leesgenot; 9. opjutten; 11. beperking; 13 ree; 15 Balkan; 18. uien; 19. rol.

Amanda Belmans uit de Parklaan 5 in 3290 Diest wint een prijsje, ze loste hersenbreker 161 korrekt op. Haar gele briefkaart werd uit de juiste inzendingen geloot.

VADER BERT

VU-voorzitter Bert Anciaux is er op de valreep van 1992 nog in geslaagd vader te worden van een schattige eersteling *Lien*.

Op 28 december zag Lien met haar 3,4 kg het levenslicht.

Vrouwtje Damienne maakt het uitstekend.

De redaktie wenst Bert en Damienne van harte proficiat!

VNOS OP DE BUIS

DINSDAG 12 JANUARI OM 22.55 UUR

De volgende uitzending van de Vlaams-Nationale Omroepstichting wordt uitgezonden op dinsdag 12 januari om 22.55 uur na 'Vandaag'.

Daarin een reportage over de huisvestingsproblemen in Vlaanderen met VU-volksvertegenwoordiger *Jan Caudron* en de Antwerpse VU-schepen *Gerard Bergers*. Verder aandacht voor de situatie in Europa met Euro-parlementslid *Jaak Vandemeulebroucke*.

DE VU-SPORTKOMMISSIE ZOEKT U

Sinds jaren bestaat er binnen de Volksunie een Sportkommissie (VUSK) met als doelstelling „de vervlaamsing van het sportgebeuren in Vlaanderen stimuleren". De behoefte om een strategie te bepalen binnen een onafhankelijk beleid, samen met de daaruit voortvloeiende sportieve initiatieven, waren de aanzet tot de oprichting.

De heuglijke herinnering aan onze sportdagen van 1980 is voor velen een blijvend gegeven. Gebrek aan geschikte infrastruktuur en financiële ondersteuning waren oorzaak van hun teloorgang.

Deze oproep richt zich tot alle VU-leden die aktief zijn op het sportvlak en willen meewerken om een kommunikatienet rond sportzaken op te bouwen. Zij zijn van harte welkom. Tevens worden zij op de hoogte gehouden van onze standpunten inzake sportbeleidsaspekten.

Deze oproep richt zich tot o.a. schepenen van Sport, gemeentelijke en provinciale vertegenwoordigers in sportdiensten en -raden, bestuurders van sportklubs en sportfederaties, sportjoernalisten,...

Vanaf september 1991 was er een nieuw elan noodzakelijk gezien de VU-vertegenwoordiging in verschillende sportinstanties. Zodoende staat ze met haar dienstverlening nauw bij onze mandatarissen op gemeentelijk, provinciaal en parlementair vlak, bij de Vlaamse Hoge Raad voor de Sport, de Raad van Bestuur Bloso, de Vlaamse Sportfederatie en de kommissies voor medisch verantwoorde sportbeoefening.

De VUSK wenst in 1993 de nadruk te leggen op de uitbreiding van de eksterne kommunikatie. Daarom ook deze tekst. Indien er voor een bepaald onderwerp de noodzaak is om, door een kollokwium de mogelijkheden ten gronde uit te diepen, zullen wij niet aarzelen.

Opgericht als v.z.w. (in 1991) is er een jaarlijkse algemene vergadering en worden er tweemaandelijkse ledenvergaderingen gehouden.

Voor haar werking doet het VUSK beroep op subsidies van het Bloso, erkend als ideologische sportoverleg – en organisatie – struktuur.

Alle vragen en voorstellen, ook medewerking worden in dank aanvaard op het korrespondentieadres: Stan Philips, Panorama 36 te 1780 Wemmel (02/460.68.93).

Tevens kunt u steeds kontakt opnemen via één van de leden: G. Goubert, F. Adang, C. Delecluse, J. Van Den Bossche, F. Van Den Bossche, J. Vranken, F. De Vis, J. Van Der Borght, J. Caudron, A. Lambrechts, G. Schiltz, J. Nauwelaerts, J. Baert, D. Van Dijck, R. Depestele.

BERT AAN DE UNIEF

Op dinsdag 12 januari e.k. is VU-voorzitter Bert Anciaux te gast bij VUJO-KUL. Onder het motto „vuur uw vraag af op Bert" geeft de Leuvense universiteitskern de kans aan haar mede-studenten om het profiel van de Volksunie en haar voorzitter beter te leren kennen. De avond gaat door in auditorium *Zeger Van Hee*, dat gelegen is in de rechtsfakulteit *De Valk* in de Tiensestraat te Leuven-centrum. Na de „vragenronde" is er het nieuwjaarsvat van VUJO-KUL, in hun stamkroeg „Den Engel" op de Grote Markt.

VUJO-KUL laat bovendien weten dat men nog dringend ereleden zoekt. Gulle VU'ers die de studenten-armoezaaiers willen helpen kunnen dit door 1.000 fr. over te maken op giro 860-0084644-42 (Spaarkrediet). Ten slotte wil VUJO-KUL ook nog kwijt dat er nog plaatsen zijn op de bus voor hun Straatsburgtrip op maandag 8 maart (met o.a. ontvangst door Jaak Vandemeulebroucke op het EP). Geïnteresseerden schrijven best een briefje naar VUJO-KUL, Martelarenlaan 73 te 3010 Kessel-Lo.

(m.h.)

ZOEKERTJE

– **POEZIE** – Voor Poëzie en Kleinkunstprogramma's over vrede en Vlaanderen, daklozen en de liefde kan u beroep doen op dichter-kleinkunstenaar Jean-Pierre Roosen via het Vlaams Instituut voor Kunstzinnige Vorming. Volgende avondvullende programma's zijn beschikbaar tegen 5.000 fr. (verplaatsingskosten inbegrepen): *Op het kruispunt van vrede en Vlaanderen*, *Gedachtenloopjes: zacht hardt* (over het vinden van zichzelf via de liefde). Ook korte bijdragen tijdens een studiedag, receptie of andere bijeenkomsten zijn mogelijk.

Vlinkofoon, p/a Vlink, Limburgstraat 92, 9000 Gent. Tel. 091/23.01.36 (24u./24u.), fax: 091/25.85.08.

ADVERTENTIE

VERENIGING VLAAMSE ZIEKENFONDSEN

U, ALS VLAMING BENT U REEDS AANGESLOTEN BIJ EEN V.V.Z. ZIEKENFONDS?

SEKRETARIATEN OVER HET GANSE LAND:

PROVINCIE ANTWERPEN:
ANTWERPEN, HEIST O/D BERG, HERENTHOUT, LIER, MECHELEN, MOL, NIJLEN, WILLEBROEK.

PROVINCIE BRABANT:
BRUSSEL, HOEILAART, LENNIK, LEUVEN, OVERIJSE.

PROVINCIE LIMBURG:
BREE, GENK.

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN:
AALTER, BEVEREN, BRAKEL, EEKLO, EKE, GENT, MELLE, MERELBEKE, SINT-NIKLAAS, ZELE.

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN:
BRUGGE, IEPER, IZEGEM, KORTRIJK, MENEN, ROESELARE.

V.V.Z.-doelstellingen:
— Uitbouw van een Vlaams, niet partij-politiek gebonden, ziekenfondswezen
— Vlaamse autonomie in de ziekteverzekering en de gezondheidzorg
— Medewerking aan de uitbouw van een Vlaams Sociaal Kultureel front.

V.V.Z.-sekretariaat: Graaf Gwijde van Namenstraat 7 — 8500 Kortrijk
Tel. 056/22.56.98. Fax: 056/22.94.87.

LIMBURG

ODE AAN LIMBURGSE MIJNWERKERS

Op initiatief van de Volksunie-fraktie werd tijdens de laatste provincieraadszitting van 1992 door mevr. *Simone Vanoppen* (VU) een ode opgedragen aan de Limburgse mijnwerkers. Dit gebeurde in naam van alle provincieraadsleden.

Aanleiding voor deze ode was de sluiting van de laatste Limburgse mijn in Zolder. Hiermee werd een definitief punt gezet achter een periode die een bijzondere ekonomische betekenis, een ekologische energische zekerheid en een socio-kulturele waarde aan de provincie Limburg gaf.

Sedert de eerste ontdekking van steenkolen in As door André Dumont op 1 augustus 1901 veranderde het Limburgse landschap letterlijk. Uit de arme Kempense heidegrond rezen mijnschachten op die de arme boerezonen aantrokken. Later werden zij in hun ongezonde arbeid bijgestaan door vele migranten. Mijncités en tuinwijken werken in snel tempo gebouwd.

GLUCK AUF!

1966 was duidelijk een keerpunt. Zwartberg ging dicht ondanks het zware protest en de dodelijke slachtoffers. 20 jaar later, in 1986, besliste de nationale overheid de sluitingen verder te zetten, in een eerste faze alleen in het oostelijke mijnbekken, later mocht Gheyselinck ook het westelijk bekken opdoeken.

De voormalige „eerste burgers" van het land verdwijnen door deze beslissing definitief uit het dagelijks leven. Zij zullen echter steeds in de gedachten van de Limburgers blijven verder leven. De provincieraad van Limburg stelt dan ook voor een kunstzinnig memoriaal in het Provinciehuis te plaatsen, als blijvende herinnering en als uiting van dank en erkentelijkheid.

Glück Auf!

Ann Onkelinx

ZOEKERTJES

– GEZOCHT – Man, dertiger, zoekt dringend werk als bode of chauffeur. Is in het bezit van een rijbewijs B en medisch geschikt voor autobusvervoer. Heeft ervaring met zwaar vervoer en met personenvervoer. Inlichtingen: Kabinet staatssekretaris Vic Anciaux, 02/646.33.50 (toestel 22).

– GEZOCHT – 22-jarige jongedame met A2-diploma met kwalifikatie Verkoop-kantoor en Kantoorautomatisering zoekt na twee stagekontrakten een passende betrekking in de hoofdstad of het Leuvense. Voor verdere informatie gelieve kontakt te nemen met senator J. Valkeniers, Ninoofsesteenweg 11, 1703 Schepdaal, tel. 02/569.16.04 of 02/515.87.09.

– GEZOCHT – Jonge man, 27j., zoekt werk in bij voorkeur regio Brugge-Oostende-Torhout, vorming A2; grote bereidheid zowel tot lichamelijk als intellektueel werk; z.w. kantoor Jan Loones, Engelandstraat 2 te 8670 Oostduinkerke; ref. 18.11.92.

UILENSPIEGELEREMERK '92 VOOR MARTIN SOORS

De 15de Uilenspiegelavond, georganiseerd door het IJzerbedevaartkomitee, was opnieuw een sukses: veel volk en dito stemming.

De avond werd ingezet met een stijlvolle eucharistieviering in de kerk van Dorne, voor vrede in Vlaanderen en waar ook ter wereld. De voorganger e.h. Verheyen hield een aangrijpende homilie over vrede, verzoening en amnestie, nooit meer oorlog! Het zangkoor van Dorne o.l.v. E. Cuppens verzorgde de gezangen.

Daarna werd er verder gevierd in een afgeladen volle *Oase*. Het hoogtepunt van de avond werd de uitreiking van het Uilenspiegeleremerk 1992 aan de heer Martin Soors. Martin schreef een ontroerend boek over zijn belevenissen als Oostfronter. Met hem werden alle Oostfronters gehuldigd voor hun inzet.

Raadslid Jaak Cuppens gaf een historisch en diep-menselijk overzicht van de Oostfronters in de Vlaamse beweging, hun idealisme en ontgoochelingen vooral ten tijde van de onrechtvaardige repressie.

Het werd een hoogstaande deugddoende Uilenspiegelavond die vele mensen heeft blij gemaakt!

W. Rosiers

DELTA-FOTOGRAFEN IN MAASEIK

Onder de noemer *Tijdsbeelden* stellen negen fotografen van de bekende kring Delta van Neeroeteren hun recent fotowerk tentoon in de galerij van het Kultureel Centrum Achterolmen aan de Van Eycklaan te Maaseik. Namens de Stad Maaseik zal de schepen van Kultuur de tentoonstelling openen op vrijdag 15 januari om 20u. De tentoonstelling loopt tot 20 februari; in de weekdagen is zij open van 10 tot 20u. en zater- en zondags van 10 tot 17u.

HOTEL - RESTAURANT

San Martino

Berg 17 - B 3790 St. Martens-Voeren
Tel. 041/81.09.08 - 041/81.09.29

Gastronomie in een groene oasè

Diverse forel spec. en streekgerechten
Marktverse produkten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openluchtzwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen en grote parking.

Voor uw groepsreizen naar de Voerstreek met geleid bezoek aan de forellenkwekerij kontakteer ons. Speciale groepsmenu's.

ONTDEK HET MOOISTE VAN DE VOERSTREEK

In de reeks *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen* verscheen onlangs het deel over het kanton Voeren. De reeks is ondertussen een monumentale verzameling van 28 kanjers van boeken geworden waarin àl de merkwaardige gebouwen per provincie, per arrondissement en nu ook per kanton worden vermeld en beschreven. De jongste telg is nu het geliefde kanton Voeren.

Het is opnieuw een prachtige uitgave geworden waarin honderden gebouwen van de 6 Voerense dorpen bouwtechnisch en kunsthistorisch worden beschreven en gesitueerd. Het biezondere aan de reeks zijn de talrijke illustraties zodat de zoeker de aangehaalde plekjes en huizen met huisnummer en al *de visu* met de teksten kan vergelijken. Dit is inderdaad een nooit geziene en onmisbare dokumentatiebron voor iedereen die van de Voerstreek houdt en deze wil (her)ontdekken.

Johan Sauwens leidt het werk in, het telt 336 blz. en meer dan 500 illustraties in zwart-wit en in kleur, kaarten, plannen en schetsen.

Er zijn op dit ogenblik reeds 28 van dergelijke boeken over Vlaanderen beschikbaar, een hele biblioteek dus. Zij zijn in hun geheel of gedeeltelijk bij uitgever *Brepols, Steenweg op Tielen 68, 2300 Turnhout*, nog steeds verkrijgbaar.

- Bouwen door de eeuwen heen. Kanton Voeren. Frieda Schlusmans(red.) Uitg. Brepols 336 blz. 1.395 fr.

OOST-VLAANDEREN

JANUARI

10 AALTER: Nieuwjaarsreceptie ten huize van Pol Sturtewagen, Knokkeweg 33. Aanvang: 11u. Org.: VU-Aalter.

22 DENDERWINDEKE: Toespraak door Bert Anciaux: De VU, heden en toekomst. Om 20u.in feestzaal Wima, Denderwindeke. Org. VU-Ninove.

22 SINT-AMANDSBERG: Nieuwjaarsreceptie aangeboden door VU-St.Amandsberg. Vanaf 20u. in Raadszaal Oud Gemeentehuis, Antwerpsestwg. Gastrede: Ere-senator Frans Baert.

24 DEINZE: Nieuwjaarsreceptie in het Brielpaviljoen. Alle leden en huisgenoten zijn welkom vanaf 11u. Org.: VU-Deinze.

25 DEINZE: FVV-Nieuwjaarsontmoeting en etentje. Kontakt opnemen met mevr. Onderbeke, 80.02.14.

WEST-VLAANDEREN

JANUARI

12 ASSEBROEK: „Zullen we nog onze taal mogen spreken na 1 januari '93", door Wilfried Vandaele. Om 20u. in 't Leenhof, Ver-Assebroek. Toegangsprijs: 100 fr., DF-leden 60 fr., Org.: DF-Ver-Assebroek. Info: L. Grootaerdt, 050/36.29.31.

13 ROESELARE: Kreatieve V-dag voor kinderen. Het maken van juwelen met pasta. Om 13u.30 in de H. Verrieststraat 4. Inkom 50 fr. Org.: Vlanajo vzw West-Flandria.

13 VEURNE: Om 14u.30 in het Dienstencentrum De Zonnebloem, Zuidstraat 67: Statutaire Vergadering VVVG met voorstelling jaarprogrmma, nieuwjaarswensen, animatie. Org.: VVVG-Veurne.

18 WERVIK: Kaartnamiddag. Org.: VVVG-Wervik-Geluwe-Komen.

19 ROESELARE: in zaal Rolarius om 19u.30: debat „Herverkaveling van het politieke landschap". M.m.v. Paul Van Grembergen (VU), André Denys (VLD), Jaak Gabriëls (VLD) en Luc Martens (CVP).

21 KORTRIJK: Migratie in Europa. Voordracht door Paula D'Hondt. In Kredietbank, Leiestraat 21, om 20u. Org.: H. Brugmans Kring.

21 MENEN: Volksuniemeeting voor leden, militanten en Vlaamse simpatisanten. Met nationaal voorzitter Bert Anciaux. In Ontmoetingscentrum 't Ghelandt, Waalvest, in de voordrachtzaal, om 20u. Inkom gratis.

22 WERVIK: Nieuwjaarsreceptie voor VU-leden. Gasthof 't Kapittel.

25 WERVIK: Wandeling in Wervik. Org.: VVVG-Wervik-Geluwe-Komen.

27 ROESELARE: Nieuwjaarsreceptie, aperitieftuin en voorstel programma '93, om 19u.30 in de H. Verrieststraat 4 te Roeselare. Inkom gratis. Org.: Vlanajo vzw West-Flandria.

30 ROESELARE: Nieuwjaarsfeest van VU-Roeselare. Meer gegevens volgen.

Adverteren in WIJ rendeert 02/219.49.30 Probeer eens!

OPRICHTING AFDELING DENDERLEEUW-WELLE

Denderleeuw is een gemeente waar de partijwerking op menig vlak voorbeeldig is. Onze streekpers bloeit er met *Jamaar...*, het jaarlijks eetmaal bracht zopas 131.000 fr. in kas, de dagorde van de gemeenteraad komt uitgebreid ter sprake in de Politieke Raad en ons adressenbestand van Vlaamsgezinden en simpatisanten is zelfs iets groter dan het aantal VU-kiezers. Bovendien verloren SP en VLD hun meerderheid in de gemeenteraad, zodat een uitbreiding met de VU onvermijdelijk is. De onderhandelingen voor een nieuw bestuursakkoord tussen SP, VLD en VU verlopen echter moeizaam. De persoonlijke ambitie van een paar schepenen voorkomt nog steeds dat de nieuwe ploeg van start gaat. En dat *Erna Scheerlinck* de eerste vrouwelijke VU-schepen wordt in het arrondissement Aalst.

In dit Denderleeuw hebben 2 van de 3 afdelingen zich zopas verenigd in de nieuwe afdeling *Denderleeuw-Welle*. Algemeen sekretaris Chris Vandenbroeke zou het een geval van schaalvergroting noemen. Waar vroeger schaalverkleining het streefdoel was, ligt nu inderdaad schaalvergroting voor de hand als een van de middelen om werkbare gehelen te behouden. Denderleeuw blijft trouwens een fusiegemeente met meer dan een afdeling. *Iddergem* blijft afzonderlijk bestaan. Iddergem is bij ons weten trouwens de enige afdeling waar het weekblad WIJ bij een krantenboer te koop ligt. Zij het voorlopig nog bij wijze van eksperiment.

En ook de Politieke Raad en het Politiek Kollege blijven onveranderd voortwerken.

Het nieuwe afdelingsbestuur Denderleeuw-Welle dat zopas werd verkozen, ziet er uit als volgt: voorzitter *Frans Houtman*, sekretaris *Veerle van der Weeën*, penningmeester *Wilfried De Metsenaere* en verder *Erwin Vermeire* (ledenadministratie), *An Couck*, *Hugo de Bruecker*, *Richard De Grom*, *Luk De Rop*, *Roger d'Hoir*, *François Goeman*, *André Ottoy*, *Els Van Rampelberg* (nieuw) en *Maurits Vervaet*.

Erwin Vermeire

DE VERGETEN VERNIEUWING

De afdeling Latem/Deurle uit Oost-Vlaanderen lanceerde in haar regio een verkoopskampanje van het boek *De Vergeten Vernieuwing* van voorzitter Bert Anciaux.

Meer dan 250 leden en simpatisanten werden aangesproken of aangeschreven. Resultaat: 41 verkochte boeken.

Men kan het boek nog steeds bestellen door overschrijving van 270 fr. (1 eksemplaar – portokosten inbegrepen) op rekeningnummer 449-5595561-96 van Volksunie Latem/Deurle, p/a Moeistraat 48, 9830 St.Martens-Latem, met de mededeling: „Artikel 270". Mogelijkheid tot foonbankieren: KB memo Overschrijvingen met mededelingen punt 6 vrije cijfermededeling = aantal 1, 2, 3, 4 .... bestelde eksemplaren + tweede mededeling punt 8 Artikelnummer 270.

Na ontvangst van het verschuldigde bedrag wordt het boek of de boeken zo snel mogelijk toegestuurd.

Bestel vandaag nog het aantal eksemplaren dat u verlangt.

ZOEKERTJES

– **GEZOCHT** – Vrouw (°26.09.65), industrieel ingenieur, richting mechanika. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref. 920373. Voor inlichtingen: Volksvertegenwoordiger Etienne Van Vaerenbergh, 02/519.86.94 (7u.30-15u.)

– **GEZOCHT** – 25-jarige heer met diploma Toegepaste Ekonomische Wetenschappen, specialisatie: Internationaal Zakenrecht, ervaring in tekstverwerking zoekt passende betrekking. Voor verdere informatie gelieve kontakt te nemen met senator dr. Valkeniers, Ninoofsesteenweg 11, 1703 Schepdaal, tel. 02/569.16.04 of 02/515.87.09.

– **GEZOCHT** – Vrouw (°29.07.70), hoger secundair onderwijs, afdeling personenzorg. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref. 920157. Voor inlichtingen: Volksvertegenwoordiger Etienne Van Vaerenbergh, 02/519.86.94 (7u.30-15u.)

— **GEZOCHT** — 25-jarige viertalige bediende met A1 expeditie diploma, met kennis van informatika, vrij van militaire dienst, zoekt passende betrekking, bij voorkeur in het Antwerpse. Hij is beschikbaar voor onmiddellijke indiensttreding. Voor inlichtingen burgemeester L. Van Dessel (03/481.76.15).

– **GEZOCHT** – Vrouw (°25.01.66), kwalifikatiegetuigschrift snit en naad. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref. 920103. Voor inlichtingen: Volksvertegenwoordiger Etienne Van Vaerenbergh, 02/519.86.94 (7u.30-15u.)

– **GEZOCHT** – Vrouw (°12.10.70), gegradueerde economisch hoger onderwijs, boekhouden – optie fiskaliteit. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref. 920102. Voor inlichtingen: Volksvertegenwoordiger Etienne Van Vaerenbergh, 02/519.86.94 (7u.30-15u.)

Brugge bezoeken is ook
kennis maken met het
**Vlaams
Ontmoetingscentrum**
De Gulden Spoor
rechtover uitgang parking
't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 's Gravenvoeren

Zitplaatsen feestzaal voor 100 personen. Groepen en bussen **op afspraak** tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— Cambrinus —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
089/47.28.97
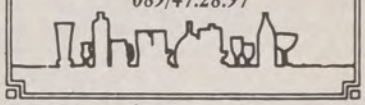

WIJ

**Adverteren in WIJ
rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!**

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom -Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen
op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

**Adverteren in WIJ
rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!**

Banketbakkerij
ANTWERPIA
JOOST GOSSYE
**Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33**

RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE
Salons Raymond
— banketzalen tot 300 personen
— specialteiten bruiloften en banketten
**Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40**
**Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.**

Het Palinghuis
**Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46**
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie

**Brood- en
banketbakkerij**
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
**SPECIALITEIT VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

Hostellerie
Petrus
Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room
Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, komfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.
Wij bieden U:
- 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare komfort
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.
Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:
Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

ANTWERPEN

ANTWERPEN

JANUARI

10 MERKSEM: Ontbijt en praatgelegenheid met Gerard Bergers. Om 10u. in lokaal Vlanac, Bredabaan 360. Inschrijven aan 150 fr.p.p. in het lokaal of bij Fred Van Dijck (03/646.16.06) of Ronnie Herbosch (03/647.11.74).
11 KALMTHOUT: Voorstelling jaarprogramma FVV-Kalmthout. Om 20u. in zaal Cambuus, Heidestatieplein 10. Tevens voorstelling van Antwerpen 1993 en kursus geheugentraining. Gezellig samenzijn met tee of koffie en taart. Deelname: 150 fr.
13 MOL: Bert Anciaux te Mol. Om 20u.30 in zaal Malpertuus, Turnhoutsebaan 15. Toegang gratis. Iedereen welkom. Org.: VU-Mol.
15 TONGERLO/WESTERLO: Statutaire vergadering van SMF-Kempen. Om 20u. in Kapellekeshoef. Gratis hutsepot voor alle aanwezigen.
16 EDEGEM: Kaartavond in Drie Eiken, om 20u. Inschrijven op voorhand. Org. VNSE.
17 KONTICH: Nieuwjaarsreceptie in zaal d'Ekster, Ooststatiestraat 1. Aanvang: 11u. Gast: Nationaal voorzitter Bert Anciaux. Iedereen welkom. Org.: VU-Kontich.
21 EDEGEM: Drie Eiken, om 20u.: Dia- en voordracht door Guy Mariën over „Reis door het heelal". Org.: Kulturele Kring.
22 TURNHOUT: Bruisend Nieuwjaarskoncert met het Kempisch Jeugdfanfare-orkest o.l.v. Jean Steutelings. Om 20u. in De Warande. Inkom 250 fr., CJP en +3pas 200 fr. Kaarten: 014/41.69.91. Org.: Rodenbachfonds.
23 MERKSEM: Gentse Waterzooi. Om 19u. in lokaal Vlanac, Bredabaan 360. Inschrijvingen en info: Guy Calewaert (03/646.66.82).
30 BORNEM-MARIEKERKE: Vlaamse ontmoetingsavond. Gastspreker: Bert Anciaux. Muzikale attraktie: Zakdoek. Presentatie: Claudia De Proft. Onthaal om 19u.30. Om 20u.30 eerst optreden Zakdoek. Gratis inkom. In het Parochiaal Centrum St.Marie, Omgangstraat. Org.: Vlaamse Kring Bornem.
30 MERKSEM: Kaartavond in Vlanac, Bredabaan 360. Aanvang: 20u. Inschrijving ter plaatse. Deelname 100 fr.p.p. Iedereen welkom.

BRABANT

BRABANT

12 ROOSDAAL: Annemie Van de Casteele over de Sociale Zekerheid. Van 20 tot 22u. in 't Vlot, Brusselstraat 27 te Roosdaal. Org.: Vormiing en Gemeenschap.
16 WOLVERTEM: Nieuwjaarsreceptie. Om 19u.30 in zaal Lindeboom, Inde-Wolvertem. Gastspreker: Vic Anciaux. Org.: VU-Meise-Wolvertem-Oppem.

Adverteren in WIJ rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!

AMNESTIE-MOTIE TE KATELIJNE-WAVER

Dat in Vlaanderen de amnestie-gedachte eindelijk, over de partijgrenzen heen, veld wint, bleek de Sint-Katelijne-Waver tijdens de laatste gemeenteraad van 1992. Naar jaarlijkse gewoonte had de VU-fraktie, bij monde van het kersverse gemeenteraadslid Guy De Cuyper, een amnestie-motie bij de gemeenteraad ingediend. Anders dan in het verleden werd de tekst welwillend onthaald door de andere frakties in de raad. Burgemeester Lens (CVP) gaf het goede voorbeeld door te tekst als eerste te onderschrijven, waarna een grote meerderheid van de raadsleden uit meerderheid en oppositie zijn voorbeeld volgden. Volgende motietekst zal dan ook aan de federale overheid worden overgemaakt:

MOTIE

„Op de vooravond van het vredesfeest van Kerstmis stelt de gemeenteraad van Sint-Katelijne-Waver vast dat bijna vijftig jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog nog steeds mensen in dit land lijden onder de gevolgen van repressie en epuratie. De gemeenteraad stelt vast dat repressie en epuratie in de eerste plaats gericht waren tegen de kleine man die in de verwarring van de dertiger en de veertiger jaren een makkelijk te misleiden slachtoffer was. De ekonomische kollaboratie, het tijdens de oorlog koelbloedig winst maken op de ellende van Jan-met-de-pet, werd daarentegen nauwelijks bestraft.

Omwille van deze vaststellingen en wetende dat verzoeningsgezindheid de bouwsteen moet zijn van een nieuwe maatschappij, eist de gemeenteraad dat er nu eindelijk en op een geloofwaardige wijze werk wordt gemaakt van amnestie-maatregelen. Amnestie, niet als politieke slogan, maar als het willen vergeven van fouten die werden begaan in de verwarring van de oorlog. De gemeenteraad eist eerherstel voor hen die veroordeeld werden louter en alleen omwille van hun Vlaamse overtuiging, voor hen die in de hetzemolen van de repressie zijn terechtgekomen zonder dat daar reden of oorzaak toe was."

Een voortreffelijke tekst die, naar wij innig hopen, in tal van andere gemeenten mag ingediend worden en met evenveel welwillendheid zal ontvangen worden!

ZOEKERTJES

– **GEZOCHT** – 45-jarige dame perfekt tweetalig met A2-diploma Handel met bijkomend diploma als expert-comptable, met 30 jaar dienst in dezelfde firma in boekhouding en behandelen van bestellingen en verzendingen zoekt betrekking in Brusselse of omgeving. Voor verder info: senator dr. J. Valkeniers, Ninoofsesteenweg 11, 1703 Schepdaal, tel. 02/569.16.04 OF 02/515.87.09.

ADVERTENTIE

BROUWERIJ
MOORTGAT
Breendonk

Voor "AL" Uw bieren en frisdranken

Bijhuizen: Vosveld 8a
2110 Wijnegem
Tel. 03-353.08.77

Karel Bogaerdstraat 21
1020 Laken
Tel. 02-478.07.50

Duvel

– **PLU** – inkomsten voor uw afdelingskas! Verkoop uw leden een geel-zwart regenscherm. Bij minimumafname van 12 stuks geleverd aan 200 fr. per eksemplaar. Inlichtingen: 014/51.59.40 (C. Van der Spurt).

– **TE KOOP** – Gewonnen reischeque van „Reizen Lauwers" (Boechout), voor acht dagen winterpret te Tarrenz (Oostenrijk), geldig tot en met 15 februari 1993. Te gebruiken voor één of twee personen. Telkens de helft bijpassen. Prijs overeen te komen. Alle verdere info bij Margriet Bachot, Haantjeslei 171 te 2018 Antwerpen, tel. 238.05.31.

– **GEZOCHT** – Vrouw (°11.10.68), hoger secundair onderwijs. Kennis van daktilo. Zoekt werk in de omgeving van Brussel. O/Ref. 920374. Voor inlichtingen: Volksvertegenwoordiger Etienne Van Vaerenbergh, 02/519.86.94 (7u.30-15u.)

– **GEZOCHT** – 35-jarige licentiate oudheidkunde en kunstgeschiedenis zoekt passende betrekking, o.m. museum, school. Ze is beschikbaar voor onmiddellijke indiensttreding. Voor inlichtingen zich wenden tot burgemeester L. Van Dessel 403/481.82.76 of 03/481.77.15).

– **GEZOCHT** – FVK-Rodenbachfonds, Antwerpen zoekt DAC – halftijds – edukatief medewerker, maatschappelijk assistent; Inlichtingen volksvert. Herman Candries, 02/519.85.14.

– **GEZOCHT** – Jongedame (°7.6.1970), Nl., Engels, Fr. + noties Duits; met komputerervaring, zoekt werk als bediende of receptioniste-telefoniste in Vilvoorde of omgeving (beschikt tevens over rijbewijs). Voor inlichtingen: tel. 02/646.33.50. Vragen naar Eddie Luca.

– **GEZOCHT** – Jonge tandtechnikus zoekt kontakt voor het beoefenen van zijn specialiteit in openbare of private instellingen. Voor verdere informatie gelieve kontakt te nemen met senator dr. J. Valkeniers, Ninoofsesteenweg 11, 1703 Schepdaal, tel. 02/569.16.04 of 02/515.87.09.

N.V. BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103 **Tel.: 02/582.13.12**
TERNAT **02/582.04.10**

Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944

Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Adverteren in WIJ rendeert

02/219.49.30

Probeer eens!

Kostuums naar maat

HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

FRANSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, 2100 Deurne
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

GALTRACO

kaapse wijnen

Exclusief invoerder van
KWV - DIEMERSDAL - LABORIE - VERGENOEGD
FAIRVIEW - GROOT CONSTANTIA - BOSCHENDAL - WELTEVREDE
Elke maand een promotiewijn.
Originele relatie-eindejaarsgeschenken

'KAAPS WYNHUYS'
Lange Nieuwstraat 35 - 2000 Antwerpen
03/226.02.51 - Fax: 03/225.26.78
Openingsuren:
ma-vrij 9.00 - 18.00 u.
za 11.00 - 14.00 u.
Parkeermogelijkheid Nr. 31/1

U bent van harte welkom bij
Karel Van den Berghe B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS
— Steeds ruime kortingen
— Kwaliteitsprodukten
— Uitstekende service
— Keuze uit meer dan 600 soorten
GENTSESTEENWEG 377 9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

PROMO PUZZLE

Kies zelf het onderwerp van uw puzzel

Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

nv de winne-fabrisac
migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8310 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050 35 74 04

N.V. ZAKENKANTOOR HERMAN STEENHOUDT
1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

Woonkrediet steeds iets beter!

PVBA
J. BORREMANS-COCK & KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89
Wij bouwen voor u sleutel op de deur

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesen
Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50
algemene decoratiewerken — schilderen — behangen — vloerbekledingen — parket — louverdrape — luxaflex — ....

BLIJ-BESCHAAMD

In WIJ (18dec.'92) las ik in lezersbrief Schone wereld : ,,*Rik Dedapper mag blij zijn dat zovelen zijn groen gedachtengoed overgenomen hebben.*'' Graag wou ik daarop antwoorden.

Rik Dedapper is inderdaad blij dat er zovelen op de wenken van de Volksunie, die destijds als allereerste van de politieke partijen hiermee van wal is gestoken, verder gebrodeerd hebben.

Toch is intussen veel te weinig gebeurd inzake het kortwieken van het gebruik van chemische hulpmiddelen (pesticiden op kop !) in de gangbare land- en tuinbouw. Het was dan ook onze bedoeling om dat ,,spul'' zwaar te belasten, maar de opbrengst ervan te besteden aan wetenschappelijk onderzoek i.v.m. de alternatieve land- en tuinbouw, de gewasbescherming op kop.

Los hiervan willen wij herhalen dat in dit land iedereen spuit en stuift met wat hij/zij wil, wanneer hij/zij wil en in eender welke koncentratie.

Dezelfde briefschrijver vraagt zich af wat Rik Dedapper eigenlijk bedoelt met het aanpakken van de vervuiling aan de bron.

Wij bedoelen hiermee dat de meest giftige pesticiden onmiddellijk zouden verboden worden, met inbegrip van diegene die zich in het lichaam van mens, dier en plant opstapelen.

Daar er veel gronden braak zullen (moeten) blijven liggen, die bezaaid kunnen worden met al dan niet stikstoffixeredende groenbemesters, zullen er als gevolg hiervan minder chemische meststoffen moeten (?) worden gebruikt. Ook nog door de verminderde te betelen oppervlakten van renderende kultuurgewassen (GATT). De prijzen van de chemische hulpmiddelen kunnen dan desnoods verhoogd worden voor de verbruikers-landbouwers.

Verder zou er géén publiciteit meer mogen gemaakt worden voor àlle chemische hulpmiddelen, pesticiden én meststoffen. Deze zullen voorlopig slechts aangewend worden op basis van een ernstige bodemontleding mét een even ernstig bemestingsadvies en rekening houdende met de beschikbare drijfmest.

De biologisch verantwoorde land- en tuinbouw biedt hier in lengte van tijd dé oplossing op alle vlakken, ook en vooral op dat van veiligheid én kwaliteit van de geteelde verbruikprodukten.

Als landbouwerszoon ben ik beschaamd over het feit dat de gangbare land- en tuinbouwers zo onderhand de grootste milieuvervuilers zijn geworden !

Rik Dedapper

ENGELS

Graag had ik de aandacht gevestigd op de inkonsekwente houding van de redaktie. In WIJ van 11 december '92 lees ik op bladzijde 5 een artikel *Not for everyone*, waarin u De Standaard laakt omdat zij een engelstalige advertentie opnam, terwijl WIJ geregeld advertenties plaats met toevoegingen als ,,*phone*'', ,,*Belgium*'' en ,,*presents Happy People*''...

U kunt die adverteerders toch vragen om de Nederlandse taal te respekteren !

Hildegard Callewaert, Melle

De redaktie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redaktie.

VIJANDBEELD

,,Zachte bokser'' Filip De Winter meent dat de Vlamingen een volk van ezels zijn. Eerst maakt hij hen wijs dat zijn partij voor de Vlaamse zaak vecht. En wie strijdt moet heldhaftig overkomen, dus trekt hij zich bokshandschoenen aan. Maar te veel is iets te veel.

Filip De Winter had samen met J.-M. Le Pen aan tafel gezeten en naar diens opgehitst en ophitsend verhaal geluisterd. De groep rond De Winter schreef het programma van Le Pen in 70 punten over. Dit wangeheel was zo monsterachtig dat De Winter er in eigen rangen voor werd aangepakt. Dus paste hij zijn taktiek aan, uit literatuur van zijn geestesgenoten leerde hij dat in geval van verlies van aanhang er moet gezocht worden naar ...een vijand.

Die is vlug gevonden, bij uiterst-links. Die mensen hebben ook een vijand nodig en dat komt De Winter goed uit. Overal verkondigt hij dat het Blok bedreigd wordt, dat ,,men krassen in onze wagens'' trekt. Ten aanval dus want ,,de vijanden'' worden met de dag driester. Een politieke taktiek die niet nieuw is en het altijd weer doet.

Het onbegrijpelijke is dat sommige kranten dat gelul ernstig nemen en het groot nieuws verkopen. Beseffen zij niet dat ze aldus het politiek klimaat volledig aan het vergiftigen zijn ?

Fr. Habitans, Schaarbeek

STOMMITEITEN HERSTELLEN

Ik kan mij volledig achter de tekst *Nooit meer in een klein stationnetje ?* (WIJ, 18 dec.'92) scharen. Misschien kan er nog worden gediskussieerd over zin en onzin van het openhouden van stations met minder dan 50 opstappenden. Ik zou pleiten voor openhouden. Wat bij de NMBS echter nooit aan bod komt is de vraag of vroegere stommiteiten niet kunnen worden hersteld. Moeten bepaalde reeds rond 1960 gesloten stations niet terug open ? Weet u dat St.-Niklaas-Dendermonde gesloten werd toen dagelijks nog 3.500 mensen er gebruik van maakten ?

Het enige aspekt dat ik in uw studie niet terugvind is het probleem van de ruimtelijke ordening. In dit meest liberale land van Europa zal het openbaar vervoer steeds een zorgenkind blijven zolang wij op dat vlak niet tot een strenger beleid komen.

Ik vind dat de Volksunie in deze een gebrek aan duidelijk profiel heeft. Daarom hoop ik dat zij wat deze problematiek betreft de moed heeft om de knoop door te hakken. Dit garandeert weliswaar geen onmiddellijke elektorale winst maar kan op termijn wel nadenkende mensen tot haar brengen en leiden naar het betere Vlaanderen dat wij nastreven.

Robert Walscharts, Mortsel

NOOIT BEDACHT

In dankbare herinnering hem ook ontmoet te hebben in het bovenzaaltje van het Antwerps KVHV-verbondshuis bij de amnestiehongerstaking in 1977 heb ik met meer dan gewone interesse het *In Memoriam Gust Van Humbeeck* (WIJ, 20 nov. '92) gelezen.

I.v.m. de amnestie-akties vermeldt Willy Kuijpers ook Kontichtenaar Aloïs Verbist ,,die de nazi-kampen overleefd had''...

Nu heb ik Aloïs Vebist over zichzelf veel zinnige en andere dingen horen vertellen, maar dit heeft hij nooit bedacht.

Ferre De Beukelaer, Kontich

PENTAGONE

De mobilofoon is geen nieuw idee, we hebben het wel verbeterd.

Alcatel Bell, Europees leider in telecommunicatie, wil in de eerste plaats uw leven 'n stuk aangenamer maken. Daarom ontwierpen we de Alcatel Direct Line mobilofoon. Mobiel over de hele lijn. Ergonomisch en esthetisch. En een waar staaltje van spitstechnologie. Bovendien kunt u bij de erkende Alcatel Bell verdelers rekenen op de "Direct Service". Kortom, een mobilofoon die gewoon onvergelijkbaar is. Wilt u weten wie de dichtstbijzijnde verdeler is, bel dan het groene nummer 02/771.21.71.

Communicatie is onze wereld.

DIRECT line

ALCATEL BELL

14

De Kredietbank in Europa

Een stevige thuisbasis in Vlaanderen en een opmerkelijke, groeiende aanwezigheid in Europa: dat zijn de fundamenten van de Kredietbank.

Een Vlaamse bank die de Europese uitdaging met beide handen heeft aangenomen en zo haar internationale uitstraling echt vorm geeft.

Kantoren en dochtermaatschappijen vindt u in Amsterdam, Breda, Maastricht en Rotterdam, in Parijs, Halluin, Rijsel en Roubaix, in Bremen, Düsseldorf en Frankfurt, in Dublin, en in Londen en Manchester. Zustermaatschappijen en vertegenwoordigingskantoren vindt u in Berlijn, Genève, Luxemburg, Madrid, Milaan en Moskou.

Thuis bij de bank van hier KB